

**YEREL VE UZUN DÖNEMLİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN UYUM
SÜRECİ VE ULUSLARARASILAŞMA ÜZERİNE DENEYİMLERİ**

Büşra Nur MUSAOĞLU

HAZİRAN 2016

**YEREL VE UZUN DÖNEMLİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN UYUM
SÜRECİ VE ULUSLARARASILAŞMA ÜZERİNE DENEYİMLERİ**

**BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

Büşra Nur MUSAOĞLU

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE PLANLAMASI DALINDA YÜKSEK LİSANS
DERECESİ İÇİN GEREKLİ ÇALIŞMALAR YERİNE GETİRİLMİŞTİR.**

HAZİRAN 2016

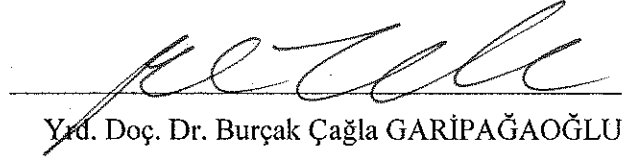
Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün Onayı

Yrd. Doç. Dr. Sinem VATANARTIRAN

Enstitü Müdürü

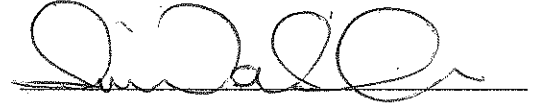
Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora derecesinde bir tez olarak gerekli çalışmaları yerine getirdiğini onaylım.

Yrd. Doç. Dr. Burçak Çağla GARİPAĞAOĞLU

Program Koordinatörü

Okuduğumuz bu tezin Yüksek Lisans/Doktora derecesinde bir tez olarak onaylanması, düşünçemize göre, amaç ve kalite olarak tamamen uygundur.

Yrd. Doç. Dr. Sinem VATANARTIRAN

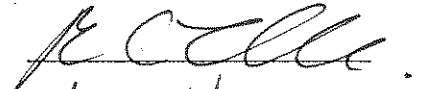
Tez Danışmanı

Komite Üyeleri

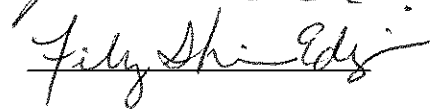
Yrd. Doç. Dr. Sinem VATANARTIRAN

Yrd. Doç. Dr. Burçak Çağla GARİPAĞAOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Filiz Shine EDIZER

Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.

Ad Soyad : Büşra Nur Musaoğlu

İmza :

ÖZ

YEREL VE UZUN DÖNEMLİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN UYUM SÜRECİ VE ULUSLARARASILAŞMA ÜZERİNE DENEYİMLERİ

Musaoğlu, Büşra Nur

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Planlaması Yüksek Lisans Programı

Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Sinem VATANARTIRAN

Haziran 2016, 87 sayfa

Bu çalışmanın amacı Türkiye'ye üniversite eğitimi almak için gelen uzun dönemli uluslararası öğrencilerin uyum süreçleri ve uluslararasılaşmaya dair düşünceleri ile kendileri ile en az bir dönem aynı sınıfta eğitim almış yerel öğrencilerin uluslararası öğrencilere bakış açıları ile uluslararasılaşmaya dair düşüncelerinin incelenmesidir. Çalışma, bu amaca bağlı olarak nitel olarak yürütülmüş bir fenomenoloji çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul'daki bir özel üniversitenin hazırlık okulunda eğitim almakta olan 8 uluslararası ve uluslararası arkadaşları ile en az bir akademik dönem birlikte eğitim almış 8 yerel öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış mülakat soruları aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulguları uluslararası öğrencilerin en önemli beklentisinin daha iyi bir eğitim olduğunu, yaşadıkları en büyük zorlukların dil, önyargı ve barınma ile ilgili olduğunu, kendilerine en çok arkadaşları ile buluşmanın ve aileleri ile konuşmanın

destek verdiğini, yeni gelecek uluslararası öğrencilere öncelikle Türkçe öğrenmelerinin tavsiye edildiğini ortaya koymuştur. Araştırma bulgularına göre uluslararası öğrencilere için uluslararası üniversite uluslararası öğrenci bulunduran ve farklı kültürlerin etkileşime geçmesini sağlayan üniversite iken uluslararası görüş kişilerle milliyetine bakmaksızın iletişim kurabilmek olduğunu ortaya koymuştur. Yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarının varlığından memnun olduğu, kendileri sayesinde farklı kültürlerle tanışma şansı yakaladıkları için mutlu oldukları, yerel öğrencilere göre uluslararası arkadaşlarının yaşadığı en büyük zorlukların dil, önyargı ve barınma ile ilgili olduğunu gözlenmiştir. Yerel öğrencilere göre uluslararası üniversitenin uluslararası öğrenci bulunduran ve kendi yerel öğrencisine yurt dışına çıkıp uluslararası öğrenci olma şansı tanıyan üniversite olduğu tespit edilirken uluslararası görüşün diğerlerine saygı duymak ve sadece kendi ülkesini düşünmemek olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Uluslararası öğrenci, Uluslararasılaşma, Uyum, Adaptasyon, Yüksek öğrenim.

ABSTRACT

EXPERIENCES OF NATIONAL AND LONG TERM INTERNATIONAL STUDENTS UPON ADAPTATION PERIOD AND INTERNATIONALIZATION

Musaođlu, Būřra Nur

Master's Thesis, Master's Program in Educational Administration and Planning

Supervisor: Assist. Prof. Sinem VATANARTIRAN

June 2016, 87 pages

This study aims to investigate not only the experiences of international students upon adaptation period and internationalization but also the ideas of local students towards their international classmates and internationalization. That's why, as for methodology, phenomenological approach of qualitative research was employed. The study group consisted of 8 long term international and 8 local students who have studied with international classmates for at least one academic term. The data were gathered through semi-structured interview questions and analyzed with content analysis method. The results of the study revealed that the most important expectation of international students is to have a quality education, the biggest difficulties they have experienced are language, prejudices against them, and accommodation, and the most significant factors giving them support are meeting with their friends and talking to their families. Furthermore, it was found that the most important advice of international students for newcomers is learning Turkish prior to their arrival to Turkey. According to international students, while international university means a place where different cultures meet and interact with one another, international mind means communicating with people regardless of their nationality. Findings of the study showed that local students are pleased to have international classmates. Another noteworthy result of the

study was that the biggest difficulties of international students perceived by local ones are language, prejudices against international students, and accomodation. According to local students, international university means both a place where international students study and which provides local students with the opportunity of studying abroad, while international mindset means respecting others and not considering only one's own country.

Key words: International student, Internationalization, Adaptation, Higher education.

Annem ve Babam'a

TEŞEKKÜR

Bu alıőmanın gerekleőmesinde beni her zaman ynlediren ve desteğini esirgemeyen tez danıőmanım Sayın Yrd. Do. Dr. Sinem Vatanartıran'a;

Çalışmanın incelenmesinde değerli katkıları ile bana yardım eden arkadaşlarım zlem ztürk ve Elifcan Ata'ya;

Son olarak her zaman yanımda olduklarından emin olduğum ve onların destekleri olmaksızın ilerleyemeyeceğim annem ve babam Yüksel ve Fahrettin zer'e, sayesinde hayatta asla yalnız hissetmediğim, bana her daim güç veren ve her zaman yol gösteren ablam Esranur zer'e ve özellikle bu tezi yazma sürecinde manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, tezimi tamamlamak için her türlü yardımda bulunan ve yorulduğum zamanlarda beni cesaretlendiren eőim Sermet Musaoğlu'na tüm kalbimle teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İNTİHAL	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT.....	vi
İTHAF	viii
TEŞEKKÜR	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiv
Bölüm 1: Giriş.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı	2
1.2 Araştırmanın Önemi	3
1.3 Tanımlar	4
Bölüm 2: Alanyazın Taraması	5
2.1 Yükseköğretimde Uluslararasılaşma	5
2.2 Uluslararası Öğrenci	8
2.3 Uyum Süreci.....	9
2.4 Uluslararası Öğrencilerin Uyum Sürecinde Yaşadıkları Zorluklar	11
2.4.2 Ekonomik zorluklar.	13
2.4.3 Dil zorlukları.....	14
2.4.4 Barınma ve beslenme zorlukları.	15
2.5 Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Kabul Süreci	16
Bölüm 3: Yöntem.....	18

3.1 Araştırma Modeli	18
3.2 Çalışma Grubu.....	19
3.3 Verilerin Toplanması.....	21
3.4 Veri Analiz Yöntemi	23
3.5 Sınırlılıklar.....	25
3.6 Geçerlik – Güvenilirlik.....	26
Bölüm 4: Bulgular.....	28
4.1 Uluslararası Öğrencilere Dair Bulgular.....	28
4.1.1 Uluslararası öğrencilerin uyum sürecine dair bulgular.....	28
4.1.1.1 Öğrencilerin Türkiye’ye gelmeden önceki beklentileri.	28
4.1.1.2 Öğrencilerin ilk gün ile bugün arasında hissettiği farklar.....	31
4.1.1.3 Öğrencilerin bugüne kadar yaşadığı en büyük 3 zorluk.....	32
4.1.1.4 Öğrencilerin bu zorluklarla başa çıkma stratejileri.	36
4.1.1.5 Öğrenci İşleri veya Uluslararası Ofis hakkındaki yorumlar.....	37
4.1.1.6 Öğrencilere güç veren faktörler.	38
4.1.1.7 Yeni gelecek uluslararası öğrencilere tavsiyeler.....	40
4.1.2 Uluslararası öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgular.	42
4.1.2.1 Uluslararası üniversite.....	42
4.1.2.2 Uluslararası görüş.	43
4.1.2.3 Daha iyi bir uluslararası üniversite için tavsiyeler.	44
4.2 Yerel Öğrencilere Dair Bulgular	46
4.2.1 Yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarının uyum sürecine ilişkin düşüncelerine dair bulgular.....	46
4.2.1.1 Uluslararası öğrenciler ile aynı sınıfta olmaya dair genel düşünceler.	46

4.2.1.2 Uluslararası öğrencilerin yerel öğrencilere sağladıkları kazanımlar.....	47
4.2.1.3 Yerel öğrencilere göre uluslararası öğrencilerin yaşadığı zorluklar.	50
4.2.2 Yerel öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgular.....	52
4.2.2.1 Uluslararası üniversite.....	52
4.2.2.2 Uluslararası görüş.	53
Bölüm 5: Tartışma ve Sonuç.....	56
5.1 Tartışma.	56
5.2 Sonuç.....	70
5.3 Uygulamaya yönelik tavsiyeler.....	71
5.4 Gelecekteki araştırmalar için öneriler.....	72
KAYNAKÇA.....	74
EKLER.....	81
A. Görüşme Formu.....	81
B. Görüşme Protokolü.....	83
C. Özgeçmiş.....	87

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Çalışma Grubundaki Uluslararası Öğrencilerin Demografik Özellikleri	21
Tablo 2 Çalışma Grubundaki Yerel Öğrencilerin Demografik Özellikleri.....	21
Tablo 3 Uluslararası Öğrencilerin Türkiye'ye Gelmeden Önceki Beklentileri	28
Tablo 4 Uluslararası Öğrencilerin İlk Gün İle Bugün Arasında Hissettiği Farklar	31
Tablo 5 Uluslararası Öğrencilerin Bugüne Kadar Yaşadığı En Büyük 3 Zorluk	32
Tablo 6 Uluslararası Öğrencilerin Bu Zorluklarla Başa Çıkma Stratejileri	36
Tablo 7 Uluslararası Öğrencilerin Öğrenci İşleri Veya Uluslararası Ofis Hakkındaki Yorumları	37
Tablo 8 Uluslararası Öğrencilere Güç Veren Faktörler	39
Tablo 9 Uluslararası Öğrencilerden Yeni Gelecek Uluslararası Öğrencilere Tavsiyeler.....	40
Tablo 10 Uluslararası Öğrencilerin Uluslararası Üniversite Tanımı	42
Tablo 11 Uluslararası Öğrencilerin Uluslararası Görüş Tanımı	43
Tablo 12 Uluslararası Öğrencilerin Daha İyi Bir Uluslararası Üniversite İçin Tavsiyeleri	45
Tablo 13 Yerel Öğrencilerin Uluslararası Öğrenciler İle Aynı Sınıfta Olmaya Dair Genel Düşünceleri	46
Tablo 14 Uluslararası Öğrencilerin Yerel Öğrencilere Sağladıkları Kazanımlar	47
Tablo 15 Yerel Öğrencilere Göre Uluslararası Öğrencilerin Yaşadığı Zorluklar.....	50
Tablo 16 Yerel Öğrencilere Göre Uluslararası Üniversite Tanımı	52
Tablo 17 Yerel Öğrencilere Göre Uluslararası Görüş Tanımı	54
Tablo 18 Uluslararası Ve Yerel Öğrencilere Yöneltilen Ortak Soruların Karşılaştırılması.....	69

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Yıl bazında Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı.17

Bölüm I

Giriş

Günümüzde bazı bölgelerde var olan savaşlar, politik problemler ve eğitimin bir pazar haline gelmesi nedeniyle başka ülkelerde eğitim almak amaçlı orada yaşamaya başlayan öğrencilerin sayısı git gide artmaktadır (Kıroğlu, Kesten & Elma, 2010). T.C. Kalkınma Bakanlığı'nın yayınladığı Yükseköğretimin Uluslararasılaşması Çerçevesinde Türk Üniversitelerinin Uluslararası Öğrenciler İçin Çekim Merkezi Haline Getirilmesi Araştırma Projesi Raporu'na göre (2015, s.2) “1970’li yıllarda dünyada 800 bin civarında olan uluslararası öğrenci sayısı 2012 yılında 4,5 milyona ulaşmış olup, bu rakamın 2020 yılında 8 milyona çıkması beklenmektedir.” Yine bu rapordaki rakamlara Türkiye özelinde bakıldığında ise 2000-2001 eğitim öğretim yılındaki uluslararası öğrenci sayısının 16.656 iken 2013-2014 eğitim öğretim yılında bu sayının 48.183’e çıktığı gözlenmiştir. Bu rakamlar Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısının hızla arttığını ve gelecekte de artmaya devam edeceğini göstermektedir.

Uluslararası öğrencilerin Türkiye’ye gelme sebeplerini (Özer, 2012, s.12) “eğitim kalitesi, eğitim ve yaşam maliyeti, burs olanakları, Türkiye’nin kültürel, dinî veya etnik yapısı ile kendi ülkelerindeki faaliyet gösteren Türk okullarında çalışan yetkililerin tavsiyeleri” olarak sıralamıştır. Öğrencilerin kişisel sebeplerinden ayrı olarak ülkeler de hem ülke ekonomisine katkıda bulunmak için hem de üniversitelerini dünya sıralamasında üst sıralara çıkarabilmek için uluslararası öğrenci sayısını artırmak istemektedirler. Türkiye de bu anlamda diğer ülkeler gibi ekonomi ve eğitim politikası doğrultusunda uluslararası öğrenci kazanmak için bir takım girişimlerde bulunmakta, Türkiye Bursları ve Büyük Öğrenci Projesi gibi programlar yürütmektedir. Gülnar (2011) bu konuda Türkiye’nin girişimlerinin S.S.C.B.’nin dağılmasının ardından Türk Cumhuriyetleri’ndeki üniversite öğrencilerini Türkiye’ye çekme amaçlı olarak başladığını belirtmiştir. Sonrasında ise Avrupa Birliği Değişim Programları birçok uluslararası öğrencinin Türkiye’ye gelişini hızlandırmıştır. En son olarak da komşu ülkelerdeki siyasal gelişmeler ve öğrencilerin daha iyi bir eğitim alma amacı ile

Türkiye'ye belirli bir süreliğine göç etmeleri ülkemizdeki uluslararası öğrenci nüfusunu oldukça artırmıştır.

Uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğu yeni gittikleri ülkede kalacakları zaman zarfına bakmaksızın bir uyum süreci içine girerler. Bu süreç öğrencilerin bir değişim programı ile birkaç aylığına veya tüm üniversite eğitimini gerçekleştirmek amacıyla birkaç seneliğine gitmelerine göre değişkenlik gösterebilse de, öğrencilerin çoğu birbirine çok benzer bir süreçten geçmektedirler. Bu anlamda Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilerin uyum süreci ile ilgili yürütülmüş birçok araştırma vardır (Can, 1996; Çağlar, 1999; Güçlü, 1996; Özçetin, 2013). Ek olarak uluslararası alanyazında da yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenim için gittikleri ülkelerle bütünleşme konusu birçok araştırmacı tarafından incelenmiştir (Huntley, 1993; Reilly, Hickey & Ryan, 2015; Zhai, 2002). Bu araştırmalarda uluslararası öğrencilerin yaşadığı zorluklar ve geçirdikleri uyum süreci insan ilişkileri, ekonomik sebepler, eğitimsel sorunlar, sosyo-kültürel sorunlar gibi farklı alt başlıkların yardımı ile araştırılmıştır. Bu araştırmalarda öğrencilerin sıkıntı yaşadıklarında muhatap bulamamaları, aldıkları burslar ile geçinememeleri, özellikle ilk zamanlarda yaşadıkları barınma problemleri gibi temalar incelenmiştir. Bunun yanında cinsiyet, coğrafi bölge, yaş, lisan yeterliliği, gelir düzeyi gibi öğrencilerin uyum sürecini etkileyen faktörler ve onların süreç üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada İstanbul ilindeki bir özel üniversitede eğitim gören uluslararası öğrencilerin üniversiteye ve Türkiye'ye uyum sürecini nasıl deneyimlediklerini ve onların sınıf arkadaşları olan yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşları ile birlikte aldıkları eğitim ve uluslararası arkadaşlarının geçirdikleri bu süreç ile ilgili düşüncelerini incelemek amaçlanmıştır. Buna ek olarak, araştırmanın diğer bir amacı iki grup öğrencinin de “uluslararasılaşma” hakkındaki düşüncelerini incelemektir. Bu amaçlar çerçevesinde araştırmanın uluslararasılaşma boyutu ile ilgili olarak iki gruba da aynı sorular yöneltilmiştir:

“Uluslararası üniversite” hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

“Uluslararası görüş” hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Araştırmanın uyum süreci boyutu ile ilgili olarak ise uluslararası ve yerel öğrencilerin deneyimleri farklı sorular aracılığı ile incelenmiştir:

Uluslararası öğrencilerin,

Türkiye’ye gelmeden önceki beklentileri nelerdir?

Türkiye’de uluslararası öğrenci olmak ile ilgili deneyimlerini nasıl tanımlıyorlar?

Yaşadıkları problemleri çözebilmek için kullandıkları stratejiler / yardım kaynakları nelerdir?

Yerel öğrencilerin,

Uluslararası arkadaşları ile aynı sınıfta olmak hakkındaki görüşleri nelerdir?

Uluslararası arkadaşlarının yaşadıkları problemlere bakış açıları nelerdir?

1.2 Araştırmanın Önemi

Uluslararası öğrencilerin yaşadığı uyum süreci zorluklarının algılanması ve çözümlenebilmesi anlamında yapılan araştırmalar ve değerlendirmeler oldukça değerlidir. Her araştırma, uluslararası öğrencilerin yaşam standartlarının yükseltilmesi ve uyum sürecini daha çabuk atlatmaları yolunda politika üreticilerine yardımcı olacaktır. Ancak alanyazında uluslararası öğrenciler ile ilgili yapılan araştırmaların çok büyük çoğunluğu bu süreci sadece uluslararası öğrencilerin nasıl deneyimlediklerine odaklanmış, onlarla birlikte eğitim gören yerel öğrencilerin sınıf arkadaşlarının kendi sınıflarında bulunması ve onların yaşadığı bu süreç hakkındaki görüşlerinin ne yönde olduğu çok incelenmemiştir. Alanyazında bu iki grup öğrencinin de deneyimlerini inceleyen araştırma çok az sayıda bulunmaktadır. Bunlardan birisi Kondakçı, Van den Broeck ve Yıldırım (2008) tarafından gerçekleştirilmiş ve araştırmada uluslararasılaşmanın zorlukları hem uluslararası öğrencilerin hem de yerel öğrencilerin perspektifi ile incelenmiştir. Kondakçı vd. (2008) de araştırmalarında uluslararasılaşma kavramının bu iki grup öğrenci ile birlikte oluşturulduğuna ancak alanyazında yerel

öğrencilerin deneyimlerinin genellikle göz ardı edildiğine değinmektedirler. Bu sebeple bu araştırma uluslararasılaşma alanında yaygın olarak yürütülen çalışmalardan farklı olarak hem uluslararası öğrencilerin hem de yerel öğrencilerin görüşlerini ortaya koyduğu için önem taşımaktadır. Bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda hem uluslararası öğrencilerin yaşadığı problemlerin tartışılması, hem yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşları ile ilgili görüşlerinin ortaya konması hem de iki grup öğrencinin “uluslararasılaşma” kavramı hakkındaki görüşlerinin karşılaştırılması sebebiyle alanyazına ve belki de üniversitelere fayda sağlaması öngörülmektedir. Araştırma bulguları ilerleyen zamanlarda uluslararası öğrencilerin yaşadığı sıkıntılara bir ışık tutabileceği ve belki de yaşadıkları problemlere bir çözüm bulma noktasında yardımcı olabileceği için önemlidir. Ek olarak, uluslararası öğrencilerle çalışan öğretmenlere ve uluslararası ofis çalışanlarına da onlara nasıl yaklaşabilecekleri konusunda fikir vereceği için değerli bir çalışmadır.

1.3 Tanımlar

Uluslararasılaşma: “Eğitimin amacına, işlevlerine ve dağıtımına uluslararası, kültürlerarası veya küresel bir boyut katma süreci” (Knight, 2014; akt. Dewey & Duff, 2009, s.493).

Uluslararası öğrenci: “Uzmanlık ve yeterliliklerini kendi ülkesi dışındaki başka bir ülkedeki bir üniversitede geliştirmek isteyen kişi” (Myburgh vd. 2002; akt. Yelken, Özönur, Ünal & Kamışlı, 2012, s.59).

Yerel öğrenci: “Kendi ülke sınırları içerisinde üniversite eğitimi alan kişi.”

Bölüm II

Alanyazın Taraması

Bu bölümde yükseköğretimde uluslararasılaşmanın ne anlama geldiği, ülkeler için neden önemli olduğu, şu anda ülkeler için nasıl bir önem arz ettiği, uluslararası öğrencinin kim olduğu ve bu öğrencilerin gittikleri yeni ülkede geçirdikleri uyum süreci ve aşamaları, öğrencilerin bu süreç içerisinde yaşadıkları zorluklar ve en son olarak Türkiye'nin bu uluslararasılaşma sürecine ne zaman, nasıl dahil olduğu ve şu anda nasıl bir konumda yer aldığı konularına odaklanan bilimsel araştırmalara yer verilmiştir.

2.1 Yükseköğretimde Uluslararasılaşma

Uluslararasılaşma kavramı ile ilgili 1990'lı yıllarda araştırmacılar tarafından yapılan yorumların bazılarını De Wit'in (2002, s. xv) kitabında yer verilmiştir. Bunların bir kısmı şöyledir: "Gelecek on yılın ana başlığı" (Kerr, 1990), "Son on yılda gelişen en popüler trendlerden biri" (Teichler, 1996), "Eğitim veren hiç bir kimsenin bihaber kalamayacağı kavram" (Halliday, 1999). Maringe ve Foskett (2010) ise "üniversite" sözcüğünün bile "universal" yani evrensel düşünceyi içinde barındırdığından bahsetmiş, ancak tüm dünyada küreselleşmenin ardından üniversiteler gibi birçok kurumun hem gelişmelere ayak uydurmak hem de küreselleşmenin artan taleplerini karşılamak için uluslararasılaşma yolunda hızlı adımlarla ilerlediğine değinmiştir.

Günümüzde ise Erdoğan (2014) yükseköğretimde uluslararasılaşmadan bahsedebilmek için bu kavramın öğretimin tüm parçalarında hissedilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Diğer bir deyişle, uluslararası olma düşüncesi üniversitelerin öğretim programlarını, diploma geçerliliklerini, öğrencisini ve öğretim elemanlarını kapsar.

Erdoğan'a (2014) benzer bir görüş Çetiner, Gündoğan ve Özgüven (2011, s.554) tarafından kaydedilmiştir. Araştırmacılar uluslararası bir üniversitenin misyonlarının altı boyuta dayandırılması gerektiğini belirtmişlerdir: "uluslararasılaşmış yükseköğretim, kültürlerarası yeterlilik, evrensellik ile bütünleşme, disiplinlerarası programlar, sivil katılım ve geniş kapsamlı mükemmellik". Uluslararasılaşmış yükseköğretim uluslararası öğrencilere ek olarak hem akademik hem de idari personelde farklı ülkelerden gelen

kişilere yer vermek olarak tanımlanabilir. Kültürlerarası yeterlilik ise daha çok dil ve kişiler arası iletişim ile ilgilidir. Eğer bir kişi farklı ülkeden gelen başka bir kişinin dediğini anlıyor ve onların kültürlerini kendi çerçevelerinde anlamaya çalışıyor ise bu anlamda yeterli sayılabilir. Bu bağlamda öğrencilerin yeterliliğini artırmak adına üniversitelerin programlarına kültürlerarası iletişimi artırmaya yönelik dersler veya ders dışı aktiviteler eklenebilir. Evrensellik ile bütünleşme öğrencilerin birbirlerine karşı daha toleranslı, daha anlayışlı olması anlamına gelir. Öğrencilerin paylaştıkları kampüs içerisinde daha hoşgörülü olmalarını sağlayacak dersler veya hizmetler ihtiyaç olması durumunda üniversiteler tarafından sağlanabilir. Bir diğer boyut olan disiplinlerarası programlar öğrencilerin küresel pazarda yer bulabilmeleri ve başarılı olabilmeleri için anahtar nokta olarak görülebilir çünkü sadece yerel ve bir programa ait gereksinimleri karşılamış öğrenciler bu pazarda zorluk çekebilirler. Bunlara ek olarak uluslararası öğrencilerin çevreye uyumunu artırmak için sanat, spor, liderlik gibi çeşitli konularda ders dışı aktiviteler düzenlenebilir, her bir uluslararası öğrencilerin mezuniyetinden önce en az bu alanların birinde bir projeye katılma gereksinimi konabilir ve böylelikle öğrencilerin sivil hayata katılımı artırılabilir. Son boyut olan geniş kapsamlı mükemmellik ise en iyi sonuçlara ulaşmak için çeşitli uygulamalar yürürlüğe koymak olarak açıklanabilir. Bu kapsamda akademik, idari ve toplumsal hizmetlerde en iyi sonuçlar hedeflenmektedir. Çetiner vd. (2011) bu boyutların sağlanması halinde üniversitelerin “uluslararası üniversite” kategorisine ulaşabileceğini vurgulamışlardır. Bu kriterlere benzer bir yaklaşım Özerdem ve Demirkıran (2011) tarafından benimsenmiştir. Onlar da bir üniversitenin uluslararası olabilmesi için kapısını uluslararası öğrencilere açmasının yetersiz olduğundan bahsetmişlerdir. Araştırmacılara göre en önemli kriterlerden biri müfredat ve derslerin İngilizce olarak yapılmasıdır.

Knight ve Altbach (2007) da üniversitelerde uluslararasılaşmanın son yirmi yıl içerisinde hacimce ve kapsamca genişlediğini vurgulamış ve uluslararasılaşma anlamında yapılan etkinliklerin klasik öğrenci değişim programlarından, ülkelerin kendi üniversite veya bölümlerinin yetersiz kalması durumunda başka ülkelere uzun süreli öğrenci göndermeye kadar çeşitlendiğini belirtmişlerdir. Araştırmacılar, uluslararasılaşma kavramını Amerika, Avrupa ve gelişmekte olan ülkeler gibi farklı boyutlarda incelemiş ve şu sonuçlara ulaşmışlardır: Prestijli Amerikan üniversitelerinin uluslararası

programları öğrencilerine uluslararası ve kültürler arası bir perspektif kazandırmak ve kendi eğitim programlarını geliştirmek için kullanmaktadırlar. Avrupa ülkelerinde ise özellikle Erasmus gibi programlar ve Bologna süreci ile öğrenci değişimi artmıştır ancak özellikle Avrupa ülkeleri arasında yapılan değişimler teşvik edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ise uluslararasılaşma üniversitelerin kalitesini, öğrencilerin kültürel farkındalığını artırmak, prestij kazanmak ve gelir elde etmek amacı ile geliştirilmeye çalışılmaktadır. “Örneğin Çin, Malezya, ve Hindistan uluslararası öğrenci çekmek için politikalar geliştirmektedir.” (Knight & Altbach, 2007, s. 294).

Knight ve Altbach'ın farklı boyutlarına karşın Qiang (2003) yükseköğretimin uluslararası olma boyutunu etkileyen iki genel sebepten bahsetmiştir. Bunlardan birincisi uluslararası öğrencilerin kurumsal geliri ve milli ekonomik çıkarları pozitif etkilemesidir. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri'nde 2008-2009 yılında uluslararası öğrenciler ülke ekonomisine 17,7 milyar dolar katkıda bulunmuşlardır. Buna ek olarak ülkelere geri dönen öğrencilerin gittikleri ülke ile ekonomik işbirliği yapma yatkınlığı da bir diğer ekonomik getiri olarak görülebilir (Çetiner vd., 2011). İkinci sebep ise teknolojik gelişmelerin eğitimin verilmesi üzerindeki etkisi ile milli sınırların ve milli eğitimlerin politikalarının giderek azalması ve eğitimin kaçınılmaz olarak uluslararası bir hal almak zorunda olmasıdır. Cerna (2014) da bahsedilen araştırmacılara benzer bir sebep olarak uluslararası öğrencilerin, özellikle de yüksek lisans eğitimi için gelen uluslararası öğrencilerin, ülkenin bilimine ve gelişmesine katkıda bulunacağı için uluslararası eğitim politikalarının uygulanmaya çalışıldığından bahsetmiştir (akt. Şeremet, 2015).

Tüm bu ekonomik gelir elde etme veya bilimsel olarak kazanım sağlama ile ilgili sebeplerin dışında Daloğlu ve Şahin (2011) farklı bir noktaya değinmişlerdir. Onlar da üniversitelerin uluslararası olma nedenlerinin iki tane olduğunu vurgulamış ve o nedenleri şu şekilde açıklamışlardır: Birinci neden yıllar ilerledikçe ülkeler arası sınırların daha görünmez hale gelmesi, ve teknoloji aracılığı ile bilgiye ulaşımın geçmişe kıyasla çok artmasıdır. Bu gelişmeler sayesinde üniversitelerin işbirliği artmış ve aralarında daha çok öğrenci hareketliliğini sağlayan değişimler yapılmıştır (Akar, 2010; akt. Daloğlu & Şahin, 2011). Araştırmacılara göre ikinci neden ise alanyazında çok bahsedilmeyen bir neden olan üniversitelerin birbiri ile olan yarışta öne çıkma

istediğidir. Bu anlamda hem hükümetlerin hem de üniversite yöneticilerinin çeşitli projeler üretmeye çalıştıklarından bahsetmişlerdir.

Medvedeva (2015) ise konuya çok daha farklı bir açıdan yaklaşmış ve Knight ve Altbach'ın (2007) ve Qiang'ın (2003) bahsettiği kapsamlı sebepler dışında çok daha farklı bir nedene değinmiştir. Medvedeva bu açıklamasını sadece Avrupa ülkeleri ve Rusya Federasyonu'nu kapsayarak yapmış olsa bile alanyazına farklı bir bakış açısı kazandırması açısından oldukça önemlidir. Medvedeva'ya göre Avrupa ülkelerinde üniversite okuyan öğrenci sayısında 2050 yılına kadar 2010 yılına kıyasla 15 milyon kadar bir azalma olacaktır, Rusya Federasyonu'nda da benzer olan durum sonucu 20-24 yaş arası üniversite öğrenci nüfusunda bir düşüş olacaktır. Bu düşüş de üniversitelere az başvuru, az öğrenci ile sonuçlanacak ve üniversitelerin pozisyonunu zedeleyecektir. Bu ülkeler bahsedilen probleme bir çözüm yolu olarak gelişmekte olan ülkelere üniversite aday öğrencileri kendi ülkelerine çekme yoluna gitmekte ve bu amaç doğrultusunda uluslararasılaşma yolunda ilerlemektedirler.

2.2 Uluslararası Öğrenci

Richters ve Teichler (2006) uluslararası öğrenci kavramını “belli bir süreliğine eğitim almak amacı ile milli sınırların ötesine geçen kişi” olarak tanımlamaktadır (akt. Kayani, Ahmet ve Ali Shah, 2015). Kayani vd. (2015) gençleri uluslararası öğrenci olmak yolunda etkileyen iki önemli unsur olduğundan bahsetmektedir. Bu unsular “itme-çekme” (push-pull) olarak kaydedilen ve aslında uluslararasılaşmanın kuramsal çerçevesi olarak görülen kavramlardır. Soutar ve Mazzarol (2002) “itme” faktörlerinin öğrencilerin kendi ülkelerinden kaynaklandığını ve öğrencileri başka bir ülkede okumaya teşvik ettiğini ifade eder. Akademik programların kalitesinin düşük olması, burs imkanlarının yetersiz olması, nüfus yoğunluğunun çok olması ve kötü çalışma koşulları bu unsurlara örnek olarak sıralanabilir. “Çekme” faktörleri ise ev sahibi ülkeyi öğrencilerin kendi ülkelerine göre daha çekici kılan faktörlerdir. Bu faktörlere örnek olarak kaliteli eğitim, okunacak olan üniversitenin ünü, coğrafi yakınlık ve öğrencilerin ev sahibi ülkede herhangi bir akraba ya da arkadaşının bulunması olarak listelenebilir (Gunawardena & Wilson, 2012). Li ve Bray (2007) ise “itme-çekme” faktörlerinin oldukça önemli bir açıklama mekanizması olsa da belli sınırlılıkları olduğundan

bahsetmişlerdir. Bu faktörlerin daha çok dıştan gelen faktörler olduğuna, öğrencilerin yaş, cinsiyet, akademik yeterlilik, motivasyon, istek ve sosyo-ekonomik durum gibi kişisel özelliklerini dikkate almadığına değinmişlerdir. Bu sebeple farklı geçmişlere ve özelliklere sahip öğrencilerin bu “itme-çekme” faktörlerine farklı tepki gösterdiklerini kaydetmişlerdir.

2.3 Uyum Süreci

Türk Dil Kurumu tarafından “toplumsal çevreye veya bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon” olarak açıklanan uyum kavramı Kılınçer ve Dönmez (2013, s.21) tarafından “bireylerin ya da toplulukların yaşadıkları bölgenin kültürüne uyum sağlaması, yaşadıkları toplumla kültürel anlamda kaynaşması” olarak tanımlanmıştır. Bireyler yeni bir topluma girdiklerinde o topluma uyum sağlamaları yalnızca orada yaşamaları değil aynı zamanda o toplumdan kişilerle iletişime geçmeleri, toplumda aktif olmaları gibi anlamlar da taşımaktadır.

Zhou, Jindal-Snape, Topping ve Todman (2008) uyum kavramını üç boyutta ele almıştır. Bunlardan birincisi sosyal ve davranışsal uyumdur. Araştırmacılar yeni bir ülkeye giden öğrencilerin farklı şekillerde iletişim ağları kurmaya çalıştıklarına değinirler. İlk iletişim ağı öğrencilerin kendi ülkelerinden gelen arkadaşlarıdır. Bir diğer ağ ise okuldaki hocaları, danışmanları, okuldan arkadaşlarıdır. Araştırmacılar öğrencilerin bu şekilde kurdukları sosyal ağların hem onlara psikolojik olarak iyi geleceğinden hem de onların akademik başarısını artıracığından bahsederler. Üçüncü bir iletişim ağı ise kendi ülkelerinden olmayan diğer uluslararası öğrencilerdir. Bu arkadaşlık ağları öğrencilerin sosyal ve davranışsal uyumları artırmak konusunda önemli bir etkidir. Ev sahibi ülkeden olan arkadaşların uluslararası öğrenciler üzerindeki olumlu etkisi birçok araştırmacı tarafından ortaya konmuştur. Bu etkilerden bazıları daha az akademik problem, daha az sosyal uyum sıkıntısı, gelişmiş iletişim becerisi, yurtdışında yaşamaya daha iyi uyum sağlamadır (Puritt, 1978; Ward and Kennedy,1993; Zimmerman, 1995; akt. Zhou vd., 2008). Zhou vd.’nin (2008) uyum ile ilgili ele aldığı ikinci boyut ise duygusal uyumdur. Araştırmacılara göre öğrencilerin farklı iletişim ağları aracılığı ile elde ettikleri sosyal destek onlara duygusal anlamda da güç verir. Sullivan (2008) de bu noktada çok benzer bir ifadeye bulunur ve öğrencilerin psikolojik olarak uyum

sağlamasının öğrencinin edindiği sosyal bağlantılar ve arkadaşlık ağları ile doğrudan ilgili olduğunu belirtir. Uyum ile ilgili üçüncü ve son boyut ise zihinsel uyum olarak belirtilmiştir. Öğrenciler yeni bir ülkeye gittiklerinde, hem onların kendi düşüncelerinde gittikleri yer ile ilgili bazı önyargılar olabilir hem de ev sahibi ülkedeki sınıf arkadaşlarının kendileri hakkında bir takım önyargıları bulunabilir. Sodowsky ve Plake (1992) de öğrencilerin yeni bir topluma girdiklerinde bir önyargı algıladıklarından ve bu algının öğrencileri ev sahibi kültürden uzaklaştırdığından bahsetmiştir. Öğrencilerin bu anlamda zihinsel uyum sağlaması karşılıklı olarak önyargılardan arınması anlamına gelmektedir.

Sodowsky ve Plake (1992, s.53) kültürel olarak uyumun “arkadaşlık, güven ilişkisi, grup aidiyeti, toplum bağları, aile bağları, yemek, eğlence şekli” gibi tercihler ile direkt ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Farklı ülkelerden eğitim amacı ile yeni bir ülkeye giden öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bu uyum sürecinden geçmektedir. Alanyazındaki araştırmalar öğrencilerin uyum sürecindeki tepki, duygu ve düşüncelerinin kendilerinin ülkede bulunma sürelerine göre değiştiğini, uyum sürecinin belli aşamaları olduğunu belirtmektedirler. Black ve Mendenhall (1991) uyum ve zaman ilişkisinden bahsederken “U Eğrisi” teorisini öne sürmüşlerdir. Bu teori uyum sürecini dört aşamada incelemektedir. İlk aşama “balayı” aşaması olarak değerlendirilir. Bu süreçte bireyler yeni bir kültürden etkilenirler, o kültürü beğenirler, kültüre ilgi duyarlar ve o kültürle ilgili yeni olan neredeyse her şey için heyecanlanırlar. Winkelman (1994) de bu noktada “balayı” aşamasındaki kişilerin stres veya zorluk yaşamaları durumunda bile bunu pozitif şekilde karşılayacağından bahsetmektedir. İkinci aşama ise “kültür şoku / kriz” aşamasıdır. Winkelman (1994, s.122) bu aşamanın çoğunlukla ülkeye varışın ilk ayları içinde yaşanacağını belirtirken bu aşamayı biriken negatif tepki ve deneyimlerin, yaşanan sıkıntıların tetiklediğini belirtmiştir. Bu süreçte işler kötüye gitmeye başlar, yaşanan problemler daha zor görünür, ve zaman zaman kültürel farklar rahatsız edici hale gelir. Kişiler için hayat çekilmez, anlamsız bir şekle girebilir. Bundan bir sonraki aşama ise “uyum” aşamasıdır. Black ve Mendenhall (1991, s.225) bu süreci şöyle açıklarlar: “Yeni kültüre yavaş yavaş uyum sağlama, ev sahibi ülkenin kültürel normlarına göre uygun

şekilde hareket edebilme”. Bu süreçte kişiler ülkelerin kültürleri yeniden pozitif bir şekilde algılamaya başlarlar. Kişiler bu süreçte yaşadıkları problemlerin bazılarının kendilerinin anlama zorluklarından dolayı ortaya çıkabileceğini düşünür, ev sahibi ülkeyi ve kültürünü tanımaya çalışırlar. Winkelman (1994) bu süreçte problemlerin son bulmadığını, zaman zaman yaşanan krizlerin tekrar edebildiğini ancak çokça azaldığını vurgular. Son aşama ise farklı araştırmacılar tarafından farklı isimlendirilmiştir. Bu isimlerden ikisi “uzmanlık aşaması” ve “uyum, kararlılık ve kültürleşme aşaması” olarak kaydedilmiştir (Black & Mendenhall, 1991; Winkelman, 1994). Bu aşamada kişiler etkili olarak yeni kültür içerisinde hayatlarını devam ettirirler, problemler çözülür, uzun süreli bir uyum sağlanır.

Özçetin (2013) de araştırmasında U-Eğrisi uyum aşamalarına değinmiş ve bu konuda Amerika’da yapılmış bir araştırmadan örnek vermiştir. Lysgaard (1995; akt. Güçlü, 1996) yürüttüğü bu araştırmada uyum sürecinin üç aşamalı olarak gerçekleştiğini belirtmiştir. Birinci aşama Amerika’ya vardktan sonraki ilk 6 ay içerisinde gerçekleşmektedir. Bu süreçte öğrenciler Amerika’da rahat olduklarını düşünmekte ve yaşadıkları deneyimleri pozitif yönde yorumlamaktadırlar. İkinci aşama ise Amerika’da bulunulan 6. ve 18. aylar arasını kapsamaktadır. Bu aşamadaki öğrencilerin yalnızlık, mutsuzluk, rahatsızlık hisleri yüksek orandadır. Kendilerini Amerika’da huzursuz hissetmektedirler. Üçüncü aşamaya ise 18. aydan sonra başlar ve Amerika’dan ayrılıncaya kadar olan süreyi kapsar. Bu süreçteki öğrenciler ilk aşamadaki gibi pozitif düşüncelere, mutluluk, huzur gibi hislere geri dönerler ve daha uyumlu hareket ederler.

2.4 Uluslararası Öğrencilerin Uyum Sürecinde Yaşadıkları Zorluklar

Uluslararası öğrencilerin gittikleri ülkeye, oradaki yaşama ve kültüre uyum sağlama süreçlerini inceleyen, öğrencilerin yaşadıkları problemleri ve bu problemlerin sebeplerini tanımlamaya çalışan birçok araştırma bulunmaktadır.

2.4.1 Sosyo-kültürel zorluklar. Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010) araştırmalarında bu süreçte öğrencilerin yaşadıkları sosyo-kültürel sorunlara odaklanmışlardır. Araştırmalarında sosyo-kültürel sorunlar olarak ele aldıkları konuları “insan ilişkileri, ekonomik sorunlar, barınma, ev özlemi, yemek, giyim, gelenek-görenek” olarak belirtmişlerdir. Araştırmacılar yaptıkları nitel çalışmada katılımcılarını

Türkiye’deki bir üniversitenin eğitim fakültesinde eğitim gören 7 farklı ülkeden 15 öğrenci olarak belirlemiştir. Ancak bu 7 farklı ülkenin her biri coğrafi olarak Türkiye’ye oldukça yakın ülkelerdir. Bu yakınlığın da öğrencilerin uyum sürecini etkilediği gözlenmiştir. Öğrencilerle gerçekleştirdikleri mülakatlar sonucunda öğrenciler “Kendimi Türklere yakın hissediyorum” gibi ifadelerle bütünleşme sürecine dairolumlu bir düşünceye sahip olduklarını belirtmişlerdir (s.29).

Bu noktada bu araştırmaya benzer bir diğer araştırmada Çağlar (1999), Türk cumhuriyetleri ve akraba topluluklarından gelen öğrencilerin Türkiye’de yaşadıkları sorunları araştırmış ve bu sorunları sosyo-kültürel, psikolojik, ekonomik, siyasi nitelikli, eğitimsel ve diğer alt başlıklarına ayırarak incelemiştir. Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010) öğrencilerin insan ilişkileri konusunda uluslararası öğrencilerin öncelikli arkadaş tercihlerinin kendi memleketlerinden gelen kişiler olduğunu, eğer ki gerekirse de diğer uluslararası öğrencilerden de Türklere arkadaşlık etmeyi tercih ettiklerini vurgulamıştır. Bu bulguyu tam olarak destekler şekilde Çağlar da (1999) öğrencilerin arkadaşları konusunda öğrencilerin %54.3’ü kendi memleketinden kişilerle, %20.9’u Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan kişilerle, sadece %7.1’i ise farklı ülkelerden gelen kişilerle yakın arkadaşlık kurduklarını kaydetmiştir. Huntley (1993) bu konuda Amerika’da yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin de genellikle birbirleri ile arkadaş olmayı ve hatta aynı evde yaşamayı tercih ettikleri sonucunu bulmuştur. Öğrencilerin dil probleminden dolayı utanç duyduklarını, buna bir çözüm olarak da kendi memleketlerinden gelen arkadaşları ile aynı evde yaşayıp kendi dillerini kullandıkları sonucuna varmıştır. Bu konuda bir öğrenci hislerini “Buradaki Çinliler olarak birlikte yaşıyoruz, Çince konuşuyoruz ve diğerlerinden izole oluyoruz” cümleleri ile dile getirmiştir.

Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010) ve Çağlar’ın (1999) araştırma sonuçlarına benzer ifadeler Huxur, Mansfield, Nnazor, Schuetze ve Segawa (1996) tarafından da kullanılmıştır. Araştırmacılar uluslararası öğrencilerin gözüken en büyük problemlerinin yalnızlık, ev sahibi ülkedeki insanları tanıma süreci, kendi ülkeleri hakkında insanların sahip olduğu basma kalıp yargılar ve önyargılar olduğunu belirtmişlerdir.

2.4.2 Ekonomik zorluklar. Öğrencilerin yaşadıkları bir diğer durum ise ekonomik zorluklardır. Güçlü (1996), öğrencilerin yabancı bir ülkede yaşadıkları en büyük ikinci problemin mali konular olduğunu bildirmiştir. Güçlü'ye göre öğrencilerin mali problemleri ailelerinden çok yardım görememeleri, burslarının yetersizliği, yabancılar için sınırlı iş alanlarının bulunması gibi sebeplerden kaynaklanmaktadır. Güçlü'nün (1996) aksine Demirtaş ve Şahin (2014) İnönü Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunları ve çözüm önerileri ile ilgili yürüttükleri araştırmalarında "harçların fazla olması" gibi ekonomik problemlerin en büyük ikinci problem değil, en büyük problem olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerden birisi bu durumu şöyle dile getirmiştir (s.106) "*Hocam bir sürü sorun var, hangisini anlatsam bilmiyorum. Harç yatırıyoruz o ayrı bir sorun, o vakit gelince elim ayağım titriyor, o ayrı mesele. Olsun yatırım ama biraz indirimli bir şekilde yatırsak çok mutlu olurum*". Harç yatırmaya ek olarak öğrencilerin ulaşım için ödedikleri miktar bir maddi yük ve onları zorlayan bir etken olarak ortaya çıkmıştır.

Can (1996)'a göre ise öğrencilerin büyük bir çoğunluğu aldıkları burs ile geçindiklerini ifade ederken, diğerleri ise bursları yetersiz kaldığında kendi yaşam standartlarını düşürüp durumu idare etmeye çalıştıklarını bildirmişlerdir. Bu konuda Çağlar (1996) da destekleyici bir bulgu ile öğrencilerin %78.3'ünün aldıkları bursu yetersiz bulunduğunu iletmıştır. Öğrencilerin sadece %2.1'i bu bursun yeterli olduğunu dile getirdiğinden, öğrencilere burslarının yetersiz kalması durumunda ne yaptıkları sorulduğunda kendilerinin ek iş ile yaşamlarını idame ettirmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Ancak ekonomik durumun yetersiz kalması durumunda öğrencilerin başvurdukları arkadaştan borç alma, aileden destek isteme, harcamaları kısma gibi yöntemler de bulunmaktadır (Güçlü, 1996). Bunların dışında ekonomik problemlerle baş etmenin başka yolları ise valilik ve belediyelerin öğrencilere sağladığı indirimli yemek ve ulaşım kartlarıdır (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010). Alan yazında ekonomik problemin birçok sonucundan bahsedilmesinin yanında Özçetin (2013) öğrencilerin ekonomik yetersizliklerinin onların sosyal hayatlarını negatif yönde etkilediğini, öğrencilerin ancak gelirleri yeterli ise yeni ortama girip arkadaşlıklar kurabildiklerini kaydetmiştir.

2.4.3 Dil zorlukları. Alan yazındaki araştırmalara göre; sosyal ve ekonomik problemlerin dışında öğrencilerin yaşadığı en büyük güçlük dil problemidir (Can, 1996; Çağlar, 1999; Güçlü, 1996; Özçetin, 2013). Güçlü (1996), Pittsburg niversitesi'nde lisansüstü eğitimi alan yabancı öğrencilerin uyum problemlerini ve bu problemlerle baş etmek için kullandıkları yöntemleri araştırmıştır. Araştırmaya dahil olan 90 değişik ülkeden gelen 500 ğrenci üzerinde uygulanan anket sonuçları en fazla güçlüğün İngilizce konusunda olduğunu göstermiştir. Bu konuda öğrencilerin sınıftaki sözlü sunumlarda, günlük iletişimde, argo dili anlamada ve telaffuz konusunda çok problem yaşadıkları belirtilmiştir.

Can (1996) ise dil konusundaki sıkıntıların akademik problemlere sebep olabileceği gibi günlük sosyal hayatı sekteye uğratan sıkıntılara da yol açabileceğini araştırmasının sonuçları arasında vurgulamıştır. Bu araştırmanın bulguları içerisinde dil problemi, öğrencilerin “konuştukları Türkçe ile sorunlarını yetkililere yeterince anlatamamaları ve sorunları ile ilgilenecek kişi ve makamları bulamamaları” şeklinde yansıtılmıştır.

Uluslararası yazında da dil problemi en önemli problem olarak belirtilmiştir. Huntley (1993) uluslararası öğrencilerin en önemli engelinin dil olduğunu; akademik hayata ve topluma uyum sağlamak içinse dilin en önemli etken olduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerin dersleri takip etme, not tutma, sorulara cevap verebilme gibi konularda sıkıntı yaşadıkları belirtilirken bazı ğrencilerin “Kendimi kendi bulduğum yollarla ifade etmeye çalışıyorum ancak hocalar da bu yolları anlamıyorlar. Bunun için genelde sessiz kalıyorum” gibi ifadelerle dil bilmemenin yol açtığı bazı sorunları kaydetmiştir (s. 6). Buna ek olarak öğrencilerin günlük dili, yapılan şakaları, muhabbetleri anlamadıklarını; dolayısıyla kendilerini kötü hissettiklerini eklemiştir. Bu görüşün aynısı Huxur vd. (1996, s.8) tarafından da kaydedilmiştir, uluslararası öğrencilerin günlük hayatta kullanılan dili, deyimleri anlamadaki zorlukları vurgulanmıştır. Hatta araştırmacılar bununla ilgili bir öğrencinin sözlerine araştırmalarında yer vermişlerdir: “*Kanada'ya geldiğimde anladım ki “Bir ara buluşmalıyız.” ya da “Beni ara” gibi ifadeler aslında burada gerçek anlamı ile kullanılmışmış. Ben bu ifadelerin aslında “gle gle” demenin bir yolu olduğunu öğrendiğimde çok şaşırdım. Bu sebeple benim gibi uluslararası ğrencilerin “Beni ara” diyen birini araması ve sonrasında “Sen de kimsin?” gibi bie tepki ile karşılaşması kaçınılmaz oluyor.*”

Özçetin (2013) de benzer bir bulguyu Bursa ilinde yükseköğrenim gören 221 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmasının sonucunda elde etmiştir. Öğrencilerin Türkiye’de geçirdikleri süre içerisinde en çok zorlandıkları noktalardan ikincisi Türkçe konuşmadır (s. 81). Bu öğrencilerin %60.2’si Türkçe yeterliliği konusunda yetersiz olmaları sebebi ile iletişim kurma ve ders kitaplarını okuma – dersi takip etme noktasında zorlandıklarını ve problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

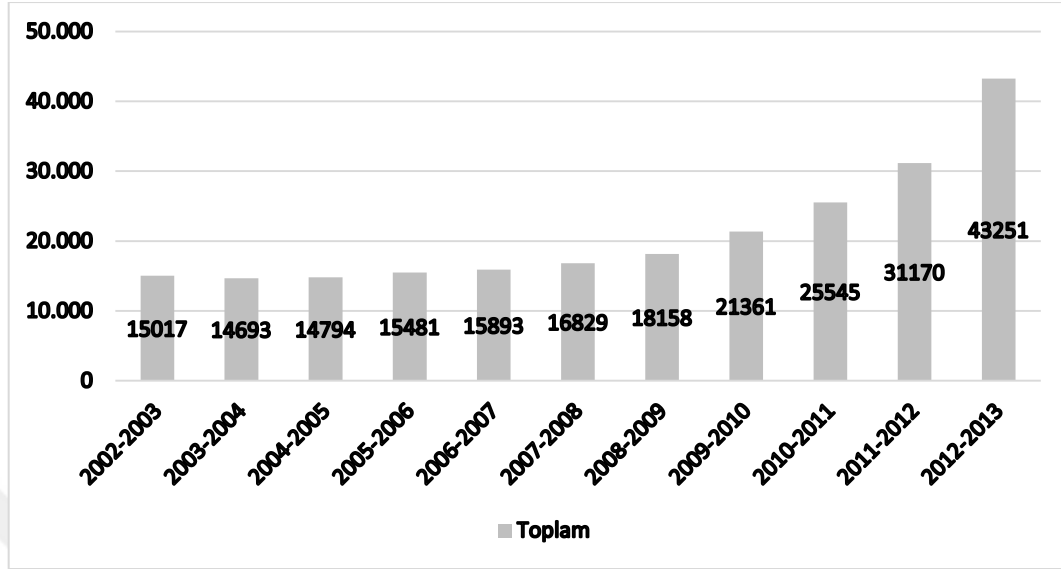
Dil problemi ile ilgili başka bulgular Sevim (2014) tarafından Atatürk Üniversitesinde okuyan 74 uluslararası yüksek lisans ve doktora öğrencisi ile gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile elde edilmiştir. Sevim (2014, s.399) yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe konuşma kaygılarını incelediği araştırmasında bir öğrencinin yaşadığı problemi şöyle dile getirdiğini aktarmıştır: “Düşünce dilimle konuşacağım dilin farklı olması bende sorun oluşturuyor.”

2.4.4 Barınma ve beslenme zorlukları. Alan yazında uluslararası öğrencilerin yeni bir ülkeyle bütünleşmesürecinde yaşadıkları en çok bahsedilen bir diğer problem ise barınma ve beslenme problemleridir. Çağlar (1999) barınma ve yurt konusunun öğrencilerin üçüncü en önemli, beslenmenin ise dördüncü en önemli problemi olduğunu bildirmiştir. Çağlar öğrencilerin yurtlarda yaşadığı en büyük problemlerden birinin yurt personelinin öğrencilere karşı sergilediği olumsuz tutum olduğunu vurgularken bir öğrencinin şu sözlerini araştırmasına eklemiştir: “*Yurt müdürünün bize karşı tavrı “Sizden, yabancılardan bıktım” şeklinde. “Yabancı” kelimesi çok kullanılınca, orada “kardeşiz” kelimesinin anlamı kalmaz*”. Bu sonuçlara paralel olarak Can (1996) da öğrencilerin her yıl barınma problemi yaşadıklarını eklemiştir. Can araştırmasına katılan Ankara’daki 5 farklı üniversitenin birinde okuyan 227 öğrencinin %54’ünün yurt probleminin öğrencilerin kendilerine rehberlik edecek herhangi bir kimseyi bulamamaları, dolayısıyla kendileri uygun yurtları belirleyememeleri olduğunu vurgulamıştır. Özçetin (2013) de bu konuda alanyazındaki bulguları desteklemiş, öğrencilerin ülkemizde yaşadıkları süre içinde en çok zorlandıkları konular arasında yurt yaşantısının birince sırada olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmaların tam zıttı bulgular ise Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010)’nın araştırma sonuçlarında ortaya çıkmıştır. Araştırmaya dahil olan öğrenciler barınma ile ilgili herhangi bir problem

yaşamadıklarını; öğrencilerin ev arkadaşı ile evde ya da pansiyon veya yurttaki kaldıklarını eklemiştir. Öğrencilerin Türkiye'ye ilk geldiklerinde kendi ülkelerinden daha önce gelen arkadaşlarının yol göstermesi ile kalacak yer sorununu hallettiklerini kaydetmişlerdir. Bu araştırmayla aynı doğrultuda başka bir araştırma ise Amerikan öğrencilerin İrlanda'daki bir üniversiteye ve oradaki hayata uyum sürecini incelemiştir. Reilly, Hickey, ve Ryan (2015) bu öğrencilerin kampüs-içi yurtlara yerleştirildiğini ve bu sebeple herhangi bir barınma problemi yaşamayıp aksine bu durumun öğrencilere bir sosyal destek sağladığını vurgulamışlardır.

2.5 Türkiye'de Uluslararası Öğrenci Kabul Süreci

Dünyada son yıllarda yukarıda değinilen sebeplerden dolayı uluslararasılaşma kavramından çokça bahsedilmekte ve ülkeler, kendi sınırları içerisinde yükseköğretim eğitimi almaya gelen uluslararası öğrenci sayısını artırma yolunda politikalar üretmektedirler. Türkiye'nin uluslararası öğrenci kabul etme süreci ise 1981 yılında YÖS adı verilen Yabancı Öğrenci Sınavı aracılığı ile başlamıştır. Ancak bu süreç 1990'lara kadar burs yetersizliği sebebiyle çok verimli olamamıştır. 1992 yılında Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı (TCS) uygulanmaya başlanmış ve sonrasında da bu ülkelerden -Kazakistan, Tacikistan, Türkmenistan, Kırgızistan ve Özbekistan- gelen öğrencilere verilen burslar artırılmış ve bu gelişme bu ülkelerden gelen uluslararası öğrenci sayısının da artmasına sebep olmuştur (Sert, Korfalı ve Acar, 2014). Şekil 1'de görüldüğü gibi ülkemizdeki uluslararası öğrenci sayısı istikrarlı bir biçimde artış göstermektedir. 2010-2011 eğitim öğretim yılında ise YÖS sınavının kaldırılması ve 2012 yılında verilmeye başlanan Türkiye Bursları Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısının artma sebeplerinden bazılarıdır; bu sebeple 2010 yılından sonra uluslararası öğrenci sayısında belirgin bir artış görülmektedir. "Türkiye Bursları, Türkiye'de yükseköğretim seviyesinde öğrenim göreceğ öğrencilere verilen karşılıksız burs programlarından oluşmaktadır" (Erdoğan, 2014, s.10). 2002-2003 eğitim yılında 15,017 iken ilerleyen yıllarda hep artış göstermeye devam etmiştir ve 2012-2013 yılında 43,251'i bulmuştur (Erdoğan, 2014).

Şekil 1. Yıl bazında Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı. (Erdoğan, 2014, s.10).

Giderek artan uluslararası öğrenci sayısı “Yükseköğretim Kurulu’nun Nisan 2014 verilerine göre 55,000’e ulaşmıştır.” (Çetinsaya, 2014, s.151). Sert vd. (2014) Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısının 2012 yılı itibari ile 30,000’in üzerine çıkarak ikiye katlandığını belirtmiştir. Öztürk ve Çankaya (2015) ise YÖK 2014 verilerine göre Yükseköğretim Kurulu’nun Türkiye’nin uluslararası öğrenci sayısını birkaç yıl içinde 100,000’in üzerine çıkarmayı hedeflediğini belirtmektedir.

Bölüm III

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin nasıl toplandığı ve analiz edildiği konuları ile birlikte araştırmanın sınırlılıkları açıklanmış ve geçerlik ve güvenilirlik yönlerinin nasıl güçlendirildiği detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmanın amacı hem uluslararası hem de yerel öğrencilerin uyum ve uluslararasılaşma süreci deneyimlerini ve öğrencilerin uluslararasılaşma hakkındaki görüşlerini derinlemesine incelemektir. Bu amaçla, araştırma sosyal çalışmalarda en çok kullanılan araştırma yöntemlerinden biri olan nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Creswell (2013, s.44) nitel araştırmayı şöyle tanımlamaktadır:

“Nitel araştırma varsayımlarla ve bireyler veya grupların bir sosyal ya da insan sorununa atfettikleri anlamlara değinen ve araştırma problemlerinin incelenmesini içeren yorumlayıcı/kuramlar çerçevelerinin kullanımı ile başlar. Bu problemi araştırmak için nitel araştırmacılar; araştırmada, çalışmadaki insan ve yerlere duyarlı olan doğal ortamdaki veri koleksiyonlarını ve hem tümevarım hem de tümdengelimli, örüntü ve temalar kuran veri analizlerini içeren nitel bir yaklaşım kullanırlar. Nihai yazılı bir rapor veya sunum; katılımcıların seslerini, araştırmacının derin düşüncelerini, problemin kompleks bir açıklama ve yorumlamasını, ve literatüre katkısını değişim çağrısı içerir.”

Bu araştırma belli bir grubun, diğer bir deyişle uzun dönemli uluslararası öğrenciler ve en az bir dönem uluslararası öğrencilerle ders almış yerel öğrencilerden oluşan grubun belli bir kavram olan uyum ve uluslararasılaşma süreci ile ilgili deneyim ve görüşlerine odaklanıldığı için bir fenomenoloji çalışmasıdır. “Fenomenolojik çalışma birkaç kişinin bir fenomen veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını tanımlar” (Creswell, 2013, s.77). Yüksel ve Yıldırım (2015, s.3) ise fenomenolojik çalışmanın amacını şöyle tanımlamıştır: “Belli bir fenomeni derinlemesine tanımlamak ve

katılımcıların bu fenomen ile ilgili deneyimlerinin özüne ulaşmaktır.” (Yüksel & Yıldırım, 2015, s.3). Bu araştırmadaki fenomen ise uluslararasılaşmadır. Araştırmada bu fenomen ile ilgili iki grup öğrencinin deneyimlerinin derinlemesine incelenmesi amaçlanmıştır. “Fenomenolojik çalışmalarda veri kaynakları araştırmanın odaklandığı fenomeni / olguyu yaşayan ve bu olguyu dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler veya gruplardır.” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2014, s.20). Bu bağlamda bu araştırmadaki veri kaynağı uluslararası ve yerel üniversite öğrencileridir.

3.2 Çalışma Grubu

Bu araştırmanın katılımcıları 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde İstanbul'daki bir özel üniversitede öğrenim görmekte olan 8 kişilik uluslararası öğrenci grubu ve en az bir dönem uluslararası öğrenciler ile aynı sınıfta eğitim almış 8 kişilik yerel öğrenci grubundan oluşmaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü özel üniversitenin seçilmesi için uygun örneklem kullanılmış, çalışma araştırmacının çalıştığı üniversitede yürütülmüştür. Araştırmadaki katılımcıların belirlenmesi amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Creswell'e göre (2013, s.156) amaçlı örneklem “Araştırmacının bireyleri çalışma için seçmesi anlamına gelir. Çünkü bu kişiler çalışma probleminin ve çalışma merkezindeki fenomenin anlaşılmasına yönelik istekli olarak bilgi verebileceklerdir.” Amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem kullanılmasının sebebi ise her katılımcının araştırmacı tarafından önceden belirlenmiş ölçütler doğrultusunda seçilmiş olmasıdır çünkü ölçüt örneklem yönteminde “Sözü edilen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da önceden hazırlanmış bir ölçüt kullanılabilir.” (Yıldırım ve Şimşek, 2005; akt. Boyacı, 2011, s.274). Bu araştırmada iki öğrenci grubu için belirlenmiş ölçütler bulunmaktadır. Uluslararası öğrenciler için belirlenmiş ölçütlerin biricisi seçilmiş üniversitenin hazırlık okulunda öğrenci olması ve en fazla 6 aydır Türkiye'de yaşıyor olmasıdır. Öğrencilerin zaman içinde uyum düzeyleri artacağından her katılımcının yaklaşık olarak aynı süredir Türkiye'de öğrenci olması önemli bir noktadır. Lysgaard (1995; akt. Güçlü, 1996) kişilerin yeni bir ülkede yaşamaya başladıklarında üç aşamalı bir uyum sürecinden geçtiğini vurgular ve ilk sürecin yaklaşık 6 ay sürdüğünü belirtir. Yapılan araştırmalara göre (Lysgaard, 1995; akt. Güçlü, 1996; Mendenhall, 1991; Özçetin, 2013; Winkelman,

1994.) zaman ilerledikçe kişilerin aynı olaya vereceği tepki ve yükleyeceği anlam değişeceğinden öğrencilerin uyum sürecinin yaklaşık olarak aynı aşamasında olmaları önemlidir. Bu araştırmada da bütün uluslararası öğrencilerin uyum sürecinin ilk aşamasında olmalarına dikkat edilmiştir; bu sebeple katılımcılar Türkiye’de bulunma süresi en fazla 6 ay olan kişiler olarak belirlenmiştir. Buna ek olarak uluslararası öğrenciler ile ilgili bir diğer ölçüt her öğrencinin kısa süreli bir değişim programı amacı ile değil üniversite eğitiminin tamamını Türkiye’de tamamlama amacı ile gelmiş olmasıdır. Alanyazındaki birçok araştırmaya göre öğrencilerin yeni ülkede kalma süresi ile uyum süreci arasında doğrudan bir bağlantı bulunmaktadır. Medina, Lopez ve Portillo’a göre (2004) öğrencilerin yurt dışında kaldıkları süre içerisinde geliştirdikleri “kültürlerarası duyarlılık” yurt dışında kalma süresine göre anlamlı bir fark göstererek değişmektedir (akt. Kehl & Morris, 2008). Yerel öğrenciler için belirlenmiş ölçütler ise yine seçilen üniversitenin hazırlık okulunda eğitim görmek ve en az bir dönem uluslararası sınıf arkadaşları ile birlikte ders almış olmaktır. Bunlara ek olarak, ölçüt örneklem ile belirlenmiş öğrenciler, gönüllülük esasına dayanarak kendi istekleri doğrultusunda araştırmaya katılmışlardır. Hem bu sebebin etkisi ile hem de İstanbul ilindeki özel üniversitelerin hazırlık okulunda İngilizce eğitimi alan uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğunun Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin olması sebebi ile araştırmanın çalışma grubundaki tüm uluslararası öğrenciler Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerdir. Tablo 1’de katılımcıların demografik özellikleri gösterilmiştir.

Her katılımcıya tüm çalışma boyunca kullanılmak üzere takma isimler verilmiştir. Bu isimler sayesinde öğrencilerin kimlikleri kesinlikle açıklanmamıştır. Buna ek olarak her görüşmenin başında katılımcılara eğer rahatsız oldukları soru varsa onun çıkarılabileceği veya çalışmanın herhangi bir esnasında rahatsız olurlarsa çalışmadan ayrılacakları hatırlatılmıştır. Ayrıca çalışmaya ait ses kayıtlarının ve notların araştırmacı dışında kimse ile paylaşılmayacağı ve başka herhangi bir amaçla kullanılmayacağı teminatı verilmiştir. Tüm bu bahsedilen önlemler Ek 2’de sunulan Görüşme Protokolü’nde olduğu gibi yazılı olarak belirtilmiş ve her görüşmenin başında hem katılımcı hem de araştırmacı tarafından imzalanmıştır.

Tablo 1

Çalışma Grubundaki Uluslararası Öğrencilerin Demografik Özellikleri

	Rumuz	Memleket	Yaş	Bölüm	Türkiye’de kalma süresi	Kaldığı yer
1	Muhammed	Filistin	29	Mimarlık	5 ay	Ev
2	Hasan	Filistin	18	Ekonomi	4 ay	Yurt
3	Samet	Mısır	18	İnşaat Müh.	4 ay	Yurt
4	Ali	Suriye	18	İnşaat Müh.	6 ay	Ev
5	Hüseyin	Suriye	20	Mekatronik	6 ay	Ev
6	Elif	Suriye	19	Biyomedikal Müh.	6 ay	Ev
7	Ayşe	Suriye	18	Biyomedikal Müh.	6 ay	Ev
8	Kübra	Iran	19	Endüstri Müh.	6 ay	Ev

Tablo 2

Çalışma Grubundaki Yerel Öğrencilerin Demografik Özellikleri

	Rumuz	Yaş	Bölüm	Kaldığı yer
1	Can	20	Elektrik Elektronik Müh.	Yurt
2	Kaan	19	Siyaset Bilimi	Ev
3	Çınar	18	Bilgisayar Öğretmenliği	Ev
4	Barış	18	Ekonomi	Ev
5	Taner	18	Hukuk	Yurt
6	Senem	19	Okul Öncesi Öğretmenliği	Yurt
7	Ipek	18	Mimarlık	Ev
8	Ece	18	İnşaat müh.	Ev

3.3 Verilerin Toplanması

Veri toplama yöntemi olarak nitel araştırmalarda en çok kullanılan yöntem olan görüşme yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk vd.’e göre (2014, s.150) “görüşme belli bir araştırma konusu hakkında derinlemesine bilgi sağlar.” Görüşmelerde önceden belirlenmiş yarı yapılandırılmış sorulardan faydalanılmıştır. Sorular hem alanyazına hem

de araştırmacının kendi deneyimlerine ve gözlemlerine dayandırılarak yazılmış, bu alanda uzman başka bir araştırmacı tarafından tekrar gözden geçirilmiş, gerekli değişiklikler yapılmış; soruların iki karşıt görüş veya teknik ifade barındırmasından, sınırlandırıcı ve yönlendirici olmasından kaçınılmıştır.

Görüşme formlarının başına öğrencilerin geldikleri ülke, yaş, bölüm, Türkiye’de kalma süreleri ve kaldıkları yer ile ilgili notlar düşmek üzere demografik bilgiler kısmı eklenmiştir. Görüşmelerin uluslararası öğrencilerle olan kısmı İngilizce yürütüldüğü ve İngilizce kendilerinin de anadili olmadığı için pilot görüşme çok önemli olmuştur; bu sebeple 2 uluslararası ve 2 yerel öğrenci ile pilot görüşme yapılmıştır. Pilot görüşmeler araştırmacıya sorularda anlaşılmayan yerlerin fark edilmesi noktasında oldukça yardımcı olmuştur. Uluslararası öğrencilerle yürütölen iki pilot görüşmede de sorulardan birisinin çok uzun olduğu ve öğrencilerin İngilizce seviyelerinin çok iyi olmadığı için soruyu anlamada zorluk çektiği anlaşılmıştır. Araştırmacı görüşme esnasında soruyu daha kısa bir şekilde daha basit kelimelerde tekrar sormuştur. Bu pilot görüşme sayesinde sonraki görüşmelerde bu sorunun yeniden düzenlenmiş hali kullanılmıştır. Buna ek olarak uluslararası öğrencilerle yapılan iki pilot görüşme de ana sorulara ek olarak sonda soruları da hazırlanmış olmasına rağmen istenilen oranda veriye ulaşılamadığını göstermiştir. Bunun sebepleri arasında öğrencilerin çekingen davranmaları, yaşadıkları sorunları çok dile getirmek istememeleri olabilir. Bu engelin giderilmesi adına daha sonraki görüşmelere daha fazla sonda sorusu eklenmiş, pilot görüşmelerde görüşme esnasında ortaya çıkan ve araştırmaya katkıda bulunacağı düşünölen sorular da bir sonraki görüşmelerde doğrudan öğrencilere yönlendirilmiştir. Görüşme formlarının en son versiyonu Ek 1’dedir.

Görüşmelerden önce öğrencilere Görüşme Protokolü (Ek 2) sunularak hem kendileri genel olarak araştırma hakkında bilgilendirilmiş hem de kendileri ile görüşme soruları paylaşılmıştır. Öğrencilerden hem sözlü hem de yazılı olarak onay alınmış, aynı zamanda istemedikleri soruyu cevaplamama veya rahatsız oldukları herhangi bir an olursa istedikleri zaman araştırmadan çekilme haklarının olduğu hatırlatılmıştır. Her öğrenci ile onlara uyan bir vakitte yaklaşık 30 dakikalık görüşmeler gerçekeştirilmiştir. Görüşmeler okulda ve boş bir sınıfta yapılmıştır. Bunun sebebi öğrencilerin öğrenim

gördükleri sınıfın kendilerine aşına bir ortam olması ve bunun öğrencilerin herhangi bir yabancılık hissetmeksizin soruları cevaplamalarını kolaylaştırmasıdır. Zamanlama olarak eğer öğrencilerin zaman kısıtlaması varsa sorulara verecekleri cevapların bundan etkilenebileceği düşünülerek görüşmelerin öğrencilerin sınav dönemine gelmemesine dikkat edilmiştir. Ek olarak her öğrenciden yazılı onay alınarak görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Her görüşmenin hemen ardından görüşmenin en önemli ve can alıcı noktaları daha sonra atlanılmaması için araştırmacı tarafından hem uluslararası öğrenciler için İngilizce olarak hem de yerel öğrenciler için Türkçe olarak hazırlanmış görüşme formlarına kısa notlar düşülmüştür (Ek 1). Ses kayıtları deşifre edildikten sonra ise her katılımcıya e-posta yolu ile gönderilmiş ve kendilerinden eğer yazılanlara katılıyorsa onay vermeleri istenmiştir. Eklemek veya çıkarmak istedikleri yerler olduğunda gereken düzenlemeler yapılmıştır.

3.4 Veri Analiz Yöntemi

Araştırma bulgularını analiz etmek için öncelikle ses kayıtları çözümlenmiş ve bu çözümlenmeler öğrencilere gönderilerek onayları alınmıştır. Her ses kaydı araştırmacı tarafından çözümlenmiştir. Bunun sebebi, araştırmacının çalışma dahilinde elde edilen verileri içselleştirerek çalışmaya tamamen aşına hale gelmesini ve veri analizinin ilerleyen aşamalarında doğru yorumlamalar yapabilmesi sağlamaktır. Bu nokta Bloomberg ve Volpe (2012) tarafından da vurgulanmıştır. Bloomberg ve Volpe (2012), araştırmacının başkası tarafından yapılmış çözümlenmeleri okuması ile kendisinin yaptığı çözümlenmeleri özümseyerek analiz etmesinin oldukça farklı olduğuna değinmişlerdir. Araştırma verilerinin yazıya geçirilmesinin ardından bulgular içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bunun sebebi araştırmada daha önceden belirlenmiş temaların olmaması, aksine bu temaların katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda, içerik kullanılarak oluşturulmuş olmasıdır. Büyüköztürk vd. (2014, s. 246) içerik analizini şöyle tanımlamışlardır: “İçerik analizi metin veya metinlerden oluşan bir kümenin içindeki belli kelimelerin veya kavramların varlığını belirlemeye yönelik yapılır. Bu kelime ve kavramların varlığı, anlamları ve ilişkileri belirlenir ve analiz edilerek metindeki mesajla ilişkin çıkarımlarda bulunulur.” İçerik analizinde 5 aşamalı model kullanılmıştır: 1) verilerin kodlanması, 2) temaların bulunması, 3) verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi, 4) bulguların yorumlanması, 5) raporlaştırma (Strauss & Corbin, 1990).

Bu beş aşamalı model izlenirken öncelikle araştırmacı kendisi kodlamalar yapmış ve temalar oluşturmuştur.

Nitel çalışmaların analizinde araştırmacılar için katılımcıların kullandıkları dil ve sözcükler çok önemlidir. Araştırmanın bulgularını şekillendirecek olan temalar, ancak bu sözcükler ışığında bulunabilir. Veri analizi ve kodlama – temalandırma çalışmaları esnasında araştırmacı birçok kez ilk aşamalara geri dönme ve onları tekrar düzenleme ihtiyacı duyabilir; bu verilerin en açık şekilde analiz edilmesini sağlar. (Bloomberg & Volpe, 2012). Bu sebeple kodlama ve temalandırma aşaması büyük bir özenle yürütülmüştür. Aynı zamanda alanda uzman bir başka araştırmacı da veriler üzerinde kodlama ve temalandırma çalışması yapmış; sonrasında bu temalandırmalar karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar ışığında ortak kodlar ve temaların son hali oluşturulmuş; böylelikle kodlayıcılar arası görüş birliğine varılmıştır. Bu süreçte öncelikle kategoriler geliştirilmiş, her kategori için anahtar sözcükler ve tanımlamalar bulunmuş, veriler kodlanmış, araştırmaya yön veren ve okuyucu tarafından araştırmanın daha net anlaşılmasını sağlayacak alıntılar seçilmiş ve sınıflandırılmış, son olarak veriler oluşturulan tema ve kodlara göre düzenlenmiştir.

Bulgular, doğrudan katılımcıların alıntıları ile verilmiş ve tamamen araştırmacının yorumundan arındırılmıştır. Bloomberg ve Volpe (2012) bu önemli noktaya değinmiş ve bulguların sunumunun olabileceğini kadar tarafsız olması ve herhangi bir tahmin veya kurgu olmaksızın yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Bulgular kısmının akışı en çok kullanılan yöntemlerden biri olan her araştırma sorusunun cevabının alıntılar ile verilmesi şeklinde yapılmıştır. Her araştırma sorusu için ayrılmış bölümde ise hem her bölüm için verilmiş tablo içerisinde hem de metin içerisinde en çok verilen cevaptan en az verilen cevaba doğru bir anlatım yolu seçilmiştir; böylelikle araştırmada ortaya çıkan bulgulardan en belirgin olanları ilk olarak sunulabilmiştir. Bulgularda kullanılan doğrudan alıntılar, verildiği bölüm ile uygun olmasına ve her katılımcının alıntısına yer verilemeyeceğinden o bölümdeki temaya uyacak ve benzer görüşe sahip katılımcıların görüşlerini temsil edecek şekilde seçilmesine özen gösterilmiştir.

Bulguların sunulmasının ardından bu bulgular tartışma ve sonuç bölümleri ile raporlaştırılmıştır. Berg (2007) bulguların sunulması ve raporlaştırılması kısımlarının

ayrı ayrı olduğu araştırmalarda, tartışma kısmında araştırmacının sunulan gözlemler üzerinde ayrıntılara yer vererek yorumlarda bulunma ve değerlendirme yapma hakkına sahip olduğuna değinmiştir. Bloomberg ve Volpe (2012) ise bu aşamada araştırmacının rolü hakkında benzer bir görüş sunarak araştırmacının bir hikayeci/anlatımcı rolü üstlendiğini, akılda kalıcı, berrak ve ilgi çekici bir hikaye anlatırken aynı zamanda güvebilir ve doğru bilgiler aktarması gerektiğini belirtmiştir. Bu araştırmada da tartışma kısmında hem alanyazında bugüne kadar yapılmış çalışmalar ile benzer ve farklı olan noktalar karşılaştırılmış, hem de araştırmacının araştırma sürecinde yaptığı gözlemler ile yorum ve değerlendirmelerine yer verilerek elde edilen bulgular tartışılmıştır.

Bir nitel araştırmanın sonuç bölümü “bulgu, analiz, yorumlama ve senteze dayalıdır” (Bloomberg & Volpe, 2012, s.11) Bu araştırmanın sonuç bölümünde bu esaslar dayanılarak araştırmanın öne çıkan sonuçları uluslararası ve yerel öğrenciler için ayrı ayrı listelenmiştir. Sonuç cümlelerinin kesin, güçlü ve net olması gerekmektedir. Bu sebeple uzun yorumlamalardan kaçınılmıştır. Öneriler bölümünde ise, araştırma sayesinde fark edilen eksikliklerin ya da değiştirilmesi gereken uygulamaların analiz edilmesi ile hem alanyazın hem de uygulamaya yönelik öneriler geliştirilmış ve bu önerilerin gerçekleştirilebilir öneriler olmasına dikkat edilmiştir.

3.5 Sınırlılıklar

Uluslararası öğrencilerle görüşmelerin İngilizce yürütölmüş olması ve İngilizce'nin kendilerinin anadili olmaması araştırmanın bir sınırlılığı olarak görölebilir. Görüşmelerin uluslararası öğrencilerle olan kısmı İngilizce yürütöldüğünden özömler de İngilizce yapılmıştır. Ancak araştırma Türkçe yazıldığı için kodlama ve doğrudan alıntılar Türkçe olarak yapılmıştır. Çeviri yapıldığında anlam kayması olduğu düşünülen noktalar olduğunda Türkçe evirisinin yanında bir de öğrencilerin orjinal kelimeleri ile İngilizce olarak köşeli parantez içerisinde verilmesi öngörölmüştür.

Araştırmanın alışma grubundaki öğrenciler araştırmaya gönüllölük esasına dayanarak katıldıkları için uluslararası katılımcıların hepsi Orta Doğu ölkelerinden gelen öğrencilerdir. Bu da araştırmanın bir diğer sınırlılığı olarak görölebilir.

3.6 Geçerlik – Güvenilirlik

Nicel araştırmalarda “geçerlilik”ve “güvenilirlik” terimleri kullanılmasının yanında birçok yazar ve araştırmacı nitel araştırma için bu terimler yerine nitel araştırmaya daha uygun olduğunu düşündükleri başka terimleri tercih etmişlerdir. Lincoln ve Guba (1985) “İ geçerlilik, dış geçerlilik, objektiflik terimleri yerine “inandırıcılık”, “onaylanabilirlik”, “aktarılabirlik”, “güvenilebilirlik” ve “zgnlk” gibi terimleri tercih etmişlerdir” (akt. Creswell, 2013, s.246).

Araştırmanın inandırıcılığını artırmak için öncelikle tüm katılımcılar ile yapılan görüşmeler ses kaydı altına alınmıştır. Bunun için görüşme öncesinde katılımcılardan araştırma sorularının yazılı olduğu bir belge ile izinleri alınmıştır. Sonrasında ise tüm katılımcılara “katılımcı kontrolü” sağlamak amacıyla görüşmelerin zmlmeleri gönderilerek onayları rica edilmiştir. Tüm katılımcıların isimleri takma isimler kullanılarak değiştirilmiş ve böylece katılımcıların gizliliğini korunmaya çalışılmıştır. Bunun yanında okuyucuların araştırmanın inandırıcılığı ve aktarılabirliği ile ilgili daha net görüşlere sahip olmaları adına “zengin, yoğun betimleme” stratejisi kullanılmıştır. Yoğun betimleme araştırmacının açıkladığı tema ya da konu hakkında oldukça detaylı bilgi vermesidir. Creswell (2013, s. 252) bu stratejinin olumlu yanını şöyle belirtir: “okuyucuların bilgileri diğer ortamlara aktarmasını ve bulguların ‘ortak özellikler’ sayesinde transfer edilip edilemeyeceğine karar vermesini sağlar”. Buna ek olarak yine aktarılabirliği artırmak amacıyla katılımcıların sözleri doğrudan alıntı olarak verilmiş, herhangi bir yorumlamadan kaçınılmıştır. Güvenilirliği artırabilmek için ek olarak “dış denetim” stratejisi kullanılmıştır ve daha önceden nitel araştırma yürütmüş, alanda çalışmış ancak bu araştırma ile hiçbir ilgilisi olmayan bir kişi hem kodlamaları hem de sonrasında elde edilen anlamlandırmaları incelemiş ve değerlendirmiştir.

Araştırmanın daha güvenilir olması için kodlayıcılar arası görüşbirliği sağlamak amacıyla benzer bir alanda nitel araştırma yürüten bir çalışmacı araştırmacının kodlarına bakmaksızın kodlar ve temalar çıkarılmıştır. Bu süreç pilot görüşmeler ile başlamış, devamında da tüm görüşmeler bitene dek devam etmiştir. Sonrasında araştırmacılar kodları karşılaştırılarak fikir birliğine varmaya çalışmış ve yorumlama aşaması başlatılmıştır. Ek olarak katılımcılar kısmında katılımcıların özellikleri bir tablo ile verilerek katılımcılar açık ve detaylı bir şekilde tanımlanmaya çalışılmıştır. Benzer bir

araştırma yürütmek isteyen araştırmacılara yansiyabilirlik doğrultusunda yardımcı olmak adına görüşmelerin nasıl yapıldığı, verilerin nasıl kaydedildiği, elde edilen sonuçların nasıl birleştirildiği ve sunulduğunu detaylı bir Şekilde anlatılmıştır. Araştırmanın i güvenilirliği artırabilmek adına direkt alıntılar ile araştırmacının yorumlamaları desteklenmiştir.

Bölüm IV

Bulgular

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular iki ana bölüm altında incelenmiştir. Birinci ana bölümde uluslararası öğrencilerin görüş ve deneyimleri ile öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgulara yer verilmiştir. İkinci ana bölümde ise yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşları ile aynı sınıfta okumalarına dair düşünceleri, onların yaşadığı zorluklar hakkındaki görüş ve değerlendirmeleri ile uluslararasılaşma hakkındaki düşüncelerine dair bulgular ele alınmıştır.

4.1 Uluslararası Öğrencilere Dair Bulgular

Bu bölümde uluslararası öğrencilere dair bulgular iki alt başlıkta incelenmiştir. İlk alt başlık uluslararası öğrencilerin uyum sürecine dair bulgulardan, ikinci alt başlık ise öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgulardan oluşmaktadır.

4.1.1 Uluslararası öğrencilerin uyum sürecine dair bulgular. Uluslararası öğrencilerin uyum sürecine dair bulgular kapsamında öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki beklentileri, geldikleri gün ve bugünün kıyaslaması, bugüne kadar yaşadıkları en büyük zorluklar, bu zorluklarla başa çıkma stratejileri, kendilerine burada buldukları süre içerisinde destek veren etmenler ve yeni gelecek uluslararası öğrencilere dair tavsiyelerine yer verilmiştir.

4.1.1.1 Öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki beklentileri. Uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki beklentilerine dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Uluslararası Öğrencilerin Türkiye'ye Gelmeden Önceki Beklentileri

Beklenti	Kişi sayısı
Benzer kültür & kolay uyum sağlamak	6
Iyi bir eğitim almak	5
İngilizce konuşulması	4
Birçok arkadaş edinmek	1

Araştırma bulgularına göre uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki beklentilerine dair bulgular 4 alt başlıkta yoğunlaşmaktadır. Uluslararası öğrenciler Türkiye'ye kendi ülkelerine nispeten daha iyi bir yükseköğretim almayı bekledikleri için (8/5), benzer bir kültür olduğundan hem kişilere hem de kültüre çabuk uyum sağlamayı umdukları için (8/6) gelmişlerdir. Buna ek olarak öğrencilerin değindiği bir diğer beklenti ise Türkiye'deki birçok kişinin İngilizce konuştuğunu düşünmeleridir (8/4).

Daha iyi bir eğitim beklentisi öğrencileri farklı bir ülkede okumaya yönlendiren en önemli etkenlerden biri olarak öne çıkmıştır. Katılımcılar (8/5) daha iyi bir üniversite eğitimi ile ilgili beklentilerini şöyle dile getirmişlerdir:

Kendi akademik çalışmalarımı daha iyi tamamlamayı hayal ederek buraya geldim. (Muhammed)

Muhammed'e benzer olarak Ali ve Elif de iyi bir eğitim alma isteğinden bahsetmiştir.

İyi bir okulda eğitim almak istedim, Türkiye'yi seçtim çünkü çok araştırdım ve bu üniversitede iyi bir eğitim alacağımı gördüm. (Ali).

Buraya gelirken beklentim buradaki üniversitelerde eğitim çok iyi olduğu yönündeydi. (Elif).

Uluslararası öğrencilerin beklentilerine dair diğer bir bulgu öğrencilerin Türkiye'deki kültürel özellikleri kendi kültürel özelliklerine yakın bulmaları ve dolayısıyla kolay uyum sağlayacaklarını düşünmeleridir (8/6). Öğrenciler benzer kültürlerle dair beklentilerini şöyle ifade etmişlerdir:

Buradaki insanlar hem kültür hem de din olarak bize çok benzerler. (Muhammed).

Buradaki insanlar bizim kültürümüze çok benzer. Onların benle çok çatışma yaşamayacağını düşündüm çünkü zaten bu ülkede birçok farklı kültüre sahip kişi var ve her biri barış içinde yaşıyorlar. Beni neden kabul etmesinler diye düşündüm. (Elif).

Buradaki insanlarla benzer kültüre sahip olduğumuzu düşünerek gelmek bana güç verdi. (Ayşe).

Muhammed, Elif ve Ayşe gibi Kübra da Türkiye'ye gelmeden önce buradaki kültürün kendi ülkesinin kültürüne benzer olacağını düşünmüştür. Ancak Kübra, beklentilerinin karşılanmadığını ifade etmektedir.

Buraya daha önce gelmişim. Kültür benzer olduğu için daha kolay uyum sağlamayı ve daha çok arkadaş edinmeyi bekledim, ama beklentilerim gerçek olmadı. (Kübra).

Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısı (8/4) Türkiye'ye gelmeden önce burada yaşayan neredeyse herkesin İngilizce bildiğini düşünmüşlerdir. Bu sebeple sosyal hayata dair beklentileri daha az sıkıntı yaşamak ve daha çok arkadaş edinmek yönünde olmuştur. Ancak öğrenciler Türkiye'ye geldiklerinde aslında çok az kişinin İngilizce konuşabildiğini görüp çok şaşırdıklarını ifade etmişlerdir.

Buraya gelmeden önce bir şey daha bekledim, ancak o gerçek olmadı. Burada yaşayan herkesin İngilizce ya da bir başka ikinci dili konuşmasını beklerdim. Malesef geldiğimde böyle olmadığını gördüm. (Hasan).

Samet de Hasan gibi Türkiye'de yaşayan birçok insanın İngilizce konuşabildiğini düşünerek geldiği için dil konusunda daha az sıkıntı yaşamayı beklemiştir ancak bu beklentisi karşılanmadığı için birçok zorluk yaşadığından bahsetmiştir.

Türkiye'ye gelmeden buradaki herkesin İngilizce konuşabildiğini düşünürdüm. Ama buraya gelince farklı bir şey gördüm. Neredeyse kimse İngilizce konuşmuyor. Günlük hayatımda bu sebepten birçok sıkıntı yaşadım. (Samet).

Suriye'deyken Türkiye'deki herkesin İngilizce konuştuğunu düşünürdüm, ama öyle değilmiş. (Hüseyin).

Kübra da diğer arkadaşları gibi sosyal hayatında Türkiyeli kişilerle İngilizce iletişim kurabileceği beklentisi ile gelmiş ve bu beklentisi karşılanmadığında yaşadığı bir kişisel probleminden bahsetmiştir.

Burada sokakta kimse İngilizce konuşmıyor! Bu beni çok şaşırttı. Hiç arkadaş edinemiyorum. (Kübra).

4.1.1.2 Öğrencilerin ilk gün ile bugün arasında hissettiği farklar. Uluslararası öğrencilerin ilk gün ile bugün arasında hissettiği farklara dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4

Uluslararası Öğrencilerin İlk Gün İle Bugün Arasında Hissettiği Farklar

Farklar	Kişi sayısı
Evet bazı farklar var, her şey daha güzel.	5
Çok büyük farklar var, şu an her şey çok daha güzel.	2
Evet bazı farklar var, her şey daha kötü.	1

Araştırma bulguları öğrencilerin çoğunluğunun (8/5) şu anda ilk geldiklerine güne kıyasla daha iyi hissettiklerini ortaya koymuştur. Öğrencilerin bir kısmı (8/2) şu anda ilk günlerine göre çok daha iyi olduklarından bahsetmişlerdir. Genel olarak öğrencilerin (8/7) büyük çoğunluğu şu an daha iyi hissetmelerinin sebebini az da olsa Türkçe öğrenmelerine bağlamışlardır. Katılımcılardan sadece bir tanesi bugüne kıyasla ilk günlerde çok daha iyi hissettiğini bildirmiştir.

İlk günler kimse ile konuşamıyordum. Hiçbir yeri bilmiyordum. Şu an her şey çok daha iyi. Arada çok büyük farklar var. (Hasan).

Hasan arada çok büyük farklar olduğundan, şu anda içinde bulunduğu durumun 6 ay öncesine göre çok daha iyi olduğundan bahsederken Hüseyin, Ayşe ve Elif hayatlarının nispeten daha iyi olduğuna değinmişlerdir.

Burada olmak zor. Hayatını feda etmek zor. İlk günler çok zorlandım, hiç iyi hissetmiyordum. Ancak şimdi daha iyi. Birkaç arkadaşım var. Gelecek daha güzel olacak. (Hüseyin).

Sudi Arabistan buradan çok farklı. Orada bir kadın kendi başına sokağa çıkıp işlerini halledemez. Burada ben her şeyi kendi kendime yapıyorum. Kendimi ilk

günlere kıyasla çok daha güçlü ve bağımsız hissediyorum. İlk günler üzgün hissediyordum, şu an çok daha iyiyim. (Ayşe).

İlk geldiğimde dil bilmiyordum. Her şey çok zordu. Şimdi biraz Türkçe biliyorum. Burada yabancılar Türkçe öğrendiğinde Türkler onlara saygı duyuyor ve takdir ediyor. Şu an her şey daha iyiye gidiyor. Daha rahat hissediyorum. (Elif).

Araştırmaya katılan bütün uluslararası öğrencilerin aksine Kübra, şu anda ilk günlere kıyasla daha kötü hissettiğine değinmiştir. Bunun sebebi Kübra'nın bazı beklentilerinin gerçek olmaması, günlük hayatında birçok problemi tek başına çözmek durumunda kalması ve sosyal bakımdan sıkıntı yaşamaması olabilir.

6 ay önce buraya geldiğimde çok mutluydum. Sonra çok ağır bir depresyon geçirdim. Evimi çok özledim. Şimdi daha iyiyim. İlk aylar içerisinde evimin ısıtıcısı bozuldu. Dışarıda kar yağıyordu ve benim evim buz gibiydi. Bu gibi zorluklar o dönemin çok zor geçmesine sebep oldu. (Kübra).

4.1.1.3 Öğrencilerin bugüne kadar yaşadığı en büyük 3 zorluk. Uluslararası öğrencilerin bugüne kadar yaşadığı en büyük 3 zorluğa dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5

Uluslararası Öğrencilerin Bugüne Kadar Yaşadığı En Büyük 3 Zorluk

Zorluk	Kişi sayısı
Dil	8
Önyargı	6
Barınma	5
Fazla para ödeme & dolandırılma	5
İletişim	4
Arkadaş edinme	3
Yalnız hissetme	3
İkamet alma	2
Trafik	2

Araştırma bulgularına göre uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye geldikleri günden bu yana karşılaştıkları en büyük güçlüğün dil zorluğu (8/8) olduğunu belirtmişlerdir. Dil

zorluğunun hayatlarındaki birçok alanda daha kendilerine güçlük yarattığını, sosyal hayatlarını olumsuz etkilediğini, günlük yaşamlarında hep birine veya sözlüğü bağımlı olmak durumunda bıraktığını vurgulamışlardır. Dil zorluğunun dışında öğrenciler karşılaştıkları önyargılardan (8/6) bahsetmiş ve bunun kendilerini oldukça üzen ve dil problemi gibi hayatlarının farklı alanlarını etkileyen bir problem olduğunu eklemişlerdir. Bunlara ek olarak uluslararası öğrenciler kişilerle iletişim kurma ve arkadaş edinme zorluğu (8/7) ve barınma zorluğu (8/5) yaşamaktadır. Barınma zorluğu hem ev kiralama hem de kalınan yurttan memnun olmama şekillerinde ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin zorluk çektiği bir diğer nokta taksici, emlakçı, ev sahibi gibi birçok kişinin kendilerinden fazla para alması ve hatta bazılarının onları dolandırmasıdır (8/5). Buna ek olarak bazı öğrenciler ikamet alma noktasında büyük zorluklar yaşadıklarından (8/2), bazıları ise trafiğin kendilerinin hayatını olumsuz etkilediğinden bahsetmişlerdir (8/2).

Bulgular, öğrencilerin yaşadığı en büyük zorluğun Türkçe bilmemekten kaynaklı dil problemi olduğunu açıkça göstermektedir. Araştırmaya katılan tüm öğrenciler bu noktada yaşadıkları zorluklara dikkat çekmişlerdir.

En büyük problem dil. Burada Türkçe bilmiyorsanız yaşamak çok zor. En basit bir şey almaya çıktığımda bile dışarı çıkıp benim için çeviri yapabilecek birini bulmak zorundayım. (Huseyin).

Çok basit bir şey yapmak isterken bile çok gergin oluyorum çünkü kimse ne demek istediğimi anlamıyor. Öyle ki Türk çalışanlar İngilizce bilmedikleri için adeta kendileri ile gurur duyuyorlar. Çoğu zaman “No English” diye bağırıyorlar. Herkes kendi dilini konuşmayı sever ama birinin yardımı ihtiyacı varsa en azından denersin. Burada durum öyle değil. (Kübra).

Araştırma bulguları öğrencilerin arkadaş edinme ve kişilerle iletişim kurma noktasında da büyük güçlükler yaşadıklarını ortaya koymuştur (8/7). Öğrenciler kendi ülkelerinde birkaç arkadaşları olduğundan, ancak özellikle Türk arkadaş edinmede eksiklik hissettiklerinden bahsetmişlerdir.

Arkadaş edinmek, çok zor. Üniversiteden arkadaş edinmeye başladım ama çok zor oluyor. Arkadaşlarımın büyük çoğunluğu Arap ülkelerinden, çünkü birbirimizi anlıyoruz. (Samet).

Samet'e benzer olarak Muhammed ve Hüseyin de arkadaş edinmenin zorluğundan bahsetmiş ancak bir de hissettikleri yalnızlığa değinmişlerdir.

Burada oldukça yalnızım. Yeteri kadar arkadaşım yok. Bu benim için büyük problem. Burada yaklaşık 5 Filistinli arkadaşım var, belki 1-2 tane de Türk. Kendimi çok yalnız hissediyorum. (Muhammed).

Çoğu zaman kendimi çok ayrı ve izole hissediyorum. Sanki kimse ile arkadaş olamayacakmışım gibi. (Hüseyin).

Uluslararası öğrencilerin arkadaş edinme zorluklarına ek olarak öğrenciler Türk toplumuna sosyal olarak uyum sağlamada noktasında güçlük yaşadıklarını vurgulamışlardır, ve kendilerinin karşılaştığı önyargılardan bahsetmişlerdir. (8/6)

Türkler uluslararası kişiler ile aralarına görünmez bir duvar örüyor. Bu duvarlar olduğunda kendimizi rahat hissetmiyoruz. Kendi dillerini de çok seviyorlar ve sokakta farklı bir dil duymaya katlanamıyorlar. (Hüseyin).

Ayşe ve Elif de Hüseyin'in "duvar" benzetmesi ile anlattığı önyargıların kendilerini üzdüğünden bahsetmişlerdir. Ayşe bu önyargıları kırmak için belli girişimlerde bulunduğu bahsederken, Elif bu noktada kendisinin yapabileceğini bir şey olmadığını iletmiştir.

Yaşadığım en büyük ikinci problem Suriyeliyim dediğimde insanların bana karşı tutumlarının değişmesi. Hemen yüzleri değişiyor ve ben çok üzülüyorum. Biliyorum bazı Suriyeliler burada problem yaratıyor, ama lütfen önyargılı olmayın. Herkes aynı değil. Bu sebeple komşularım ile ilişki kurmaya çalıştım. Onlara hem Suriyeli olup hem de iyi bir insan olabileceğimi kanıtlamak için çok uğraştım. (Ayşe).

Burada insanlar bizim hakkımızda kötü şeyler söylüyorlar. Anlamadığımızı düşünüyorlar ama artık biraz anlayabiliyorum. Onları görmezden geliyorum. Yapacak bir şey yok. Sadece Suriyeli olduğum için ev bile vermek istemediler. (Elif).

Uluslararası öğrencilerin barınma (8/5) konusunda zorluk çektikleri de araştırmada edinilen bulgular arasındadır. Bu zorlukların büyük çoğunluğu ev bulma noktasında yaşanmıştır (8/4). Öğrencilerin sosyal hayatında karşılaştığı önyargılar ev bulma noktasında da kendilerinin problem yaşamalarına sebep olmuştur. Bunun dışında uluslararası öğrencilerden sadece bir tanesi yurttaki sıkıntı yaşadığından bahsetmiştir.

Ali, Muhammed ve Kübra kendilerinin Türk vatandaşı olmadığı için ev kiralamalarının çok zor olduğunu belirtmişlerdir. Ev sahiplerinin, milliyetlerine bakarak onları kabul etmediğini eklemiştir.

Ben Türk olmadığım için ev sahipleri bana ev kiralamak istemiyor. Bunu iki kez deneyimledim. Bu yüzden iki hafta otelde kaldım. Ev bulmam çok zor oldu. Yurt çok pahalı olduğu için de yurttaki kalamadım. (Ali).

En büyük problemim ev. Bize hep iki katı fiyat söylüyorlar. Emlakçılar dolandırmaya çalışıyor. Her şey için bizden ekstra ücret talep ediyorlar. Evden çıkarken bana depozitomu geri vermediler ve ev sahibi bana bir belge yok, para verdiğini kanıtlayamazsın diyor. Yeni bir ülkeye gelmişsiniz, dil bilmiyorsunuz. Herkes sizden faydalanmaya çalışıyor. (Muhammed).

Ev kiram o civardaki kişilere göre çok yüksek. Türk olmadığınızı anlayınca ev sahipleri çok kötü davranıyor. Taşındığımdan beri evde birçok problemim oldu. Ev sahibi hiç umursamıyor. (Kübra).

Hasan diğer arkadaşlarından farklı olarak yurttaki yaşadığı bir problemi paylaşmış ve memnun olmadığını belirtmiştir.

Yurttaki odamdan eşyalarım çalındı. Buna benzer birçok problem yaşadım. Yurt müdürü İngilizce bilmiyor; iletişim kuramıyoruz. Ve benden tüm yılın parasını almıştı. Şimdi de o yurttan ayrılmamam için geri vermek istemiyor. (Hasan).

Hasan'ın aksine başka bir yurttan kalan Samet barınma noktasında herhangi bir güçlük yaşamadığını, kaldığı yurttan memnun olduğunu iletmiştir.

Yurttaki odada iki kişi kalıyoruz. Oda arkadaşım Hollandalı. Yurt çok merkezi bir yerde. Gayet memnunum. (Samet).

4.1.1.4 Öğrencilerin bu zorluklarla başa çıkma stratejileri. Uluslararası öğrencilerin bu zorluklarla başa çıkma stratejilerine dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Uluslararası Öğrencilerin Bu Zorluklarla Başa Çıkma Stratejileri

Strateji	Kişi sayısı
Dil zorluğu için Türkçe öğrenmek	5
Önyargı zorluğu için kişilerle iletişim kurmak	2
Trafik için erken yola çıkmak	1

Araştırma bulguları öğrencilerin hepsinin yaşadığı ortak zorluk olan dil problemine dair çözüm yöntemleri Türkçe öğrenmek noktasında yoğunlaşmıştır (8/5). Öğrencilerin yaşadığı en büyük bir diğer zorluk olan barınma problemini öğrenciler görüşmelerin yapıldığı tarihte çözmüş buldukları için herhangi bir çözüm stratejisinden bahsetmemişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı ev problemini Türkçe bilen bir arkadaşlarının yardımı ile bir kısmı ise bir süredir burada yaşayan ancak kendi memleketlerinden olan kişilerin yardımı ile çözmüşlerdir.

Dil problemim için kurs almaya başlayacağım. Burada uzun süre kalacağım, Türkçe becerimi geliştirmem gerekiyor. (Muhammed).

A1 seviyede Türkçe biliyorum ama çok utangacım ve hata yapmaktan korkuyorum. Bunun için Türkçe kursuna devam edeceğim. O zaman her şey daha kolay olacak. (Elif).

İngilizce öğrenimimi tamamladıktan sonra hemen Türkçe öğreneceğim. Ondan sonra hayat daha kolay olacak. (Hüseyin).

Muhammed, Elif ve Hüseyin'den farklı olarak Ayşe ve Samet Türkçe öğrenmeleri ile Türk kişilerle iletişim kurabileceklerinden ve bunun hayatlarını olumlu etkileyeceğinden bahsetmişlerdir.

Şu an Türkçe öğreniyorum. İnsanlarla konuşabiliyorum, bu bana çok yardımcı oluyor. (Ayşe).

Öncelikle Türkçe öğreneceğim. İnsanlarla iletişim kurduğumda her şey yoluna girecek. (Samet).

4.1.1.5 Öğrenci İşleri veya Uluslararası Ofis hakkındaki yorumlar. Uluslararası öğrencilerin Öğrenci İşleri ve Uluslararası Ofis hakkındaki yorumlarına dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7

Uluslararası Öğrencilerin Öğrenci İşleri Veya Uluslararası Ofis Hakkındaki Yorumları

Yorumlar	Kişi sayısı
Öğrenci İşleri veya Uluslararası Ofis'den memnunum.	3
Öğrenci İşleri veya Uluslararası Ofis'den memnun değilim.	5

Araştırma bulguları öğrencilerin (8/5) genel olarak Öğrenci İşleri ve Uluslararası Ofis'den memnun olmadıklarını ortaya koymaktadır. Buna karşılık 3 öğrenci, bu ofislerde Arapça bilen kişilerin de çalıştığından ve bu hizmetin kendileri için çok faydalı olduğundan, birçok problemi bu ofisler sayesinde kolayca çözdüklerinden bahsetmişlerdir.

Mesela bir gün bana bir belge gerekti. Öğrenci İşleri'ne gittim. Onlar beni Uluslararası Ofis'e gönderdi. Sonra onlar tekrar Öğrenci İşleri'ne gönderdi. Ve sonra daha farklı bir şey söylediler. Benim gerçekten bir cevaba ihtiyacım vardı ve onlar umursamadı. (Elif).

Muhammed ve Ali de Elif'in yaşadığı probleme benzer bir problem yaşamış ve bundan dolayı Öğrenci İşleri'nden memnun olmadığını dile getirmişlerdir.

Okulla ilgili problemlerim için Öğrenci İşleri neredeyse hiç yardımcı olmuyor. Okula uzun süre geç başlamışım. Öğrenci işlerine gidip belki benim başıma bir şey geldi, belki öldürüldüm; neden hiç arayıp sormuyorsunuz dedim, bunun onların işi olmadığını söylediler. (Muhammed).

Öğrenci işleri hiç yardımcı değil. Geçen hafta pasaportumu kaybettim, onlara gittiğimde bana “Bize telefon numaranı bırak biz seni ararız.” dediler. Bunu herkes yapar! (Ali).

Buradaki Uluslararası ofis bize pek yardımcı olmuyor ve uluslararası öğrencilere kaba davrandıkları oluyor. (Ayşe).

Diğer arkadaşlarından farklı olarak Hüseyin belli bir problem yaşamadığı çünkü Öğrenci İşlerinin kendisine ne konularda yardımcı olabileceğini bilmediğinden hiç oraya uğramadığını belirtmiştir.

Öğrenci işlerinin bana ne konuda yardım edeceğini bile bilmiyorum. Onun için asla onlardan yardım isteyemiyorum. (Hüseyin).

Katılımcıların çoğunun aksine Samet, Kübra ve Hasan Öğrenci İşleri'nin kendilerinin birçok problemini çözdüğünü belirtmiş ve memnun olduklarını eklemiştir.

Öğrenci İşleri bana çok yardım etti. Zaman zaman bana tavsiye verdiler. (Hasan).

İngilizce yetersiz kaldığı anlarda Arapça bilen birinin olduğunu söylediler. İkamet almama çok yardımcı oldular. Benim birçok problemimi çözdüler. Bu benim için çok önemli. (Samet).

4.1.1.6 Öğrencilere güç veren faktörler. Uluslararası öğrencilere güç veren faktörlere dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8

Uluslararası Öğrencilere Güç Veren Faktörler

Faktör	Kişi sayısı
Arkadaşlarımla buluşmak	5
Ailemle konuşmak	5
Geleceğimi düşünmek	3
Yalnız kalmak	2
Farklı aktiviteler yapmak	2
Geleceğim için daha fazla çalışmak	2

Araştırma bulguları öğrencilerin Türkiye’de buldukları süre içerisinde en çok destek aldıkları etmenlerin üç başlıkta yoğunlaştığını ortaya koymuştur. Bu başlıklar öğrencilerin arkadaşları ile görüşmeleri (8/5), aileleri ile konuşmaları (8/5) ve geleceklerini düşünmeleri ve bunun için daha fazla çalışmalarınıdır (8/5). Öğrencilerden iki tanesi kendilerini kötü hissettiklerinde diğer arkadaşlarının aksine özellikle aileleri ile konuşmadıklarını ve yalnız kalmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bunların dışında bir tek öğrenci kendisine neredeyse hiçbir şeyin güç vermediğinden, geleceğini düşündüğünde daha da karamsar olduğundan bahsetmiştir.

Arkadaşlarımla buluşmak, bazı aktiviteler yapmak ya da sadece geleceğim için daha çok çalışmak bana iyi geliyor. (Hüseyin).

Kendimi kötü hissettiğimde kendi memleketimden ya da Arap ülkelerinden olan arkadaşlarımla görüşüyoruz, çünkü aynı şeyi yaşıyoruz. Hepimizin aynı problemleri var. (Samet).

Kendimi kötü hissettiğimde eve erken gitmiyorum. Arkadaşlarımla buluşuyorum. (Ali).

Elif diğer arkadaşlarından farklı olarak arkadaşlarıyla buluşmak yerine kendi kendine sahilde yürümenin ona iyi geldiğinden bahsetmiştir.

Kadıköy’e gitmek, orada deniz kenarında yürümek bana evimdeymişim gibi hissettiriyor ve rahatlıyorum. Ek olarak geleceğimi düşünmek de bana iyi geliyor. (Elif).

Öncelikle ailem ile konuşuyorum. Onlar bana burada iyi gittiğimi, yakında görüşeceğimizi söylüyor. Rahatlıyorum. Aile en güçlü şey. (Muhammed).

Ayşe ve Hasan burada yaşadıkları süre boyunca bir sıkıntı yaşayıp kendilerini güçsüz hissettiklerinde, geleceklerini düşünmenin onlara iyi geldiğini ve kendilerine yeniden destek verdiğini belirtmişlerdir.

Geleceğimi düşünmek bana iyi geliyor. (Hasan).

Buraya akademik çalışmalarımı tamamlamak ve sonrasında iyi bir derece ile kendi ülkeme dönmek için geldiğimi ve geri dönüp Suriye'nin tekrardan iyi bir ülke olması için çalışacağımı düşündüğümde kendimi daha güçlü hissediyorum. (Ayşe).

Tüm katılımcılardan farklı olarak Kübra kendisine hiçbir şeyin güç vermediğinden bahsetmiş, Ayşe ve Hasan'ın değindiği geleceği düşünmenin kendisini aksine daha fazla umutsuzluğa sürüklediğini eklemiştir.

Gelecek planlarım belirsiz. Onu düşünmek beni daha da karamsar yapıyor. Babam mali durumları ayarlayabilseydi seneye bir Avrupa ülkesine gidecek, yeni bir üniversiteye başlayacaktım. Sanırım gidemeyeceğim. (Kübra).

4.1.1.7 Yeni gelecek uluslararası öğrencilere tavsiyeler. Uluslararası öğrencilerin yeni gelecek öğrencilere verdikleri tavsiyelere dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

Uluslararası Öğrencilerden Yeni Gelecek Uluslararası Öğrencilere Tavsiyeler

Tavsiye	Kişi sayısı
Türkçe öğrenmiş olarak gelin	7
Türk kültürünü bilerek gelin	2
Hep daha iyi olmak için çabalayın	2
Yurtta kalın	2
Burada Türkçe öğrenin	1
Üniversiteyi tanıyarak gelin	1
Türkçe ve İstanbul'u bilen birini bulun	1

Araştırma bulgularına göre uluslararası öğrencilerin hepsinin ilk tavsiyesi Türkçe ile ilgilidir. Öğrencilerin büyük bir kısmı (8/7) yeni gelecek öğrencilere Türkiye'ye gelmeden önce Türkçe öğrenmelerini, bir öğrenci Türkiye'ye geldikten sonra Türkçe öğrenmeleri tavsiye etmiştir. Bu öğrenci geldikten sonra öğrenmenin daha kolay olacağından, eğer İngilizce bilerek gelirlerse Türk arkadaşlarının da onlara Türkçe öğretebileceğinden bahsetmişlerdir. Bir öğrenci de geldiklerini gibi Türkçe konuşan birisini bulmalarını tavsiye etmiş, aksi takdirde problemlerini çözmenin çok zor olacağını eklemiştir. İki öğrenci yeni gelecek uluslararası öğrencilere buraya gelmeden önce Türk kültürünü öğrenmelerini tavsiye etmiştir. Hüseyin bu konu ile ilgili eğer Türk kültürünü bilmeden gelirlerse yanlış bir harekette bulunabileceklerini ve eğer Türk toplumuna uymayan bir harekette bulunurlarsa insanların onları dışlayabileceğini belirtmiştir. Bir öğrenci ise gelmeden önce okuyacakları üniversiteyi araştırmalarını önermiştir, kendisinin kötü bir deneyim yaşayarak okuduğu üniversitenin farklı bir yerleşkesinin olduğunu öğrendiğini eklemiştir. Bazı öğrenciler ise (8/2) karşılaştıkları sorunları kendilerinin çözmelerini ve daha iyi olmak için sürekli çalışmalarını tavsiye etmiş, buradaki vakitlerinin çok değerli olduğunu ve güzel değerlendirilmesi gerektiğini eklemiştir.

Türkçe veya İngilizce konuşan birini bulun! Benim İngilizce konuşan bir komşum var ve resmen benim hayatımı kurtardı. O olmasa donarak ölmüş olabilirdim! Aslında gelmeden Türkçe öğrenmek daha iyi olabilir. Bu hayatınızı kurtaracaktır. (Kübra).

Buraya gelmeden Türkçe öğrenin! Ve burada neyi yapmanın iyi neyi yapmanın kötü olduğunu bilerek gelin. Kendi kendinize geçirecek çok vaktiniz olacak. Burada hayatınızı amaçsız geçirmeyin. Zaman çok değerli. Daha iyi bir insan olmak için çabalayın. (Hüseyin).

Ben gelmeden önce Türkçe öğrenmedim. Şu an çok pişmanım. Mutlaka Türkçe öğrenerek gelin. (Ayşe).

Katılımcıların büyük çoğunluğunun aksine Muhammed, Türkiye'ye gelmeden önce İngilizce öğrenme konusunu tamamlamamalarını, buraya geldikten sonra da Türkçe'ye

maruz kalma oranları çok artacağı için kolaylıkla Türkçe öğrenebileceklerini belirtmiştir.

Buraya gelmeden önce İngilizce öğrenmeli ve buraya geldiklerinde de Türkçe öğrenmeliler. Burada Türkçe öğrenmek daha kolay. (Muhammed).

4.1.2 Uluslararası öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgular.

Uluslararası öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgular kapsamında öğrencilerin uluslararası üniversite ve uluslararası bakış açısı tanımlarına ve üniversiteleri uluslararası öğrenciler için daha iyi bir üniversite haline getirme yolunda yapılabilecek değişikliklere dair görüşlerine yer verilmiştir.

4.1.2.1 Uluslararası üniversite. Uluslararası öğrencilerin uluslararası üniversite tanımına dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10

Uluslararası Öğrencilerin Uluslararası Üniversite Tanımı

Tanım	Kişi sayısı
Uluslararası öğrenci bulundurma	6
Farklı kültürlerle etkileşimde bulunma	4
Gelişmiş değişim programlarına sahip olma	2
Farklı ülkelerde kampüse sahip olma	2
Kaliteli hocalara sahip olma	2
Güzel olanaklara sahip olma	2
Kaliteli mezunlar verme	1

Araştırma bulguları, uluslararası öğrencilerin çoğunluğunun “uluslararası üniversite” tanımının bir üniversitenin farklı kültürlerden gelen öğrencileri buluşturmasıyla ilişkili (8/6) olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenciler bu bulguya paralel olarak eğer bir üniversite uluslararası ise orada farklı kültürler arasında etkileşim ve paylaşım olacağını belirtmişlerdir (8/4). Bunun dışında araştırmaya katılan uluslararası öğrenciler için bir üniversitenin uluslararası olup olmaması farklı ülkelerde kampüslerinin olması (8/2), kaliteli hocalara sahip olması (8/2), güzel olanaklara sahip olması (8/2), mezunlarının kaliteli olması (8/1) ve diğer ülkelerle yapılan değişim programlarının gelişmişlik düzeyi ile (8/2) ölçülebilir.

Böyle üniversiteler öğrencilerinin sadece derslerden geçmesini değil, alanları ile ilgili çok bilgiye sahip olmalarını isterler. Mezunları daha kalitelidir ve hocaları donanımlıdır. (Hüseyin).

Hüseyin, uluslararası bir üniversitenin kalite hoca ve mezun anlamına geldiğini belirtirken, Ali ve Elif bir uluslararası üniversitede farklı kültürlerin buluştuğuna ve bu üniversitelerde okuyan öğrencilerin ortak bir amaçları olduğuna değinmiştir.

Birçok farklı yerden öğrenci vardır ve hepsinin ortak bir amacı: eğitim almak. Öğrenciler böyle üniversitelerde deneyimlerini paylaşırlar. Her şeyi unutup farklı kültürlerden gelen kişilerle fikirlerini paylaşabilirler. Bu büyük bir şans. (Elif).

Orası farklı kültürlerden gelen kişilerle tanıştığın yerdir. Yeni insanlar öğrenirsin, hayatı daha iyi anlarsın. (Ali).

Orası ülkesini eğitim için terk etmiş, seninle aynı güçlükleri yaşamış ve senin durumu anlayabilecek kişilerle tanıştığın yerdir. Uluslararası üniversitelerde herkesin yaşadığı bir ortak zorluk vardır: İngilizce anlamak. Bunun için herkes birbirine yardım eder. İnsanlar birbirini umursar. (Kübra).

4.1.2.2 Uluslararası görüş. Uluslararası öğrencilerin uluslararası görüş tanımına dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

Uluslararası Öğrencilerin Uluslararası Görüş Tanımı

Tanım	Kişi sayısı
Milliyete bakmaksızın iletişim kurmak	4
Açık görüşlü olmak	3
Diğer kültürleri görmek ve kabul etmek	3
Donanımlı olmak	2
Bilime açık olmak	1

Araştırma bulguları uluslararası öğrencilerin “uluslararası görüş” kavramını birçok farklı şekilde tanımladıklarını ortaya koymuştur. Bu tanımlardan en sık kullanılanı “kişilerle milliyetlerine bakmaksızın iletişim kurmak” (8/4) olmuştur. Buna ek olarak “birçok

alanda geniş bilgilere sahip olmak / donanımlı olmak” (8/3), “açık görüşlü olmak” (8/3), ve “bilime açık bir zihne sahip olmak” (8/1) kriterleri öğrencilerin uluslararası görüş ile ilişkilendirdikleri noktalardır.

Birçok farklı alandan geniş bilgiye sahip olmaktır. Bilime aç bir zihindir. (Hüseyin).

Hüseyin uluslararası görüşe sahip olup olmama konusuna bilim ve bilgelik açısından yaklaşırken Kübra, Ali, Elif ve Ayşe uluslararası görüşe sahip bireylerin herhangi bir milliyet ayrımı yapmadığına, böyle bireyler için sadece karşıdaki kişinin kişiliğinin önemli olduğuna değinmiştir.

Diğer kültürleri özgürce kabul edebilmektir. (Kübra).

Açık görüşlü olmaktır. Farklı kültürlerin de olduğunu görmektir. (Ali).

Uluslararası görüşe sahip bir kişi karşısındakini milliyetine, dinine göre değerlendirmez. O kişinin düşüncelerine bakar, sadece düşüncelerine. (Elif).

O kişi sizin kişiliğinizle arkadaşlık eder, milliyetinizle değil. Fikir paylaşmayı sever. (Ayşe).

Muhammed de sınıf arkadaşlarının birçoğunun uluslararası görüşe sahip olduğuna değinmiş ancak bazılarının da bu görüşten uzak olduğunu eklemiştir.

Çoğu arkadaşım uluslararası görüşe sahip çünkü bizi hoşgörü ile karşılıyorlar. Bizi kabul ediyorlar. Bir şey sorduğumuzda gülümseyerek cevap veriyorlar. Ama bazı kişiler var, ben konuşurken gülüyor ve bir sonraki gün beni tanımyormuş gibi davranıyor. Bence bu tür insanlar uluslararası bireyler değil çünkü farklı kültürden gelen kişileri kabul etmiyorlar. (Muhammed).

4.1.2.3. Daha iyi bir uluslararası üniversite için tavsiyeler. Uluslararası öğrencilerin daha iyi bir uluslararası üniversite için verdikleri tavsiyelere dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12

Uluslararası Öğrencilerin Daha İyi Bir Uluslararası Üniversite İçin Tavsiyeleri

Tavsiye	Kişi sayısı
Türk ve uluslararası öğrencilere ortak aktiviteler düzenlenmeli	4
Sınıflara dağıtım yapılırken daha çok uluslararası öğrenci konmalı	2
Hocalar daha bireysel ilgi göstermeli	1
Daha çok anadili İngilizce olan hoca olmalı	1
İnternet sitesinin her kısmı İngilizce de açılmalı	1
Kulüpler İngilizce olmalı	1

Araştırma bulguları öğrencilerin daha uluslararası bir üniversiteye sahip olma yolunda en çok verilen tavsiyenin uluslararası ve yerel öğrenciler arasındaki etkileşimin artırılması (8/4) olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenciler bu sayede birçok zorluğun aşılacağına ve daha uyumlu bir üniversite toplumu yaratılabileceğine değinmişlerdir. Buna ek olarak, öğrenciler sınıflarda birer ya da ikişer uluslararası öğrenci kaldığında o kişinin çoğunlukla göz ardı edildiğine, öğrenciler ve hatta zaman zaman hocaların Türkçe konuştuğuna; sonuç olarak kendilerinin hem dersi takip edemediğine hem de sınıflarındaki herkes bir espiye gülerken kendilerinin tamamen konunun dışında kalıp kötü hissettiklerine değinmişlerdir. Bu sebeple öğrenciler, uluslararası öğrencilerin sınıflara daha dikkatli dağıtılabileceğini (8/2) belirtmişlerdir. Uluslararası öğrencilerden birisi, sınıflardaki uluslararası öğrencilerin çok kalabalık bir grup olmadığına, dolayısıyla hocaların bire bir ilgilenmelerinin daha faydalı olacağına değinmiştir. Bir öğrenci üniversitenin internet sitesinin İngilizce sayfasında bazı yerlere tıkladığında sitenin doğrudan Türkçe'ye döndüğünden bahsetmiş ve bunun düzeltilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bir öğrenci ise sosyal kulüplerin İngilizce olması gerektiğini belirtmiştir.

Üniversitemizde birçok kulüp var ama hepsi Türkçe. Mesela ben dans kulübüne gitmek istiyorum, hatta birkaç kez toplantılarına gittim ama herkes Türkçe konuşuyor. Hiçbir şey anlamıyorum. Bu kulüpler İngilizce de olmalı. Böylelikle daha sosyal olabilir, daha çok arkadaş edinebiliriz. (Ayşe).

Türk öğrenciler ve yerel öğrenciler daha çok bir araya gelmeli. Sınıflarda da daha çok birlikte aktivite yapmalılar. (Samet).

Uluslararası öğrenciler ve Türk öğrenciler arasındaki uyum artırılmalı. Bazen bir sınıfın bir yarısında Türk diğer yarısında uluslararası öğrenciler oturuyor. Bu çok kötü. Burada belki hocalar bir şeyler yapabilir. (Hüseyin).

4.2 Yerel Öğrencilere Dair Bulgular

Bu bölümde yerel öğrencilere dair bulgular iki alt başlıkta incelenmiştir. İlk alt başlık yerel öğrencilerin en az bir dönem aynı sınıfta eğitim aldıkları uluslararası arkadaşlarının uyum süreci hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgulardan, ikinci alt başlık ise öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgulardan oluşmaktadır.

4.2.1 Yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarının uyum sürecine ilişkin düşüncelerine dair bulgular. Yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarının uyum sürecine dair düşüncelerine ilişkin bulgular kapsamında, yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşları ile aynı sınıfta eğitim almak hakkındaki görüşlerini, yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarından herhangi bir şey öğrenip öğrenmediklerine ve uluslararası arkadaşlarının kendileri üzerinde herhangi bir etki bırakıp bırakmadığına dair fikirlerini, uluslararası arkadaşlarının yaşadıkları zorluklara dair düşüncelerini içeren bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1.1 Uluslararası öğrenciler ile aynı sınıfta olmaya dair genel düşünceler. Yerel öğrencilerin uluslararası öğrenciler ile aynı sınıfta olmalarına ilişkin düşüncelerine dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13

Yerel Öğrencilerin Uluslararası Öğrenciler İle Aynı Sınıfta Olmaya Dair Genel Düşünceleri

Genel duyguları	Kişi sayısı
Memnunum	5
Çok memnunum	2
Memnun değilim	1

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu genel olarak sınıflarında uluslararası arkadaşlarının bulunmasından memnundur (8/7). Bu öğrencilerden ikisi

diğer arkadaşlarından farklı olarak çok memnun olduklarından, sadece biri de memnun olmadığından bahsetmiştir.

Aslında hiç bu kadar memnun olacağımı düşünmemiştim! (Ece).

Uluslararası arkadaşlarla okumaktan büyük keyif duyuyorum. (Çınar).

Ece ve Çınar sınıflarını uluslararası arkadaşları ile paylaşmaktan çok memnun olduklarını belirtirken diğer arkadaşları genel olarak memnun olduklarına değinmişlerdir.

Memnunum. Ne kadar çok uluslararası arkadaşım olursa benim için o kadar iyi.
(Barış).

Ben genel olarak memnunum. Bence güzel bir olay. (Kaan).

İlk başta çok garip geldi ama sonradan bu durumdan memnun oldum. Şu an sınıfımda uluslararası arkadaşım yok. Seçme şansım olsa kesinlikle onlarla beraber olan sınıfı seçerdim. (Senem).

Arkadaşlarının büyük çoğunluğunun aksine Taner, bu durumdan memnun olmadığını dile getirmiştir.

Bence kötü bir şey. Anlaşamıyoruz genel olarak. (Taner).

4.2.1.2 Uluslararası öğrencilerin yerel öğrencilere sağladıkları kazanımlar.

Yerel öğrencilere göre uluslararası öğrencilerin kendilerine sağladıkları kazanımlara dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14

Uluslararası Öğrencilerin Yerel Öğrencilere Sağladıkları Kazanımlar

Kazanım	Kişi sayısı
Farklı kültürlerle tanışmak	8
Önyargıları kırmak	6
İngilizce pratik yapmak	5
Bakış açısını genişletmek	5
Arkadaş edinmek	4
Genel kültürü geliştirmek	4
Yeni dillerden kelimeler öğrenmek	3

Araştırma bulgularına göre, yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşları sayesinde kazandıklarını düşündükleri faktörler sekiz başlık altında yoğunlaşmaktadır. Bunlardan ilki bütün katılımcıların hemfikir olduğu yeni kültürler öğrenmektir (8/8). Genel olarak sınıfta uluslararası arkadaşının olmasından memnun olmayan öğrenci bile kendisinin bir şey kazanıp kazanmadığı sorulduğunda farklı kültürlerle dair bir şeyler öğrendiğinden bahsetmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (8/6) bahsettiği bir diğer kazanım ise kendilerinin sahip oldukları önyargılardan uluslararası arkadaşları ile iletişime geçerek ve onları tanıyarak kurtulmaları olmuştur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu artık daha ılımlı olduklarından, ortak bir noktada buluşmalarının artık daha kolay olduğundan bahsetmişlerdir. Öğrencilerin değindiği bir diğer kazanım İngilizce pratik yaparak yabancı dillerini uluslararası arkadaşları sayesinde daha da geliştirebilmeleridir (8/5). Öğrenciler sınıf ortamında bir tek yerel arkadaşları olduğunda hepsinin Türkçe konuşma eğilimi içerisinde olduklarından ancak eğer sınıflarında uluslararası arkadaşları varsa mecburen İngilizce konuştuklarından ve bunun kendilerinin dil ile ilgili çekingenliklerini ortadan kaldırdığından, özellikle konuşma anlamında pratik yaptıklarından bahsetmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (8/5) önyargılarını kırmaya ek olarak artık hayata daha geniş açıdan bakabildiklerinden, dünyada bir tek Türklerin olmadığını ve kendilerinin yıllardır doğru sandığı bazı noktaların belki de yanlış olduğunu fark ettiklerine değinmişlerdir.

Bana kattıkları en önemli şey arkadaşlıkları. Ve onlar sayesinde genel kültürümün gelişmesi. Örneğin Libya’da İtalyanca konuşulduğunu bilmiyordum. (İpek).

İpek genel kültürünün geliştiğine ve kıymetli arkadaşlıklar edindiğine değinirken, katılımcıların büyük çoğunluğu bakış açılarının genişlemesine ve birçok önyargıdan kurtulduklarından söz etmişlerdir.

Bizim de kendimizi geliştirmek için onlara ihtiyacımız var. Onların arkadaşlığını edinmek yeni bir ülke edinmek demektir. Ek olarak insanlara yaklaşımım da değişti. Bizden pek farklı olmadıklarını gördüm. Bizim daha geniş açıyla bakmamızı sağladılar. İnsan değişimi kabul etmeli. (Senem).

Şu an bakış açım tamamen değişti diyebilirim. Her ne kadar televizyon izlese de birinin orada yaşayıp olanları bize anlatması çok farklı. Bir de ben çok önyargılıydım. Hatta sınıfa ilk girdiğimde şimdi bunlarla nasıl arkadaşlık kuracağız diye düşünmüştüm ancak şu an onlarla Türklere daha sağlam arkadaşlık kurduk. Bana çok şey kattılar. (Ece).

Çınar, önyargılarının birçoğunun ortadan kalkmasına ek olarak uluslararası arkadaşlarının kendisinin İngilizce konuşmasını kolaylaştırdığından da bahsetmiştir. Ek olarak, uluslararası arkadaşları sayesinde birçok kültüre dair gerçek bilgiler edindiğine değinmiştir.

En zor anınızda hiçbir can yeleği bulamazsanız İngilizce öğrenebilirsiniz. Uluslararası öğrenciler bize bu imkanı sağladı aslında. Bir de onlarla muhabbet ettikçe ben fark ettim ki at gözlüğü ile bakıyordum. Onların sayesinde görüşlerimi genişletmiş oldum. Tek düze düşünmekten sıyrıldım. Bana farklı bir pencere açtılar. (Çınar).

Öyle bir çağda yaşıyoruz ki her şeyi görüyoruz ama aslında sadece görmemizi istenilen kısmını görüyoruz. Mesela Dubai denince bize gösterilen hep dev binalar, ama oradan gelen bir arkadaşım bana oranın kültürü ile ilgili daha gerçek bilgiler verebiliyor. (Çınar).

Diğer arkadaşlarından farklı olarak Kaan, uluslararası arkadaşlarının hem kendisi üzerinde hem de sınıf atmosferinde yarattıkları olumlu etkilere değinmiştir.

Uluslararası arkadaşlarımla iletişim kurdukça olduğun gibi kabul edilmenin güzel bir şey olduğunu ve insanları olduğu gibi kabul etmenin gerekli bir şey olduğunu öğrendim. Benim için sınıftaki uluslararası arkadaşım hiç bilmediğin bir yere gitmek gibi. Elinde bir harita yok, keşfederek konuşarak öğreniyorsun. Örneğin Libya'da langırt oyununun çok oynanan bir spor olduğunu bilmiyordum. Bu google'dan da öğrenebileceğim bir şey değil. Onlar sayesinde öğrendim. Ek olarak, uluslararası öğrenciler sınıfta bağlaç görevi görüyor. Hiç konuşmayan bir yerel arkadaşımızla sınıftaki uluslararası arkadaşlarımız aracılığıyla iletişim kurabildik. (Kaan).

4.2.1.3 Yerel öğrencilere göre uluslararası öğrencilerin yaşadığı zorluklar.

Yerel öğrencilere göre uluslararası öğrencilerin yaşadıkları zorluklara dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15

Yerel Öğrencilere Göre Uluslararası Öğrencilerin Yaşadığı Zorluklar

Zorluk	Kişi sayısı
Dil	5
Önyargı	5
Barınma	4
Ulaşım	4
İletişim, uyum	4
Hastane	2
Yemek	2
İkamet	1
Arkadaşlık	1

Araştırma bulgularına göre yerel öğrencilerin büyük çoğunluğu (8/5) uluslararası arkadaşlarının yaşadığı en büyük zorluğun dil ile ilgili olduğunu düşünmektedirler. Yerel öğrenciler dil probleminin uluslararası öğrenciler hem akademik hem de sosyal hayatını etkilediğinden bahsetmişlerdir. Yerel öğrencilere göre bu zorluğun akademik hayatlarındaki etkisi grup projelerinde yalnız kalmak yönünde ortaya çıkarken sosyal hayatta gündelik işlerini karşılayamama ya da arkadaş edinememe olarak ortaya çıkmaktadır. Yerel öğrenciler, uluslararası arkadaşlarının yaşadığı bazı önyargılara şahit olduklarından, hatta en başta kendilerinin bile bazı önyargılara sahip olduklarından bahsedip en büyük diğer zorluğun toplumdaki önyargıların olabileceğini belirtmişlerdir (8/5). Buna ek olarak, öğrenciler özellikle de İstanbul gibi bir şehirde okudukları için ev kira bedellerinin zaten yüksek olduğunu ancak Türk olmayan bir kişi için bu bedellerin çok daha yüksek olduğunu, dolayısıyla uluslararası arkadaşlarının barınma ile ilgili problem yaşayabileceklerini düşündüklerini ifade etmişlerdir (8/5). Yerel öğrencilere göre barınma problemine paralel olarak yine İstanbul’da yaşamının bir diğer zorluğu da trafik ve ulaşımdır. Bu noktada kendilerinin bile problem yaşadıklarını, bu durumun uluslararası arkadaşları için çok daha zor olabileceğinden söz etmişlerdir (8/4). Yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarının çoğunun Orta Doğu ülkelerinden geldiğini göz önünde bulundurduklarını belirterek uyum açısından bir Avrupa ülkesine göre daha

kolay uyum sağladıklarını düşündüklerini belirtmişler ancak yine de yeni bir kültür olduğundan uyum ve kişilerle doğru iletişim konusunda zorluk yaşayabileceklerine değinmişlerdir (8/4). Bunların dışında iki öğrenci uluslararası arkadaşlarının hastalandıklarında nereye gideceklerini bilmediğinden ve bunu öğrenmeleri durumunda bile sadece özel hastanelere gidebildiklerinden bahsetmiş ve bunun maddi olarak kendileri için çok zor olduğunu gözlemlediklerini iletmişlerdir. Yerel öğrenciler, hastanelerdeki birçok doktorun İngilizce bilmemesinden kaynaklı olarak hastalığın doğru teşhisi noktasında da zorluklar meydana getirdiğini iletmişlerdir.

Burada önyargı çok fazla. Mesela yaşlı teyze Arap görünce kaçar. Bu ırkçılık değil ama biraz önyargı. Buna nasıl alışmışlardır bilemiyorum. Bence zor. Ben bile ilk gün sınıfa geldim ve kendi kendime “Bu ne ya mülteci kampı gibi” dedim. Çünkü çok fazla yabancı kişi vardı. Sonuçta aramızda sıfır ortak nokta var. Sıfırdan bir şeye başlamak korkuttu beni. Ama böyle olacağını bilsem onları gördüğümde çok daha mutlu olurdum. (Kaan).

Çınar da Kaan gibi arkadaşlarının yaşadığı veya yaşayabileceği önyargı zorluğuna odaklanmıştır. Özellikle Suriyeli öğrencilerin yaşayabileceği problemlerden söz etmiştir ki bu Suriyeli uluslararası öğrenciler tarafından da vurgulanan bir nokta ve tecrübe edilen bir problemdir.

Günümüzde bir mülteci sorunu var. Özellikle Suriye’den gelenler için bazı kişiler evet gelsinler derken bazıları gelmesinler diyor. Mesela arkadaşlarımız yolda bu konuşmayı duysa psikolojik olarak çöker. Bu onlar için büyük bir zorluk. (Çınar).

Barış uluslararası arkadaşlarının hem iletişim hem de ulaşım noktasında zorluk çekebileceğini belirtmiş, aslında uluslararası arkadaşlarının da sıklıkla ifade ettiği bir nokta olan Türk olmadıkları için onlara daha fazla ücret söylenmesine dikkat çekmiştir.

Biraz agresif bir ülkeyiz bence, özellikle yabancılara karşı. Uluslararası arkadaşlarımız insanlarla anlaşabilme noktasında zorluklar yaşayabilirler. Bu onlar için üzücü olur. Ve ulaşımında sıkıntı yaşayabilirler. Bir de Türkler yabancı görünce hep daha yüksek fiyat söylerler. (Barış).

Ece de Barış gibi uluslararası öğrencilerin normale göre daha yüksek ücret ödemesi konusunu barınma zorluklarından biri olan ev konusu ile ilgili olarak dile getirmiştir.

Ev sahipleri Türk olmadıkları için ev vermek istemiyor ve kirayı yüksek tutuyorlar. (Ece).

4.2.2 Yerel öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgular.

Yerel öğrencilerin uluslararasılaşma düşüncelerine dair bulgular kapsamında öğrencilerin uluslararası üniversite ve uluslararası bakış açısı tanımlarına yer verilmiştir.

4.2.2.1 Uluslararası üniversite. Yerel öğrencilerin uluslararası üniversite tanımına dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16

Yerel Öğrencilere Göre Uluslararası Üniversite Tanımı

Tanım	Kişi sayısı
Uluslararası öğrenci	8
Farklı ülkelerde kampüs	5
İngilizce eğitim	5
Herkese eşit eğitim	5
Kaliteli eğitim	4
İyi yurtdışı bağlantıları	3
İyi bir kariyer garantisi	2
Yüksek hedefler	1

Araştırma bulgularına göre yerel öğrencilerin hepsi bir üniversitenin uluslararası sayılması için o üniversitede uluslararası öğrencilerin de öğrenim görmesi gerektiğine değinmişlerdir. Buna ek olarak öğrenciler, farklı ülkelere gelen uluslararası öğrencileri kabul etmenin yanında, bir uluslararası üniversitenin kendi öğrencisini de farklı bir ülkeye göndererek uluslararası öğrenci olma deneyimi yaşamasına olanak sağlaması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Öğrencilere göre bu deneyim yerel öğrencileri farklı ülkelerdeki kampüslere göndererek (8/5) ya da iyi yurtdışı bağlantıları ile farklı üniversitelere değişim öğrencisi olarak göndererek (8/3) gerçekleştirilebilir. Öğrencilerin bir kısmı (8/5) uluslararası bir üniversite olabilmek için eğitim dilinin ortak bir dil olması gerektiğini vurgulamış ve bu bağlamda hem kaliteli İngilizce eğitimin öneminden hem de tüm derslerin İngilizce olarak yapılmasından bahsetmişlerdir. Yerel öğrenciler

(8/5), bir uluslararası üniversitede uluslararası öğrenci bulunma şartına ek olarak, bu üniversitedeki her öğrenciye yerel/uluslararası ayrımı yapılmaksızın eşit eğitim verilmesi gerektiğinin altını çizmişlerdir. Herkese eşit eğitimin yanında, iyi hocalara, laboratuvar gibi iyi imkanlara sahip olmanın; diğer bir deyişle kaliteli eğitim sağlamanın da uluslararası bir üniversite olmak için önkoşul olduğu öğrenciler (8/4) tarafından vurgulanmıştır.

Uluslararası üniversitede ortak bir paydada bulduğunuz birçok farklı insanı barındıran üniversitedir. Ek olarak Koreli öğrenciye de Mısırlı öğrenciye de eşit davranıp yeterli olan üniversitedir. Bir de bir uluslararası üniversite Türk öğrenciyi de yurtdışına gönderip uluslararası öğrenci olmasını sağlamalı. O zaman üniversite diyor ki benim ülkemdeki öğrenci de aslında uluslararası öğrenci olabilir. Olaya evrensel olarak bakmak, yer yönlü gidiş geliş sağlamaktır. (Çınar).

Çınar'ın görüşüne benzer olarak Kaan da uluslararası bir üniversitenin bünyesinde eğitim alan her öğrenciye eşit imkan sunması gerektiğinden bahsetmiştir.

Farklı kültürlerden gelen öğrencilerin karıştığı ve opsiyonları geniş olan üniversitedir. Bence bir uluslararası üniversitenin Türk'e sunduğu şansa bir Rus'a ya da Suriyeli'ye sunduğu şans aynı olmalı. Ek olarak buradaki öğrenciyi yurt dışına göndermek de çok önemli. Eğer yerel öğrenci yurt dışına giderse bu durum burdaki uluslararası öğrenciyi de rahatlatır çünkü iki grup öğrenci de benzer süreci deneyimler ve birbirini anlar. (Kaan).

Can da Kaan gibi uluslararası bir üniversitede farklı kültürlerin buluşmasına değinmiştir.

Farklı ülkelerden öğrencilerin rahat bir şekilde ihtiyaçlarını karşılayacak imkanlara sahip üniversitedir. (Can).

4.2.2.2 Uluslararası görüş. Yerel öğrencilerin uluslararası görüş tanımına dair kodlar içerik analizi yöntemi ile oluşturulmuş ve Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17

Yerel Öğrencilere Göre Uluslararası Görüş Tanımı

Tanım	Kişi sayısı
Saygılı olmak	5
Sadece kendi ülkesini düşünmemek	5
Önyargısız olmak	4
Gelişmiş, geniş bakış açısına sahip olmak	4
İnsancıl olmak	3
Mantıklı düşünmek	3
Dinamik olmak	1
Empati kurmak	1

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu (8/5) için uluslararası görüşe sahip olmak olmak saygılı olmak anlamına gelmektedir. Uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğuna göre uluslararası görüşün tanımı olarak verilen “milliyete bakmaksızın iletişim kurmak” düşüncesi yerel öğrencilerden beşi tarafından sadece kendi ülkesini düşünmemek olarak uluslararası öğrencilere benzer bir şekilde dile getirilmiştir. Buna ek olarak öğrenciler uluslararası görüşe sahip olan kişilerin önyargısız kişiler olacağına (8/4) ve bakış açılarının diğer kişilere göre daha geniş ve gelişmiş olacağına değinmişlerdir (8/4). Bu noktada uluslararası öğrenciler ve yerel öğrenciler bir fikir birliğine varmışlardır. Her iki grup öğrenci de uluslararası bakış açısının tanımları arasında “açık görüşlü” olmaktan bahsetmiştir. Uluslararası öğrencilerin “bilime açık olmak” görüşüne benzer olarak yerel öğrencilerden üçü uluslararası bakış açısını mantıklı olmak olarak açıklamışlardır. Bunlara ek olarak yerel öğrenciler empati kurmanın ve dinamik olmanın uluslararası görüşe sahip olma noktasında önemli olduğundan bahsetmişlerdir.

Hem diğer görüşlere açık olup hem de bunlara bilinçli bir şekilde saygılı olmak demektir. (Senem).

Fikirlerine sadece kendi dil ve ırkını değil, diğer insanlığı dahil eden açık görüşüdür. (Can).

Senem ve Can'ın görüşlerine benzer görüşlere sahip olan Kaan ve Çınar bu görüşlerini farklı betimlemeler ile açıklamış olsalar da üzerinde durdukları nokta açık görüşlü olmaktadır.

Sabitlersem uluslararası görüş olmaz zaten, ama betimlemem gerekirse iki taraf düşünelim. O taraflar ne kadar geniş olursa kişi o kadar uluslararası düşünceye sahip olur bence. Ya da at gözlüğünü ne kadar çıkarabilirsek o kadar. Etrafa ne kadar bakabildiğimiz önemli uluslararası görüş için. (Kaan).

Mesela ben zirvenin bir tarafını görüyorum. Uluslararası bir arkadaşım bana zirvenin diğer tarafından gördüğünü aktardı. Ben zirvenin her tarafının görüntüsünü yakalayabildiğim zaman uluslararası görüşüm olmuş olur. (Çınar).

Bence sadece kendi ülke çapında düşünmek değil de her ülkenin kriter ve şartları altında düşünebilmek. Farklı görüşlere açık olmak, saygı duymak, empati kurmaktır. (Barış).

Taner de arkadaşlarına benzer olarak milliyet sınırına takılmayan bir düşünce yapısını vurgulamıştır.

Herkesi bir çatı altına alırsam, sadece kendi ülkemi düşünmezsem uluslararası görüş olur. (Taner).

Bölüm V

Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde araştırma bulgularının alanyazın ile desteklenerek tartışılmasına, sonuçlara, bu sonuçlara ilişkin geliştirilen uygulamaya yönelik tavsiyelere ve gelecekteki araştırmalar için önerilere yer verilmiştir.

5.1 Tartışma

Son zamanlarda yaşanmakta olan Arap Baharı Süreci ve Suriye’de süregelen iç savaş gibi sebeplerden dolayı Türkiye son yıllarda oldukça fazla göç almış ve almaya devam eden bir ülke konumundadır. İçduygu (2009, s.9) bu konuda “Türkiye’ye sadece 2000 ve 2008 yılları arasında çeşitli nedenlerle giriş yapmış olan düzensiz göçmen sayısının yıl ortalaması 70,000 civarında” olduğunu belirtmiştir (akt. Kartal, Başçı, 2014, s. 285). Göç ederek Türkiye’ye gelen kişiler arasında yalnız veya tüm ailesi ile birlikte gelen birçok üniversite öğrencisi bulunmaktadır (Çağlar, 1999).

Türkiye’ye uzun dönemli eğitim almak amacıyla gelen uluslararası öğrencilerin uyum süreci ve uluslararasılaşma deneyimleri ile bu öğrencilerle en az bir dönem aynı sınıfta eğitim görmüş yerel öğrencilerin uluslararası öğrencilere bakış açısı ve uluslararasılaşma deneyimlerinin incelendiği bu araştırmanın sonuçları üç kısımda tartışılmıştır. İlk kısımda araştırmanın uluslararası öğrenciler ile ilgili sonuçlarının, ikinci kısımda araştırmanın yerel öğrenciler ile ilgili sonuçlarının, ve üçüncü kısımda ise uluslararası ve yerel öğrencilere yöneltilen ortak soruların sonuçlarının karşılaştırılarak tartışılmasına yer verilmiştir.

Araştırma, öğrencilerin Türkiye’ye gelmeden önceki en önemli beklentisinin kültür benzerliği nedeni ile Türkiye’deki yaşama hızlı bir şekilde uyum sağlama olduğunu ortaya koymuştur. Bunun bir sebebi araştırmaya katılan tüm uluslararası öğrencilerin Orta Doğu ülkelerinden gelmeleri olarak görülebilir. Öğrenciler din birliğinin ve benzer kültürün onları rahatlatan bir unsur olduğundan bahsetmişlerdir. Alanyazında buna benzer bir örneğe Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010) tarafından yürütülmüş bir çalışmada rastlanmaktadır. Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-

kültürel ve ekonomik sorunlarını incelendiği araştırmanın katılımcıları Türki Cumhuriyetler’den gelen öğrencilerdir. Bu çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmış ve öğrencilerin “kültürel ve coğrafi yakınlık” (s.29) beklentileri içerisinde Türkiye tercihinde buldukları belirtilmiştir.

Araştırmanın bir diğer sonucu öğrencilerin iyi bir eğitim alma beklentisi ile yeni bir ülke olarak Türkiye’ye geldiklerini ortaya koymuştur. Öğrencilerin hepsinin Orta Doğu ülkelerinden olması ve bu öğrencilerin büyük çoğunluğunun ülkelerinde iç savaş olması sebebiyle eğitim sisteminin Türkiye’ye kıyasla daha kötü olması ve Türkiye’ye daha kaliteli bir eğitim sebebi ile gelmeleri beklenen bir sonuç olarak görülebilir. Bu noktada alanyazında bu araştırmanın bulguları ile örtüşen araştırmalara rastlanmaktadır. East (2001) La Trobe üniversitesinde okuyan uluslararası öğrencilerin eğitim hizmetine dair düşüncelerini incelemiş ve bu araştırma kapsamında benzer bir bulguya rastlamış, öğrencilerin önde gelen beklentilerinden birinin kaliteli eğitim olduğunu belirtmiştir. (akt; Sherry, Bhat, Beaver, Ling, 2004). Buna ek olarak Can (1996, s.508) yaptığı çalışmada öğrencilerin en büyük beklentilerinin “ülkelerine göre Türkiye’de daha iyi eğitim almak” olduğu sonucuna varmıştır. Çelik (2013) tez çalışmasında Türkiye’de yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları incelemiş ve bu araştırma kapsamında öğrencilere beklentilerini sormuştur. Çıkan sonuçlar öğrencilerin %81’inin beklentisinin iyi bir üniversite eğitimi olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma, öğrencilerin bir kişi hariç ilk güne göre araştırma için görüşmelerin yapıldığı tarihte daha iyi hissettiklerini göstermektedir. Bunun sebebi öğrencilerin zaman içerisinde başlangıç seviyede de olsa Türkçe öğrenmeleri ve günlük hayatta kendi ihtiyaçlarını dile getirecek kadar yerel kişiler ile iletişim kurabilmeleri olarak görülebilir. Katılımcılardan sadece biri ilk geldiği zamanlarda daha mutlu olduğunu ifade etmiştir. Bu katılımcı süreç içerisinde ev ve arkadaşlık konularında ciddi sıkıntılar yaşamış bir öğrencidir. Kendisinin ilk günlere kıyasla daha kötü hissetmesinin sebebi bu problemlerin ard arda gelmesi olarak görülebilir. Bu bulgular aynı zamanda alanyazında daha önce uyum süreci ile ilgili yürütülmüş araştırmaların bulguları ile örtüşmektedir. Black ve Mendenhall (1991) yeni bir ülkeye giden kişilerin uyum sürecini “U Eğrisi” ile açıklamış, kişilerin geçirdikleri ilk basamağın “balayı” basamağı olduğunu

belirtmişlerdir. Kişiler bu süreçte genellikle daha pozitif hissederler ve yeni kültüre dair her şey için daha heyecanlıdırlar. Bu araştırmada da bir istisna dışında neredeyse aynı süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin hepsi çok benzer duygulardan bahetmiş, genel olarak iyi ve heyecanlı olduklarına değinmişlerdir. Araştırma dahilindeki uluslararası öğrencilerin hepsinin, araştırma yürütüldüğünde Türkiye’de bulunma süreleri en fazla 6 aydır. Bu süre ve bu bulgular daha önce Lysgaard (1995) tarafından yürütülüş araştırma ile neredeyse tamamen örtüşmektedir (akt. Güçlü, 1996). Amerika’da yürütülen araştırmada da öğrenciler ilk 6 ay içerisinde rahat hissettiklerinden ve neredeyse deneyimledikleri tüm olayları olumlu yönde değerlendirdiklerinden bahsetmişlerdir.

Öğrenciler Türkiye’de buldukları süre içerisinde en çok Türkçe bilmemekten kaynaklı sıkıntılar yaşamaktadırlar. Bu sıkıntılar hem günlük sosyal hayatlarını etkilemekte hem de akademik hayatlarını kötü yönde etkilemektedir. Araştırma sonucunda öğrencilerin dil probleminin hayatlarının gidişatını kötü yönde etkilediği anlaşılmıştır. Bu yönü ile araştırma bulguları bugüne kadar yapılmış çalışmalarla uyum göstermektedir. Alanyazında uluslararası öğrencilerle yapılan çalışmalarda, öğrencilerin yaşadığı en büyük zorluğun dil ile ilgili olduğu vurgulanmıştır (Çağlar, 1999; Özçetin, 2013). Özçetin (2013) Bursa ilinde öğrenim gören uluslararası önlisans, lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin en çok zorlandığı konunun Türkçe öğrenmek olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırmada da Bursa’da yaşayan uluslararası öğrencilerin Türkçe ile ilgili yaşadıkları zorlukların hem günlük hayatlarını hem de akademik hayatlarını negatif bir şekilde etkilediği ortaya çıkmıştır. Zhai (2004) benzer bir bulguya Ohio Üniversitesi’nde okuyan 10 uluslararası öğrenci ile yaptığı araştırma sonucunda ulaşmıştır. Öğrencilere Amerika Birleşik Devletleri’ne geldikten sonra yaşadıkları en büyük 2 problem sorulduğunda, uluslararası öğrencilerin %50’si dil güçlüğü yaşadıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda Can (1996) öğrencilerin konuştukları Türkçe’nin yaşadıkları problemleri çözme noktasında kendilerine yeterli gelmediğini belirtirken Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010, s.30) bu noktada daha çarpıcı bir bulgu elde etmiş ve araştırmalarındaki katılımcılardan birinin “*Ben daha önce Almanya’da da okudum ama orda yoktu böyle şeyler. Ben kimseyle dalga geçmiyorum yardım etmek istiyorum. Onlar kendilerini geri çekiyorlar. Ben de yaklaşıyorum artık zorla birisiyle bir şeyler konuşmak zorunda değilim. Beni istemiyorsa ben de konuşmam*

diyorum” sözlerine yer vermiştir. Bu araştırma da öğrencilerin dil bilmemelerinden dolayı iletişim kuramadıkları, arkadaş edinemedikleri ve hatta bir yere yemeğe gittiklerinde bir şey sipariş etmekten hesap ödemeye kadar birçok problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Türkiye’ye gelen uluslararası öğrenciler her ne kadar benzer bir kültürden geldikleri için hızlı uyum sağlamayı bekleseler de süreç içerisinde en çok karşılaştıkları bir diğer zorluğun yerel insanların sahip olduğu önyargılar olduğu sonucuna varılmıştır. Bu önyargılar öğrencilerin günlük hayatlarını oldukça zorlaştırmasının yanında okul hayatlarında problemlere sebep olmaktadır. Bu araştırmaya katılan yerel öğrenciler de uluslararası arkadaşlarının yüzleşmek zorunda kaldığı önyargıların çok fazla olduğundan bahsetmişlerdir. Uluslararası öğrenciler önyargılı düşüncelerin sonucunda kendilerini zaman zaman sınıfta yalnız ve dışlanmış hissetmektedirler. Bu sonuç, Güçlü (1996) tarafından yürütülmüş ve Pittsburg Üniversitesi’ndeki lisans üstü uluslararası öğrencilerle onların uyum problemleri ve bu problemleri çözme stratejileri ile ilgili yapılmış araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Pittsburg Üniversitesi’ndeki uluslararası öğrenciler de ırk ayrımına ve bazı önyargılara maruz kaldıklarından bahsetmişlerdir. Benzer olarak Özkan ve Güvendir (2015) Trakya ve Kırklareli Üniversitelerinde okuyan uluslararası öğrencilerin yaşam durumlarını değerlendirdikleri araştırmalarında buna yakın bir sonuca ulaşmışlardır. Öğrencilere “Uluslararası öğrenci olmanızdan dolayı en çok neden sıkıntı duyuyorsunuz?” sorusu sorulduğunda en çok verilen cevap insanların önyargısı olmuştur.

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak, İstanbul’da uluslararası öğrenciler için ev tutmak büyük bir zorluktur denilebilir. Öğrenciler doğru muhitten ev bulmabilme, evi kiralayabilme, evi normal fiyatında kiralayabilme gibi noktalarda birçok güçlükle karşılaşmaktadırlar. İstanbul’u çok iyi bilmemelerinden kaynaklı olarak güvenli yerleri bulmaları zor olmaktadır. Ek olarak Türk olmadıkları için ev sahibi ve emlakçılar kendilerine ev kiralamaktan kaçınmaktadır. Bunun dışında evi kiralamayı başardıklarında da yüksek kira bedelleri ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Barınma noktasında ev problemi dışında yurt ile ilgili problemleri de vardır. Uluslararası öğrenciler Türkçe bilmedikleri için yurt müdürleri ile iletişim kurabilme noktasında

zorluk yaşamakta; hırsızlık, yurtların temiz olmaması gibi sebepler ile yurttan ayrılmak istediklerinde ise herhangi bir muhattap bulamamaktadırlar veya buldukları kişi kendilerine çok sert ve kaba davranmaktadır. Uluslararası öğrencilerin barınma problemi yaşaması daha önce yapılmış araştırmalarda da ortaya çıkmıştır (Çağlar, 1999; Munoz & Munoz, 2000; Seçkin, 2013; Yelken, Özönur, Ünal & Kamışlı, 2012). Çağlar (1999) yurt konusunda bu araştırmada elde edilen sonuçla bire bir örtüşen bir sonuca varmış ve öğrencilere yurtlardaki kişilerin kendilere kaba ve sert davrandığından bahsetmiştir. Özkan ve Güvendir (2014) de benzer sonuçlara ulaşmış ve araştırmalarına katılan uluslararası öğrencilerin Türk olmamalarından kaynaklanan bürokratik engeller sebebiyle ev bulma noktasında birçok zorlukla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Yelken, Özönur, Ünal ve Kamışlı (2012) iki farklı ülkedeki – Türkiye ve Belçika – uluslararası öğrencilerin yaşadıkları problemleri, ve bu problemlerin benzer ve farklı yönlerini bulmayı amaçladıkları çalışmalarında, öğrencilerin yaşadığı en büyük ikinci problemin barınma olduğunun altını çizmiş ve bu problemin Belçika'ya oranla Türkiye'de daha büyük bir problem olduğu sonucuna varmışlardır. Alanyazındaki birçok araştırma sonucunun aksine Kıraoğlu, Kesten ve Elma (2010) öğrencilerin barınma noktasında çok sıkıntı yaşamadıklarına değinmiştir. Ancak bu araştırmadaki katılımcıların çoğunluğunun Türki cumhuriyetlerden olması ve bu sayede ev sahipleri ile Türkçe iletişim kurabilmelerinin bu sonuç üzerinde bir etkisi olabilir.

Uluslararası öğrencilerin yaşadığı en büyük zorluklardan bir diğerinin dolandırılma ve fazla ödeme yapmak zorunda kalma olduğu sonucuna varılabilir. Öğrenciler hem ev sahipleri tarafından hem de taksici, restaurant sahibi gibi günlük hayatta iletişim kurmak zorunda kaldıkları kişiler tarafından fazla ödeme yapmak zorunda bırakılmaktadırlar. Bu problemin nedenlerinden biri Türkçe bilmemek olarak değerlendirilebilir, bu sebepten öğrenciler kendi haklarını savunmada güçlük yaşamaktadırlar.

İletişim kurabilmek ve arkadaş edinebilmek İstanbul'da üniversite eğitimi alan uluslararası öğrencilerin yüzleştiği bir diğer zorluktur. Aslında ortak kültür beklentisi ile gelen öğrenciler daha çabuk ve daha çok arkadaş edinebilmeyi ve yerel insanlarla daha kolay iletişime geçebilmeyi ummaktadırlar ancak çoğunlukla bunun aksini deneyimlemiştirler. Kendileri için arkadaş edinmek oldukça zordur. Arkadaşları varsa

bile bu kişiler büyük çoğunlukla Türk öğrenciler değil kendi ülkelerinden veya benzer ülkelerden gelen uluslararası öğrencilerdir. Bunun sebepleri hem Arapça gibi ortak bir dillerinin olması, hem benzer bir kültürden gelmeleri hem de Türkiye’de uluslararası bir vatandaş ve üniversite öğrencisi olarak benzer süreçlerden geçmeleri olarak değerlendirilebilir. Alanyazındaki bulguların çoğu bu bulgulara paraleldir. Kiroğlu, Kesten ve Elma (2010) da öğrencilerin arkadaş edinme noktasında genellikle kendi memleketlerinden gelen kişiler ile ilişki kurduklarına değinmiştir. Çağlar (1999) öğrencilerin %54.3’ünün kendi ülkelerinden gelen kişilerle arkadaşlık yaptığını vurgulayarak bu görüşü desteklemiştir. Güçlü (1996) da araştırma sonuçlarında benzer bulgulara yer vermiş ve öğrencilerin arkadaş edinme zorluklarına değinmiştir. Sato ve Hodge (2015) Asya’dan gelen uluslararası öğrencilerin bir Amerikan üniversitesinde edindikleri akademik ve sosyal deneyimleri incelemiş ve öğrencilerin arkadaş edinme ve yalnız hissetme problemlerinin ortak olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya katılan öğrencilerden bazıları Amerikalı arkadaşlarının kendilerini sınıf ortamında özellikle görmezden geldiğini ve kendilerinin yalnız ve izole hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu araştırmaların aksine, Enhoş (1994) araştırmasına katılan ve çoğunluğu Orta Asyalı olan öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türk öğrencilerle kaynaşmada bir sıkıntı yaşamadığından bahsetmiştir (akt. Seçkin, 2013).

Araştırma sonuçlarına göre Türkiye’deki uluslararası öğrencilerin yaşadığı en büyük zorluk dil problemidir. Öğrencilere bu problemi çözmek için herhangi bir adım atmadıkları sorulduğunda büyük çoğunluğunun ya şu anda Türkçe dersi aldığı ya da hazırlık sınıfı bittikten sonra yoğun olarak Türkçe öğrenecekleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler Türkçe öğrendiklerinde birçok problemin ortadan kalkacağına inanmaktadırlar. Bu noktada araştırma sonuçları alanyazındaki daha önce yürütülmüş çalışmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir. Yelken, Özönur, Ünal ve Kamışlı (2012) öğrencilere problemleri çözme yöntemlerini sorduklarında ilk sırada dil becerilini geliştirmek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bir diğer büyük problem olan iletişim problemi için öğrencilerin bir kısmı bazı girişimlerde bulunurken, daha büyük bir kısmı yapacak herhangi bir şey olmadığına değinmiştir. Bu farklılık öğrencilerin hem kişilikleri ile hem de yaşadıkları deneyimlerle ilişkili olarak değişiklik gösterebilmektedir.

Araştırma, Öğrenci İşleri ve Uluslararası İlişkiler Ofisi'nin uluslararası öğrenciler tarafından çok etkin bir şekilde kullanılmadığını ortaya koymuştur. Öğrenciler ya bu ofislerin ne anlamda kendilerine yardımcı olabileceğini bilmiyor ya da bu ofislerden daha önce yardım istemiş ancak çok olumlu karşılık alamamış durumdadırlar. Özçetin (2013) de benzer bir sonuca ulaşmış ve öğrencilerin herhangi bir problem ile karşılaştıklarında öğrencilerin %63,3'ünün bu problemi kendi kendine çözmeye çalıştığına, Öğrenci İşleri gibi yerlerden yardım almadığına değinmiştir.

Uluslararası öğrenciler için kendilerini kötü hissettiklerinde onlara en çok güç veren faktörün arkadaşları ile, özellikle de kendi memleketlerinden gelen arkadaşları ile buluşmak ve aileleri ile iletişime geçmek olduğu sonucuna varılmıştır. Zhai (2004) araştırmasında paralel bir sonuca ulaşmıştır. Araştırmasına katılan uluslararası öğrencilerin %70'i ailelerinin ve arkadaşlarının kendilerine destek olup güç verdiğine değinmiştir. Araştırma bulgularında ortaya çıkan öğrencilerin aileleri ile konuşarak güç bulmaları sonucu Güçlü'nün 1996 yılında yaptığı araştırma sonuçları ile paraleldir. Bu araştırma ile Güçlü'nün araştırmasındaki sonuçlar arasındaki fark öğrencilerin aileleri ile konuşmak için kullandıkları araçlardır. Bu farkın iki araştırma arasında geçen zaman ve gelişen teknolojiye kaynaklandığı düşünülebilir. Bu çalışmada öğrenciler aileleri ile çeşitli uygulamalar aracılığıyla görüntülü olarak konuştuklarından bahsederken Güçlü'nün araştırmasında öğrenciler aileleri ile telefonda konuştuklarından ve ailelerine mektup gönderdiklerinden bahsetmişlerdir. Alanyazından farklı olarak bu çalışmada Türkiye'de buldukları süre içerisinde birçok zorlukla karşılaştıklarını belirten uluslararası öğrencilerin, geleceklerini düşünerek kendilerini daha iyi hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler şu an hayatlarından fedakarlık etmektedirler, ancak gelecekte bunun karşılığını alacaklarına inanmaktadırlar.

Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları en büyük sorun olan dil sorununa paralel olarak, yeni gelecek öğrencilere verdikleri ilk tavsiye Türkçe öğrenerek gelmeleri olmuştur. Öğrenciler, Türkçe bilindiği takdirde kendilerinin yaşadığı birçok sorunun yaşanmayacağına inanmaktadırlar. Buna ek olarak, öğrencilerin verdiği tavsiyelere bakılarak Türk kültürünü bilerek gelmenin Türkiye'de bir uluslararası öğrenci olarak yaşayacak kişi için büyük bir öneme sahip olduğu sonucuna ulaşılabilir. Alanyazında bu

noktada çok fazla araştırmaya rastlanmamasına rağmen Yelken, Özonur, Ünal ve Kamişlı'nın (2012) araştırmalarına katılan uluslararası öğrenciler, yeni bir ülkeye o ülkenin kültürünü daha önceden bilerek gitmenin iyi olacağından bahsetmişlerdir ve bu araştırmanın sonuçları bu bulguyu destekler niteliktedir.

Uluslararası öğrencilere göre bir üniversitenin uluslararası bir üniversite sayılması için uluslararası öğrenci kavramının çok önemli olduğu görülmektedir. Öğrenciler hepsinin bu yorumda bulunması bu kavramın kendileri için en önemli faktör olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ek olarak, uluslararası öğrencilere göre uluslararası üniversite farklı kültürlerle iletişime geçmeyi sağlamaktadır. Öğrencilerin bahsettiği değişim programı, farklı ülkelerde kampüs gibi birçok madde özünde üniversitenin yerel boyuttan sıyrılması olarak yorumlanabilir. Alanyazında bu kavrama benzer olarak “yükseköğretimin uluslararasılaşması” incelenmiş ve “yükseköğretimin amacı ve işlevlerine uluslararası, kültürlerarası ve küresel bir boyutun entegre edilmesi süreci” olarak tanımlanmıştır (Yılmaz, 2013, s.172). Bu araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğuna da “uluslararası üniversite” kavramı bu tanımda bahsedilen kültürlerarası ve küresel boyutu çağrıştırmaktadır.

Uluslararası görüş kavramı uluslararası öğrenciler için öncelikle milliyetten arındırılmış bir görüş olarak anlaşılmaktadır. Bu görüş açık fikirliliği kapsamakta ve kişilerle geldikleri kültüre ve ülkeye bakmaksızın, sadece dile getirdiği görüşleri aracılığıyla iletişim kurmaya çalışmaktır. Uluslararası görüşe sahip kişiler değişime açıktır ve oldukları yerde saymazlar. Araştırmaya katılan öğrencilerden birisi bu noktada kendi ülkesinden gelen bir başka arkadaşının hala eski düşünce tarzında kaldığını, kendisini hiç değiştirmedini belirtmiş ve kendisini uluslararası görüşe sahip olamayan bir birey olarak değerlendirmiştir. Alanyazında bu konu daha çok “uluslararası düşüncelilik” ya da “dünya görüşü” olarak değerlendirilmiştir. “Uluslararası düşüncelilik” Harwood ve Bailey (2012)'e göre Ian Hill tarafından 2000 yılında yazılmış bir makale ile alanyazına kazandırılmıştır. Harwood ve Bailey (2012, s.78) bu kavramın “iyi bir ulusal ve uluslararası vatandaş olmak için bir takım becerileri, anlayışı, farkındalığı ve hareketleri” içerdiğini belirtmiş, kişinin doğduğu ülkeden başka bir ülkede okuması ya da yaşamasının, uluslararası düşüncelilik için yeterli olmadığı eklemiştir. Bailey ve

Harwood (2013) uluslararası farkındalık duygusu yaratmanın çok farklı şartlardaki birçok okulun arzu ettiği amaç olduğunu vurgulamıştır.

Bir üniversitenin daha iyi bir uluslararası üniversite olması öncelikle yerel ve uluslararası öğrencilerinin birbirleri ile daha iyi iletişime sahip olması sayesinde mümkün olabilir. Bu sebeple, uluslararası öğrencilere göre yerel ve uluslararası öğrencileri bir araya getirecek aktiviteler düzenlenebilir, sayıları artırılabilir veya aktiviteler çeşitlendirilebilir. Ek olarak, okuldaki kulüp aktiviteleri gibi sosyal aktiviteler, uluslararası öğrencilerin yeni arkadaş edinmeleri için en uygun ortamlardır; bu nedenle özellikle kulüpler İngilizce yürütülebilir. Çelik (2013) de araştırmasında benzer bir öneriye yer vermiş, uluslararası öğrenciler için okullardaki sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlerin artırılmasının daha iyi olacağını eklemiştir. Bu noktalardan farklı olarak araştırma, uluslararası öğrencilerin sınıflarda yalnız olmalarındansa daha çok sayıda bulunmanın kendileri için daha iyi olacağı sonucunu ortaya koymuştur. Bunun sebebi hem daha kalabalık olduklarında hoca ve diğer yerel öğrencilerin Türkçe konuşma oranının hem de kendilerini yalnız hissetme durumlarının azalması olarak görülebilir.

Yerel öğrencilerin büyük çoğunluğu uluslararası arkadaşları ile aynı sınıfta okumaktan memnuniyet duymaktadırlar. Öğrenciler, bu memnuniyetlerini dile getirirken genelde bir anılarını paylaşmış ve birlikte bir şeyler yapmaktan keyif aldıklarını eklemiştir. Bunlardan yola çıkarak yerel öğrencilerin olumlu görüşleri, yaşadıkları iyi tecrübelerle de artmıştır denilebilir. Mak, Brown ve Wadey (2013) yerel ve uluslararası öğrenciler arasındaki kültürlerarası iletişimin, yerel öğrencilerin uluslararası öğrencilere karşı tutumu üzerindeki etkisini inceledikleri araştırmalarında 247 Avusturalyalı yerel öğrenci ile çalışmışlardır. Bu araştırma sonuçlarına göre de yerel öğrencilerin uluslararası öğrencilere karşı tutumu genellikle pozitif yöndedir.

Uluslararası öğrencilerin yerel öğrencilere sağladığı birçok kazanım bulunmaktadır. Yerel öğrencilere göre, uluslararası arkadaşları ile iletişim kurmak karşılıklı olarak kendilerine katkıda bulunmakta, birçok anlamda bilgi dağarcıklarını geliştiremelerini kolaylaştırmaktadır. Genel olarak yerel öğrencilere göre bir uluslararası öğrenci yeni bir ülke, yeni bir kültür anlamına gelmektedir. Öğrenciler, gidemedikleri birçok ülke hakkında kendi ülkerine gelen uluslararası öğrencilerden bilgi edinebilmektedirler.

Hendrickson, Rosen ve Aune (2011) uluslararası öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini ve bu ilişkilerin uluslararası öğrencilerin sosyal bağlılık, ev özlemi ile memnuniyet düzeyleri üzerindeki etkisini incelemişler ve benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Araştırmacılar, çokuluslu öğrencilerle iletişim kurmanın birçok avantaja sahip olduğunu belirtmiş, bu avantajlardan birinin diğer kültürleri öğrenmek olduğunu vurgulamışlardır. Farklı kültürleri öğrenmenin yanı sıra, bir uluslararası öğrenci ile etkileşim içinde olmak ve kendisinden bir şeyler öğrenmek, yerel öğrencilerin birçok anlamda sahip oldukları önyargılarının kırılmasını, bazıları için bu önyargıların tamamen yok olmasını sağlamıştır. Yerel öğrencilere göre, üniversite eğitimlerinin hemen başında böyle bir gelişim sağlamaları kendileri için oldukça pozitif bir değişimdir. Araştırmaya katılan neredeyse tüm öğrencilerin uluslararası arkadaşları ile güzel vakit geçirmiş olmaları ve her birinin buldukları sınıflarda kendileri ile güzel deneyimler paylaşmış olmaları bu olumlu kazanımların ortaya çıkmasını sağlamıştır denilebilir.

Yerel öğrenciler, uluslararası arkadaşlarının yaşadığı birçok problemin farkındadırlar ya da bunları tahmin edebilmektedirler. Uluslararası öğrencilerin Türkiye’de yaşadığı ve hayatlarını en çok etkileyen zorluk dil problemidir. Yerel öğrenciler de bu noktada arkadaşlarının epey zorluk yaşayabileceklerini tahmin edebilmişlerdir. Zaman zaman kendilerine yardım etmek için girişimde bulduklarını eklemiş, özellikle ikamet alma gibi durumlarda, uluslararası öğrencilerin devlet dairesine girmesi gerektiğinde kendilerine eşlik etmiş ve işlerinin kolaylaşmasını sağlamışlardır. Uluslararası öğrencilerin yaşadığı bir diğer büyük zorluk Türkiye’deki birçok kişinin kendileri hakkında sahip olduğu önyargıdır. Bu noktada, yerel öğrenciler uluslararası öğrencilerle empati kurabilmekte ve onların bu problemi yaşayabileceklerini öngörüp yaşadıklarında da nasıl hissedebileceklerini tahmin etmektedirler. Bu noktada aslında kendilerinden yola çıktıkları düşünülebilir çünkü araştırmaya dahil olan yerel öğrencilerin neredeyse hepsi öncesinde bir önyargıya sahip olduğundan ancak uluslararası arkadaşlarını tanıdıka bu önyargılarının oldukça azaldığından bahsetmişlerdir. Bunlardan ayrı olarak, yerel öğrenciler, uluslararası arkadaşlarının kendilerine kıyasla daha çok kira ödemek durumunda kaldığını farkındadırlar ve bundan rahatsızlık duymaktadırlar. Yerel öğrencilerin bazıları uluslararası arkadaşlarına ev ve ev ile ilgili sorunların çözülmesi noktasında yardım etmektedirler. Örneğin, bir uluslararası öğrenci, evinde teknik bir

sıkıntı olduğunda kendi sınıfındaki bir yerel arkadaşının devreye girdiğini ve problemin çözülmesini sağladığını belirtmiştir. Bu noktada, yerel öğrenciler uluslararası arkadaşlarının birçok probleminin farkındadır ve bu problemlerin çözülmesinde aktif rol almak konusunda isteklidirler denilebilir.

Yerel öğrencilere göre uluslararası üniversite demek uluslararası öğrenci demektir. Yerel öğrenciler için uluslararası öğrencinin olmadığı bir üniversitenin uluslararası statüsünde sayılması imkansızdır. Ancak bu noktada, öğrencilerin bir görüşü oldukça önemlidir. Bu görüş, uluslararası bir üniversitenin kendi yerel öğrencisini de yurt dışına göndererek yerel öğrencinin uluslararası öğrenci olma şansı sağlayabilmesidir. Yerel öğrenciler, sadece bulunan ülkeye uluslararası öğrenci kabulünün yeterli olmadığını vurgulamışlardır. Bu görüşe ek olarak, yerel öğrencilerin uluslararası üniversite tanımında eşitlik büyük bir öneme sahiptir. Öğrenciler, uluslararası üniversitelerin her öğrenciye eşit imkan sunması gerektiğinin önemli bir koşul olduğunun, uluslararası öğrencilerin kendilerini yoksun hissetmemeleri gerektiğinin altını çizmişlerdir. Bu anlamda, yerel öğrencilere göre uluslararası bir üniversitenin tanımı noktasında alanyazında herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Uluslararası görüş tanımı hakkında, yerel öğrenciler uluslararası öğrencilere kıyasla çok daha kolaylıkla açıklama yapabilmiş, görüşlerini genişleterek anlatabilmişlerdir. Bunun sebebi “uluslararası görüş” gibi soyut bir kavram hakkında yerel öğrencilerin anadilinde görüş bildirmelerinin daha kolay olması olarak görülebilir. Yerel öğrenciler için uluslararası görüşe sahip bireyler farklılıklara saygı gösterir. Öğrenciler, karşılaştıkları her uluslararası arkadaşları ile aralarında kuvvetli bir bağ olmadığından bahsetmiş ancak bunun saygı duyma konusundaki hassasiyetlerini azaltmaması gerektiğini vurgulamışlardır. Buna ek olarak önyargılardan arınmış, geniş bakış açısına sahip ve karşısındaki kişi ile empati kurabilen bireylerin uluslararası görüşe sahip olduğunun altını çizmişlerdir. Bu sonuçlar alanyazındaki bir araştırma ile örtüşmektedir. Van der Zee ve Van Oudenhoven (2002)’e göre uluslararası görüşün özellikleri kültürel empati, açık-görüşlülük, sosyal girişkenlik, duygusal istikrar ve esneklik olarak tanımlanmıştır (akt. Williams, Johnson; 2011). Yerel öğrenciler, uluslararası görüşün aynı zamanda kendi ülke ve kültürünün dünya üzerinde tek ve en iyi olduğu görüşünden tamamen uzak

olduğunu, aksine uluslararası görüşe göre dünya üzerindeki tüm ülke ve kültürlerin birbirine eşit olduğunu ve bireylerin bunu düşünerek hareket edip görüş bildirmesi gerektiğini iletmişlerdir.

Araştırma kapsamında uluslararası ve yerel öğrencilere üç ortak soru yöneltilmiştir. (Tablo 18). Bunlardan ilki uluslararası öğrencilerin yaşadığı en büyük zorlukların neler olduğu sorusudur. İki grup öğrencinin yanıtlarının birbirleri ile oldukça paralel olduğu ortaya çıkmıştır. Dil problemi her iki grup tarafından da dile getirilen en büyük problemdir. Buna ek olarak, öğrencilerin hem fikir olduğu diğer bir nokta önyargı ve barınma problemleridir. Her iki grup öğrenci de önyargı ve barınmanın sırasıyla uluslararası öğrencilerin yaşadığı en büyük ikinci ve üçüncü zorluk olduğunu belirtmişlerdir. Uluslararası öğrenciler yemek ve hastane ile ilgili yaşadıkları problemlere değinmezken yerel öğrenciler bu konuda şahit oldukları ve tahmin ettikleri problemlerden de bahsetmişlerdir.

Her iki grup öğrenci için uluslararası bir üniversite olmanın ilk kriteri aynıdır. Öğrenciler uluslararası öğrencinin, uluslararası üniversite için en önemli nokta olduğu konusunda fikir birliği içindedirler. Yerel öğrenciler, uluslararası öğrencilere kıyasla farklı ülkelerde kampüs olması ve yurtdışı bağlantılarını daha fazla dile getirmişlerdir. Bunun sebebi uluslararası öğrencilerin şu anda bu deneyimi yani farklı bir ülkede eğitim alma deneyimini yaşıyor olması olarak görülebilir. Kaliteli eğitim ve kaliteli öğretim üyeleri bulundurma kriteri her iki grup öğrenci tarafından da belirtilmiştir. Öğrencilere göre kaliteli eğitim; donanımlı üniversitedir. Donanımlı üniversite ise birçok laboratuvar ve deney merkezine sahip olma, güzel İngilizce konuşan ve alanında uzman olan öğretim üyeleri ile çalışma olarak tanımlanmıştır. Yerel öğrenciler bir uluslararası üniversitenin güzel bir iş veya akademik kariyeri beraberinde getirdiğinden bahsederken uluslararası öğrenciler benzer bir görüşü kaliteli mezunlar sözcükleri ile dile getirmişlerdir.

Uluslararası görüş nedir sorusunda ise her iki grup öğrenci de milliyet farkı gözetmeden iletişim kurmak ve sadece kendi ülkesini düşünmeden görüş belirtmenin en önemli kriter olduğundan bahsetmişlerdir. Bu noktada öğrencilerin fikir birliğine vardığı ve uluslararası görüş ile sadece milliyete ve etnik kökene bağlı görüşü birbirinden

ayrıldıkları sonucuna ulaşılabilir. Uluslararası görüşe sahip olabilmek için kısıtlanmış ve dar bakış açısından uzak olma gerekliliği, uluslararası öğrenciler tarafından açık görüşlü olmak olarak tanımlanırken yerel öğrenciler tarafından geniş bakış açısına sahip olmak olarak tanımlanmıştır. Uluslararası görüş için gereken bir diğer kriter bilimselliktir denilebilir. Uluslararası öğrencileri bu görüşü bilime açık olmak olarak tarif ederken yerel öğrenciler mantıklı düşünmek olarak tarif etmiştir. Yerel öğrenciler, bu soruyu yanıtlarken zorluk çekmezken uluslararası öğrenciler için soruyu birkaç kez farklı şekillerde sormak gerekli olmuştur. Bunun sebebi uluslararası öğrencilerin “uluslararası görüş” gibi soyut bir kavramı kendi anadilleri olmayan İngilizce ile ifade etmelerinin zor olması, doğru kelimeleri seçmekte zorlanmaları olarak değerlendirilebilir.

Tablo 18

Uluslararası Ve Yerel Öğrencilere Yöneltilen Ortak Soruların Karşılaştırılması Ve Kişi Sayıları

	Uluslararası öğrencilerin yanıtları	Yerel öğrencilerin yanıtları
Uluslararası öğrencilerin yaşadığı en büyük zorluklar nelerdir?	Dil (8)	Dil (5)
	Önyargı (6)	Önyargı (5)
	Barınma (5)	Barınma (4)
	Fazla para ödeme (5)	Ulaşım (4)
	İletişim (4)	İletişim, uyum (4)
	Arkadaş edinme (3)	Hastane (2)
	Yalnız hissetme (3)	Yemek (2)
Uluslararası üniversite için kriterler nelerdir?	Ikamet alma (2)	Ikamet (1)
	Trafik (2)	Arkadaşlık (1)
	Uluslararası öğrenci (6)	Uluslararası öğrenci (8)
	Farklı kültürlerle etkileşim (4)	Farklı ülkelerde kampüs (5)
	Gelişmiş değişim programları (2)	İngilizce eğitim (5)
	Farklı ülkelerde kampüs (2)	Herkese eşit eğitim (5)
	Kaliteli öğretim üyeleri (2)	Kaliteli eğitim (4)
Uluslararası görüş nedir?	Güzel olanakalar (2)	İyi yurtdışı bağlantıları (3)
	Kaliteli mezunlar (1)	İyi bir kariyer garantisi (2)
	Milliyete bakmaksızın iletişim kurmak (4)	Yüksek hedefler (1)
	Açık görüşlü olmak (3)	Saygılı olmak (5)
	Diğer kültürleri kabul etmek (3)	Sadece kendi ülkesini düşünmemek (5)
	Donanımlı olmak (2)	Önyargısız olmak (4)
	Bilime açık olmak (1)	Geniş bakış açısına sahip olmak(4)
	İnsancıl olmak (3)	
	Mantıklı düşünmek (3)	
	Dinamik olmak (1)	
	Empati kurmak (1)	

*Araştırmaya, her gruptan 8'er katılımcı dahil olmuştur.

5.2 Sonuç

Bu araştırmada Türkiye'ye gelen uzun dönemli uluslararası öğrencilerin uyum süreci deneyimleri, uluslararasılaşma ile ilgili düşünceleri ve yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarının uyum süreci üzerine görüşleri ve uluslararasılaşma ile ilgili düşüncelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda, uluslararası öğrencilerin yaşadıkları problemler, bu problemleri çözme stratejileri, onlara güç veren etmenler, yeni gelecek öğrencilere tavsiyeleri ve uluslararası üniversite ve görüş hakkındaki yorumları ve yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşları ile aynı sınıfta okumaya dair görüşleri, uluslararası arkadaşlarının yaşadıkları problemlere bakış açıları, uluslararası öğrencilerin kendilerine sağladıkları kazanımlar ve uluslararası üniversite ve görüş hakkındaki yorumları detaylı olarak incelenmiştir.

8 uzun dönemli uluslararası ve 8 yerel öğrenci ile yürütölen bu araştırmanın bulgularına göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Uluslararası öğrenciler ile ilgili olarak elde edilen genel sonuçlar

1. Öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki en büyük beklentileri benzer kültür olduğundan Türkiye'ye kolay uyum sağlamak ve iyi bir eğitim almaktır.
2. Öğrenciler geldikleri güne kıyasla şu anda daha iyi hissetmektedirler.
3. Öğrencilerin bugüne kadar yaşadığı üç büyük zorluk; dil, önyargı ve barınmadır.
4. Öğrencilerin bu zorluklarla başa çıkma stratejileri Türkçe öğrenmek ve önyargıları kırmak için yerel kişilerle daha çok iletişime geçmektir.
5. Öğrenciler çoğunluğu Öğrenci İşleri ve Uluslararası Öğrenciler ofislerinden memnun değildir.
6. Öğrencilere en çok güç veren faktörler arkadaşları ile buluşmak ve aileleri ile konuşmaktır.
7. Öğrencilerin yeni gelecek uluslararası öğrencilere verecekleri en önemli tavsiye Türkçe öğrenmiş olarak Türkiye'ye gelmeleridir.
8. Öğrencilere göre uluslararası üniversite olmak için en önemli kriterler uluslararası öğrenci bulundurmak ve öğrencilerin farklı kültürlerle etkileşimde bulunmasına imkan sağlamaktır.

9. Öğrencilere göre uluslararası görüşe sahip bireyler karşılarındaki kişilerle onların milliyetine bakmaksızın iletişim kurarlar ve milliyetlerinden dolayı onları yargılamazlar.
10. Öğrenciler daha iyi bir uluslararası üniversite için değindikleri en önemli nokta yerel ve uluslararası öğrencilerin ortak katılacağı ve etkileşimin artacağı aktiviteler düzenlenmesidir.

Yerel öğrenciler ile ilgili olarak elde edilen genel sonuçlar

1. Öğrenciler uluslararası arkadaşları ile birlikte okumaktan memnuniyet duymaktadırlar.
2. Uluslararası öğrenciler sayesinde yerel öğrenciler farklı kültürlerle tanışma şansı bulmakta ve önyargılarını kırabilmektedirler.
3. Öğrenciler uluslararası arkadaşlarının yaşadığı en büyük üç zorluğun dil, önyargı ve barınma olduğunu düşünmektedirler.
4. Öğrencilere göre uluslararası üniversite olmanın ilk koşulu uluslararası öğrencilere ev sahibi olmaktır.
5. Öğrencilere göre uluslararası görüşe sahip bir birey farklılıklara karşı saygılıdır ve sadece kendi ülkesinin önemli olduğunu düşünmemektedir.

5.3 Uygulamaya yönelik tavsiyeler

Bu araştırmanın sonuçlarına bakılarak bünyelerinde uluslararası öğrenci bulunduran üniversiteler için şu öneriler geliştirilmiştir:

- Öğrencilerin Türkçe problemini bir an önce aşmaları için hazırlık sınıfında okurken müfredatlarına başlangıç seviyede Türkçe öğrenmeleri sağlamak ve günlük hayatlarını kolaylaştırmak üzere haftada 2-4 saat Türkçe dersi eklenebilir.

- Öğrencilerin uyum sürecinin daha hızlı olması için öğrencilere kayıt anında bir *akran-danışman* atanabilir. Bu akran-danışman grubu okuldaki yerel öğrencilerden oluşan gönüllü bir ekip olabilir. Bu ekipteki yerel öğrenciler kendi akranlarına özellikle ilk etapta yardımcı olabilirler.

- Üniversitelerin sosyal kulüplerinin hepsinin İngilizce olarak yürütülmesi mümkün olmasa da belli başlı kulüpler İngilizce olarak yürütülebilir. Bu kulüpler her iki gruptan da öğrencinin katılması mümkün olacak kulüpler olmalıdır. Böylelikle uluslararası öğrenciler hem sosyal ağlarını genişletebilir hem de boş vakitlerinde kendilerini iyi hissettirecek etkinlikler yapabilirler.

- Üniversite internet sayfasının her bölüm ve alt başlıklar için İngilizce olarak da yayınlanmasına özen gösterilebilir.

- Uluslararası öğrenciler sınıflara paylaştırılırken bir kişi olarak değil, birkaç kişi olarak paylaştırılmalarına özen gösterilebilir. Böylelikle hem sınıftaki Türkçe kullanımı azalacak hem de alışma süreci geçene kadar uluslararası öğrenciler kendilerini yalnız hissetmeyeceklerdir.

5.4 Gelecekteki araştırmalar için öneriler

Bu araştırmada, uzun süreli eğitim almak için Türkiye'ye gelen ve İstanbul'daki bir özel üniversitede eğitim alan uluslararası öğrencilerin uyum süreci deneyimleri ve uluslararasılaşma üzerine görüşleri ile en az bir dönem uluslararası arkadaşları ile aynı sınıfta eğitim almış yerel öğrencilerin uluslararası arkadaşlarına bakış açıları ile uluslararasılaşma üzerine görüşleri araştırılmıştır.

Bu araştırmanın katılımcıları ölçüt örneklem yöntemi ile belirlenmiştir ancak araştırmaya katılım öğrencilerin gönüllü olma durumuna göre gerçekleştiği için ve araştırmanın yürütüldüğü özel üniversitenin hazırlık okulunda daha çok Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrenciler olduğu için araştırmanın uluslararası katılımcıları yalnızca Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrenciler olmuştur. Bu anlamda bulguların daha iyi yorumlanabilmesi için daha çeşitli ülkelere gelen uluslararası öğrencilerin çalışma grubunu oluşturduğu bir başka araştırma yürütülebilir.

Bu araştırma yalnızca Türkiye'nin en büyük illerinden biri olan İstanbul'da yürütülmüştür. İstanbul şehir olarak birçok ihtiyaç ve beklentiyi karşılayan bir şehir olduğundan aynı araştırma farklı bir ilde yapıldığında farklı sonuçlara ulaşılabilir. Buna ek olarak araştırma bir özel üniversitede gerçekleştirilmiştir. Özel üniversitede okuyan birçok yerel öğrenci daha önce yurtdışında bulunmuştur. Bu da kendilerinin uluslararası

arkadaşlarına karşı olan farkındalıklarını artıran bir etken olarak görülebilir. Bunun dışında Türkiye’de özel ve devlet üniversiteleri sağladıkları imkanlar ve bünyelerinde eğitim alan uluslararası öğrenci sayısı bakımından oldukça değişkenlik göstermektedir. Bu sebeple aynı araştırma bir devlet üniversitesinde gerçekleştirilse öğrencilerin özellikle uyum ve arkadaş edinme noktasında daha fazla zorluk yaşayacağı öngörülebilir. Bu nedenle aynı araştırma hem farklı bir şehirde hem de bir devlet üniversitesinde yürütülmesi faydalı olacaktır.

Bunlara ek olarak, alanyazında uluslararası öğrencilerin uyum süreçlerini farklı açılardan inceleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Ancak, kendilerinin uyumları üzerinde belki de en çok etkiye sahip yerel sınıf arkadaşlarının görüş ve deneyimleri üzerine yürütülmüş araştırmalar oldukça sınırlıdır. Bu anlamda daha fazla araştırmanın yürütülmesi hem alanyazının geliştirilmesi hem de uluslararası öğrenci bulunduran üniversitelerin politikalarına ışık tutması açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Altbach, P.G., Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), 290-305.
- Bailey, K., & Harwood, R. (2013). Evaluating and fostering international-mindedness: Kate Bailey and Richard Harwood consider international-mindedness and assessment. *IS International School*, (2), 18.
- Berg, B. L. (2007) *Qualitative research methods for the social sciences*. (6th ed). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Black, J. S., & Mendenhall, M. (1991). The U-Curve Adjustment Hypothesis Revisited: A Review and Theoretical Framework. *Journal of International Business Studies*, (2). 225.
- Bloomberg, L.D. & Volpe, M.F. (2012). *Completing Your Qualitative Dissertation: A Roadmap From Beginning to End*. 2nd ed. Los Angeles, London: Sage Publications.
- Boyacı, A. (2011). Erasmus değişim programı öğrencilerinin geldikleri ve Türkiye’de öğrenim gördükleri üniversitedeki sınıf yönetimine ilişkin karşılaştırmalı görüşleri (Anadolu Üniversitesi örneği). *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 270-282.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 17. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, N. (1996). Türkiye’de yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları ve örgütsel yapı. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 7, 503-512.
- Creswell, J. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri – beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. 3. Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Çağlar, A. (1999). Türk üniversitelerinde öğrenim gören Türki cumhuriyet ve akraba toplulukları öğrencilerinin sorunları. *Amme İdaresi Dergisi*, 32(4), 133-169.
- Çelik, İ. (2013). *Türkiye`de yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı EYTPE Bilim Dalı, Edirne.
- Çetiner, G.B., Gündoğan, M., & Özgüven, K.M. (2011). *International universities as role models for internationalization of higher education in Turkey*. Uluslararası Yükseköğretim Kongresi'nde sunulan bildiri.
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme, kalite, uluslararasılaşma: Türkiye yükseköğretimi için bir yol haritası*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü.
- Daloğlu, A., Şahin, B.B. (2011). *Internationalization through mobility: The Middle East Technical University case*. Uluslararası Yükseköğretim Kongresi'nde sunulan bildiri.
- De Wit, H. (2002). *Internationalization of higher education in the United States of America and Europe: A historical, comparative, and conceptual analysis*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Dewet, P. Duff, S. (2009). Reason before passion: faculty views on internationalization in higher education. *Higher Education*, 58(4), 491-504.
- Erdoğan, A. (2014). Türkiye'de yükseköğretimin gündemi için politika önerisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(1), 1-17.
- Güçlü, N. (1996). Yabancı öğrencilerin uyum problemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.
- Gülнар, B. (2011). Yabancı öğrencilerde kültürleşme ve medya kullanımı. *Global Media Journal*, 2(3), 51-68.
- Harwood, R., & Bailey, K. (2012). Defining and evaluating international-mindedness in a school context. *International Schools Journal*, 31(2), 77-86.

- Hendrickson, B., Rosen, D., & Aune, R.K. (2011). An analysis of friendship networks, social connectedness, homesickness, and satisfaction levels of international students. *International Journal of Intercultural Relations*, 35, 281-295.
- Huntley, S. (1993). Adult international students: problems of adjustment. <http://eric.ed.gov/?id=ED355886> adresinden 15 Mayıs 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Huxur, G., Mansfield, E., Nnazor, R., Schuetze, H., Segawa, M. (1996). Learning needs and adaptation problems of foreign graduate students. *CSSHE Professional File*, 15, 1-18.
- Kartal, B., Başçı, E. (2014). Türkiye'ye yönelik mülteci ve sığınmacı hareketleri. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 275-299.
- Kayani, F. N., Ahmed, M., & Ali Shah, M. T. (2015). International Students Mobility: A Case of Pakistan. *Pakistan Journal Of Commerce & Social Sciences*, 9(2), 447-460.
- Kehl, K., & Morris, J. (2008). Differences in global-mindedness between short-term and semester-long study abroad participants at selected private universities. *The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*, 15, 67-79.
- Kılınçer, Z., & Dönmez, B.M. (2013). "Kültürel kimlik" ve "kültürel adaptasyon" kavramları çerçevesinde malatya romanlarının müzik pratikleri. *Folklor/Edebiyat*, 19(74), 9.
- Kıroğlu, K., Kesten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kondakçı, Y., Van den Broeck, H., & Yıldırım, A. (2008). The challenges of internationalization from foreign and local students' perspectives: The case of management school. *Asia Pacific Education Review*, 9(4), 448-463.

- Li, M., & Bray, M. (2007). Cross-Border Flows of Students for Higher Education: Push-Pull Factors and Motivations of Mainland Chinese Students in Hong Kong and Macau. *Higher Education*, (6), 791.
- Mak, A.S., Brown, P.M., & Wadey, D. (2013). Contact and attitudes toward international students in Australia: intergroup anxiety and intercultural communication emotions as mediators. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 45(3), 491-504.
- Maringe, F., & Foskett, N. (2010). *Globalization and Internationalization in Higher Education : Theoretical, Strategic and Management Perspectives*. New York: Bloomsbury Academic.
- Mazzarol, T., Soutar, G.N. (2002), "Push-pull" factors influencing international student destination choice. *International Journal of Educational Management*, 16(22), 82 – 90.
- Medvedeva, T.A. (2014). University education: the challenges of 21st century. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 166, 422-426.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Munoz, M. S., & Munoz, M. A. (2000). *Needs assessment in a higher education environment: international student programs*. Louisville, Kentucky: University of Louisville.
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğretim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmetler Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Özer, M. (2012). Türkiye’de uluslararası öğrenciler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), 10-13.

- Özkan, G., Acar Güvendir, M.. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174- 190
- Öztürk, E., Çankaya, H.İ. (2015). International student satisfaction of Antalya International University students. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 6(3), 165-173.
- Qiang, Z. (2003). Internationalization of higher education: towards a conceptual framework. *Policy Futures in Education*, 1(2), 248-270.
- Reilly, A., Hickey, T., & Ryan, D. (2015). The experiences of American international students in a large Irish university. *Journal of International Students*, 5(1), p. 86-98.
- Sato, T., Hodge, S. (2015). Japanese exchange students' academic and social struggles at an American university. *Journal of International Students*, 5(3), 208-227.
- Sert, D., Korfalı, D. K., & Acar, T. (2014). International student migration to Turkey: focus on CEE. *Turkish Review*, 4(5), 509-513.
- Sevim, O. (2014). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe konuşma kaygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 18(60), 389-402.
- Sherry, C., Bhat, R., Beaver, B., & Ling, A. (2004). Students as customers: The expectations and perceptions of local and international students. In *HERDSA conference*.
- Sodowsky, G. R., & Plake, B. S. (1992). A study of acculturation differences among international people and suggestions for sensitivity to within-group differences. *Journal Of Counseling & Development*, 71(1), 53-59.
- Strauss, A., ve Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage Publications, Inc.

- Sullivan, A. (2008). Exploring the acculturation of Taiwanese students in an Australian University: English self-confidence, wellbeing and friendships. *Pragmatics and Intercultural Communication*, 1(2), 119-136.
- Şahin, M., Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim*, 204, 88-113.
- Şeremet, M. (2015). Türkiye ve İngiltere yükseköğretimindeki uluslararasılaşma politikalarına karşılaştırmalı bir yaklaşım. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(1), 27-31.
- Williams, C.T., & Johnson, L.R., (2011). Why can't we be friends?: Multicultural attitudes and friendships with international students. *International Journal of Intercultural Relations*, 35, 41-48.
- Wilson, R., & Gunawardena, H. (2012). *International Students at University : Understanding the Student Experience*. Bern: Peter Lang AG.
- Winkelman, M. (1994). Cultural shock and adaptation. *Journal Of Counseling And Development*, (2), 121-126.
- Yelken, T., Özönür, M., Ünal, K., & Kamışlı, H. (2012). The problems of the international students: comparison of Turkey and Belgium. *Bartın University Journal Of Faculty Of Education*, 1(1), 58-76.
- Yılmaz, D. V. (2013). Yükseköğretimin değişen bağlamı: 21. yüzyılda dönüşümler ve eğilimler. *Yükseöğretim Dergisi*, 3(3), 169-176.
- Yüksel, P., & Yıldırım, S. (2015). Theoretical frameworks, methods, and procedures for conducting phenomenological studies in educational settings. *Turkish Online Journal Of Qualitative Inquiry*, 6(1), 1-20.
- Zhai, L. (2004). Studying international students: adjustment issues and social support. *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 11(1), 97-104.

Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., & Todman, J. (2008). Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies In Higher Education, 33*(1), 63-75.

EKLER

A. Görüşme Formu

Name	Country	Age	Department	Duration in Tr	Accommodation	Nickname

1. What were your expectations before you came to Turkey?
 - a. What are your ideas about current conditions?
 - b. If you have experienced any problems, what are they? (ask 3 biggest)
2. Do you have any strategies to solve these problems? If yes, what are they?
 - a. What gives you strenght here?
 - b. What are your recommendations for new-comers?
3. What are your ideas about an “international university”?
4. What are your ideas about “international mind”?

İsim	Yaş	Bölüm	Kaldığı yer	Takma ismi

1. Uluslararası arkadaşlarınız ile aynı sınıfta olmak hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

a. Onların sınıfta olması size ne hissettiriyor?

b. Onlardan bir şey öğrendiğiniz düşünüyor musunuz? Evet ise ne?

2. Uluslararası arkadaşlarınızın yaşadığı problemlere karşı bakış açınız ne?

a. Sizce uluslararası sınıf arkadaşlarınızın yaşadığı problemler ne? Bu problemler hakkında onlarla hiç konuşuyor musunuz?

b. Problemleri çözme noktasında yardımcı oluyor musunuz? Evet ise neler yapıyorsunuz?

3. “Uluslararası üniversite” hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

4. “Uluslararası görüş” size göre nedir?

B. Görüşme Protokolü

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ KATILIMCI GÖRÜŞME İZİN FORMU

Sayın katılımcı,

Ben Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü'nde yüksek lisans öğrencisiyim. Yüksek lisans tezim için uluslararası ve yerel öğrencilerin uluslararasılaşma ve uyum süreci üzerine deneyimleri ile ilgili bir araştırma yürütmekteyim.

Bu araştırma kapsamında Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrenciler ve onların sınıf arkadaşları olan yerel öğrenciler ile görüşme yapmam gerekiyor. Sizlerin de bir uluslararası/yerel öğrenci olarak bu araştırmaya çok büyük katkı sağlayacağınızı düşünüyorum. Bu sebeple araştırmama katılmanız beni çok mutlu edecektir. Araştırma kapsamında sorulacak sorular şunlardır:

Uluslararası öğrencilerin,

1. Türkiye'ye gelmeden önceki beklentileri nelerdir? Şu anki durum ile ilgili görüşleri ve eğer varsa şu an deneyimledikleri problemler nelerdir?
2. Bu problemleri çözebilmek için kullandıkları stratejiler / yardım kaynakları nelerdir?
3. "Uluslararası üniversite" hakkındaki görüşleri nelerdir?

Yerel öğrencilerin,

1. Uluslararası arkadaşları ile aynı sınıfta olmak hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Uluslararası arkadaşlarının yaşadıkları problemlere bakış açıları nelerdir?
3. "Uluslararası üniversite" hakkındaki görüşleri nelerdir?

Sizin için uygunsa araştırma için yapacağımız görüşmeyi hiç kimse ile paylaşmamak, sadece sizi daha rahat dinleyebilmek amacı ile ses kaydına almak istiyorum. Bu araştırmada kurum ismi ve kişilerin ismi gizli tutulacaktır. Rahatsız olmanız durumunda her zaman araştırmadan ayrılma hakkınız bulunmaktadır. Arzu ederseniz çalışma bittikten sonra çalışmanın tamamını sizle paylaşmak isterim.

Katılımcının imzası

Araştırmacının imzası

Tarih

Tarih

BAHCESEHIR UNIVERSITY CONSENT FOR PARTICIPATION IN INTERVIEW RESEARCH

Dear participant,

I'm a graduate student at Bahçeşehir University, Educational Administration and Planning Department. I'm carrying out a research study on adaptation period of international students and their and native students' ideas on internationalization for my thesis.

In scope of this research I need to have interviews with both international students and native students who are their classmates. I suppose you as an international / a native student will contribute a lot to my study. Your participation in my study would make me grateful and happy. The questions to be asked are as follow:

For international students:

1. What were your expectations before you came to Turkey? What are your ideas about current conditions? If you have experienced any problems, what are they?
2. Do you have any strategies to solve these problems? If yes, what are they?
3. What are your ideas about an "international university"?

For native students:

1. What are your ideas about being in the same classroom with international students?
2. What is your viewpoint about the problems of your international friends?
3. What are your ideas about an "international university"?

If it is appropriate for you, I would like to record the interview so as to listen to you more carefully. The recording will not be shared with any other third person. All the names of the institutions and participants will be kept anonymous. If you ever feel uncomfortable, you can always stop the interview, decline to answer any questions and you always have the right to withdraw from the interview. If you wish, I would like to share the completed version of the study with you.

Participant's Signature

Researcher's Signature

Date

Date

C. ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Soyad, Ad: Musaoğlu, Büşra Nur

Uyruk: Türk (T.C.)

Doğum Tarihi: 22/01/1990

Medeni Durum: Evli

İş Telefonu: +90 90 212 381 0730

Cep Telefonu: +90 505 271 5284

E-posta: busranurozer@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Bahçeşehir Üniversitesi	2016
Lisans	Boğaziçi Üniversitesi	2012
Lise	Tekirdağ Anadolu Öğretmen Lisesi	2008

İŞ DENEYİMİ

Yıl	Kurum	Görev
2014 –	Bahçeşehir Üniversitesi	İngilizce Okutmanı
2012 – 2014	İstanbul Kültür Üniversitesi	İngilizce Okutmanı

YABANCI DİL

İngilizce (İleri Düzey)

İspanyolca (Başlangıç)